

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะ
ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

THE USE OF QUALITY CONTROL CIRCLE IN ACADEMIC
ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS AS
PERCEIVED BY TEACHERS BASIC EDUCATIONAL
SCHOOLS UNDER PHETCHABUN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

โดย

อรุษา เขียวมณี

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2556

**THE USE OF QUALITY CONTROL CIRCLE IN ACADEMIC
ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS AS
PERCEIVED BY TEACHERS BASIC EDUCATIONAL
SCHOOLS UNDER PHETCHABUN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

BY

ORACHA KIEWMANEE

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

2013

**THE USE OF QUALITY CONTROL CIRCLE IN ACADEMIC
ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS AS
PERCEIVED BY TEACHERS BASIC EDUCATIONAL
SCHOOLS UNDER PHETCHABUN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

BY

ORACHA KIEWMANEE

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

2013

วิทยานิพนธ์เรื่อง

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

โดย

อรชา เขียวมณี

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2556

ดร.รชัญญ์ นุชธิมา
ประธานกรรมการสอบ

รศ.คมคาย หมั่นสาย
กรรมการ

รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง
กรรมการ

รศ.ประทุม เป้นสุวรรณ
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

27 พฤษภาคม 2557

Thesis entitled

**THE USE OF QUALITY CONTROL CIRCLE IN ACADEMIC ADMINISTRATION
OF SCHOOL ADMINISTRATORS AS PERCEIVED BY TEACHERS BASIC
EDUCATIONAL SCHOOLS UNDER PHETCHABUN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3**

by
ORACHA KIEWMANEE

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Education in Educational Administration

Rangsit University
Academic Year 2013

Rachan Boonthima, Ed.D.
Examination Committee Chairperson

Assoc. Prof. Komkai Mhuensai
Member

Assoc. Prof. Bunlert Songsawang, Ed.D.
Member

Assoc. Prof. Pratoon Pansuvan
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst. Prof. Plt. Off. Vannee Sooksatra, D. Eng.)

Dean of Graduate School

May 27, 2014

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของ ดร.ราชันย์ บุญธิมา ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ประทุม เป็นสุวรรณ รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง และรศ.คมคาย หมั่นสาย คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งต่อ นายวรการ ฐานะวิจิตร และผศ.ธานี สุขเกษม ที่กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำและแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง นายสุพัฒน์ ศรีศาสตร์ นางรับพรดี วัฒนฉี และนายวิสุทธิ แวนแก้ว ที่ได้สละเวลาในการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เครื่องมือจนมีความสมบูรณ์ และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ที่มีประโยชน์ยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี นอกจากนี้ขอขอบคุณพี่น้องผองเพื่อนภาคีวิชาการบริหารการศึกษาและกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อครอบครัว ที่ให้กำลังใจ ความห่วงใย ความอบอุ่น ความช่วยเหลือ และสนับสนุน ส่งเสริมในการศึกษาเล่าเรียน คุณค่าอันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จึงขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่คุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความรักและเคารพยิ่ง

อรชา เขียวฉวี

ผู้วิจัย

5308135 : สาขาวิชาเอก : การบริหารการศึกษา ; ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : วงจรคุณภาพ, การบริหารงานวิชาการ

อรรถาภิธาน : การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์
เขต 3 (THE USE OF QUALITY CONTROL CIRCLE IN ACADEMIC ADMINISTRATION
OF SCHOOL ADMINISTRATORS AS PERCEIVED BY TEACHERS BASIC EDUCATIONAL
SCHOOLS UNDER PHETCHABUN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 3) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ประทุม เป้นสุวรรณ, 196 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบูรณ์ เขต 3 เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์
เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ เพื่อเปรียบเทียบการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ
การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา
ประกอบด้วย ครูวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 773 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบ
คำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One
Way ANOVA) ในการทดสอบ และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')
ที่ระดับความมีนัยสำคัญที่ .05 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการวิจัย พบว่า

1) ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตาม
ทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีการใช้อยู่

ลายมือชื่อนักศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปหาน้อย คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ตามลำดับ

2) การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ปัญหาที่พบมากที่สุดและข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอน แต่ละด้านมีดังนี้

4.1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรยังไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ร่วมกับคณะครูอย่างต่อเนื่อง

4.2) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ปัญหาขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์เพื่อการวิจัยในชั้นเรียนให้เพียงพอ

4.3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอและบริหารให้คุ้มค่าที่สุด

4.4) การนิเทศการศึกษา พบว่า ปัญหาการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการนิเทศภายในไม่เป็นไปตามแผน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามแผนที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง

4.5) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ปัญหางบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการวัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการวัดผลและประเมินผลให้เพียงพอ

4.6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมายและแผนที่กำหนด แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง

ลายมือชื่อนักศึกษา ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

**5308135 : MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION;
M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)**

KEYWORDS : QUALITY CONTROL CIRCLE, ACADEMIC ADMINISTRATION

**ORACHA KIEWMANEE: THE USE OF QUALITY CONTROL CIRCLE IN
ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS AS PERCEIVED BY
TEACHERS BASIC EDUCATIONAL SCHOOLS UNDER PHETCHABUN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.PRATOOM
PANSUVAN, 196 p.**

The purposes of this research were to study the level of the use of quality control circle in academic administration of school administrators as perceived by teachers basic educational schools under Phetchabun primary educational service area office 3, to compare the use of quality control circle step by step, to compare the use of quality control in school with different sizes, and to study problems and suggest solutions to the problems in the use of quality control circle in academic administration by school administrators as perceived by teachers in basic education schools.

The sample group in this study consisted of 773 academic teachers in basic education schools under Phetchabun primary educational service area office 3. A constructed five-level scale rating questionnaire with open-ended questions was used as a tool to collect data. The statistics employed for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The F-test (one way analysis of variance) had a significant level at .05 and tested the difference in pair by Scheffe's Method. The analysis was done through SPSS for Windows.

Research findings were as follows:

1) The use of quality control circle in academic administration by school administrators as perceived by academic teachers was at a high level, ranking in the order of mean from high to low as plan, doing, checking and acting.

Student's Signature

Thesis Advisor's Signature.....

2) The use of quality control in academic administration by school administrators as perceived by academic teachers classified by using step by step of quality control circle was found to be different. The difference was statistically significant at the level of .05.

3) The use of quality control circle in schools with different sizes was not significantly different at the level of .05.

4) The most frequently found problems and suggestions for the solutions to those problems were as follows:

4.1) The administrators did not conduct internal academic supervision, control and follow up the use of curriculum thoroughly and connectedly. Both administrators and teachers should have a systematic assessment on these matters and did it connectedly.

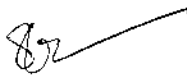
4.2) There were not enough budget, personnel, and materials for classroom research. More budget, personnel, and materials should be allocated for research.

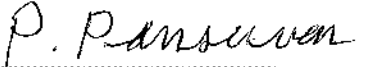
4.3) There were not enough budget, personnel, and materials for teaching/earning. More budget should be provided and used effectively.

4.4) The academic supervision, advice, control, and follow up were not in accordance with the plan. These matters should be implemented connectedly according to the plan.

4.5) There were not enough budget, personnel, and materials for assessment and evaluation. Again, more budget, personnel, and materials should be provided.

4.6) The quality assurance did not correspond to the goal and set plan. It was suggested that the internal supervision, control and follow up should be conducted connectedly.

Student's Signature

Thesis Advisor's Signature.....

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 สมมติฐานการวิจัย	5
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	10
2.2 การบริหารงานวิชาการ	16
2.3 บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ	22
2.4 วงจรคุณภาพ (PDCA)	61
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	90

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	101
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	101
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	102
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	105
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	106
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	107
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
4.2 ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	109
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	110
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	148
5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	148
5.2 สมมติฐานการวิจัย	148
5.3 วิธีดำเนินการวิจัย	149
5.4 สรุปผลการวิจัย	152
5.5 การอภิปรายผลการวิจัย	157
5.6 ข้อเสนอแนะ	164
บรรณานุกรม	167
ภาคผนวก	178
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	179
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	184
ประวัติผู้วิจัย	196

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอน	102
3.2 แสดงค่าความเที่ยงของเครื่องมือในการวิจัยการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ	105
4.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	110
4.2 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม	112
4.3 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	113
4.4 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	115
4.5 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	117
4.6 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	119
4.7 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา	121
4.8 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	122
4.9 การเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ	125
4.10 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพ โดยภาพรวม จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ	126
4.11 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพ จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจร คุณภาพ จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการ สอนในสถานศึกษา	128
4.13 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจร คุณภาพ จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียน	129
4.14 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจร คุณภาพ จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	130
4.15 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจร คุณภาพ จำแนกตาม ขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการนิเทศการศึกษา	131
4.16 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจร คุณภาพ จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	132
4.17 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม จำแนก ตามขนาดโรงเรียน	134
4.18 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจร คุณภาพ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษาขั้นตอน การดำเนินงานตามแผน	138
4.19 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจร คุณภาพ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการตรวจสอบ	139
4.20 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจร คุณภาพ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข	140

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.21	ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	141
4.22	ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	142
4.23	ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	143
4.24	ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	144
4.25	ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา	145
4.26	ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	146

มหาวิทยาลัย
Rangsit University

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.1	กรอบความคิดในการวิจัย	6
2.1	วงจรการจัดการ	63
2.2	วงล้อเดมมิ่ง	71
2.3	กระบวนการ PDCA	72
2.4	การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง	76
2.5	วงจรการบริหารงาน	77
2.6	วงจรการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	78
2.7	ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	82

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสร้างกำลังคนของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวัง เพราะฉะนั้นกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ บทบาทของการศึกษาจะแทรกซึมเข้าไปในกระบวนการถ่ายทอดค่านิยมและเจตคติให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามความจำเป็นเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ และมาตรฐานการดำรงชีวิตให้ดีขึ้น นอกจากนี้การศึกษายังเป็นกระบวนการที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงสังคมให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมอีกส่วนหนึ่งด้วย (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546 : 3)

งานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญสูงสุด เพราะผลผลิตของสถานศึกษาจะมีคุณภาพเพียงใด งานวิชาการจะเป็นเครื่องบ่งชี้ (ประนอมศรี จันทนวงษ์, 2547 : 37) และไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษานั้นสามารถพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ เนื่องจางานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544 : 1) ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 29) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 17 งาน คือ งานการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น การวางแผนงานด้านวิชาการ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ

และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา และการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการบริหารงานวิชาการจะให้สัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใด และบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการมากน้อยแค่ไหน จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานและบุคลากรในสถานศึกษาให้เกิดความพร้อมอย่างทั่วถึงก่อน อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและปฏิบัติงานอย่างจริงจังเพื่อให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (อำภา บุญช่วย, 2537 : 1)

ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จเรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเป็นอย่างยิ่งก็คือกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของวงจการบริหารในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะเครื่องมือการบริหารที่มีนับร้อย พัน หรือหมื่นรูปแบบนั้นล้วนแต่มีแก่นร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ วงจรคุณภาพ (PDCA) (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546 : 16) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 47 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 23) และระบบการประกันคุณภาพจัดเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่ผู้บริหารสถานศึกษาทราบกันดีอยู่แล้ว ไม่ใช่เรื่องใหม่หรือแปลกแยกจากการทำงานตามปกติของสถานศึกษา แต่จะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 12) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้ประกอบการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 13 กำหนดให้สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546 : 55) ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารงานอย่างมีระบบและขั้นตอนตามแนวคิดของเดมมิง (Deming อ้างถึงในวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์, 2547 : 56) ที่กล่าวว่า การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) จะนำไปสู่การปรับปรุงงานและการควบคุมอย่างเป็นระบบ อันประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยมีการวางแผน นำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ มีการตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้ จะต้องทำการทบทวน

แผนการโดยเริ่มต้นใหม่ทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อยๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและทำให้ระดับผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อยๆ

จากรายงานผลการวิจัยการใช้วงจรคุณภาพในมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 พบว่า ผู้บริหารใช้วงจรคุณภาพในมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาในขั้นตอนการตรวจสอบจัดเป็นลำดับสุดท้ายของวงจรคุณภาพทั้ง 4 ขั้นตอน (พินิจ ภาคภูมิ, 2545 : 93-94) และผลการวิจัยสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย พบว่า จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาโดยตรง 4 งาน ด้วยกัน คือ งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านการบริหารงานบุคคล และงานด้านการบริหารทั่วไป สถานศึกษามีศักยภาพในด้านการบริหารงานวิชาการจัดเป็นลำดับสุดท้ายของงานทั้ง 4 งาน (ธีระ รุญเจริญ, 2545 : 120-122) อีกทั้งผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ซึ่งจัดเป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555 มีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาคณิตศาสตร์ สุขศึกษาและพลศึกษา วิชาศิลปะ วิชาวิทยาศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีไม่ถึงร้อยละ 50 และต่ำกว่าระดับประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, 2555 : 11)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยเชื่อว่า หากผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใช้วงจรคุณภาพซึ่งเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันอย่างมีระบบและขั้นตอน อันประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบในการบริหารงานวิชาการ แล้วย่อมจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนและพัฒนาเยาวชนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาตามความคาดหวังของสังคม และเพื่อให้ทราบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงศึกษางานวิจัยที่ผ่านมา พบว่า ยังไม่มีการศึกษาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

เพื่อที่จะนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการใช้วงจรกิจยในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
- 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรกิจยในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรกิจย
- 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรกิจยในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
- 4) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจยในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการใช้วงจรกิจยในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งทำการวิจัยโดยวิธีพรรณนา (Descriptive Research) มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1) ด้านเนื้อหา

1.1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยผู้วิจัยใช้กระบวนการบริหารงานด้วยวงจรกิจย ตามแนวคิดของเดมมิ่งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

1.2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยผู้วิจัยใช้ขอบข่ายงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 29-30) ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 17

งาน ได้แก่ งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร งานวิจัยในชั้นเรียน งานจัดการเรียนการสอน งานนิเทศภายใน งานวัดผลและประเมินผล และงานประกันคุณภาพการศึกษา

2) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1) ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,696 คน

2.2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มาจากครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทำใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane อ้างถึงในธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543 : 84) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 694 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดและจำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละอำเภอและทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากชื่อสถานศึกษา

3) ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

3.1) การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2) ขั้นตอนของวงจรคุณภาพ

3.2.1) ขั้นตอนการวางแผน

3.2.2) ขั้นตอนการดำเนินตามแผน

3.2.3) ขั้นตอนการตรวจสอบ

3.2.4) ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

3.3) ขนาดสถานศึกษา

3.3.1) สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียน 120 คนลงมา

3.3.2) สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียน 121-300 คน

3.3.3) สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียน 301 คนไป

3.4) ปัญหาและข้อเสนอแนะ

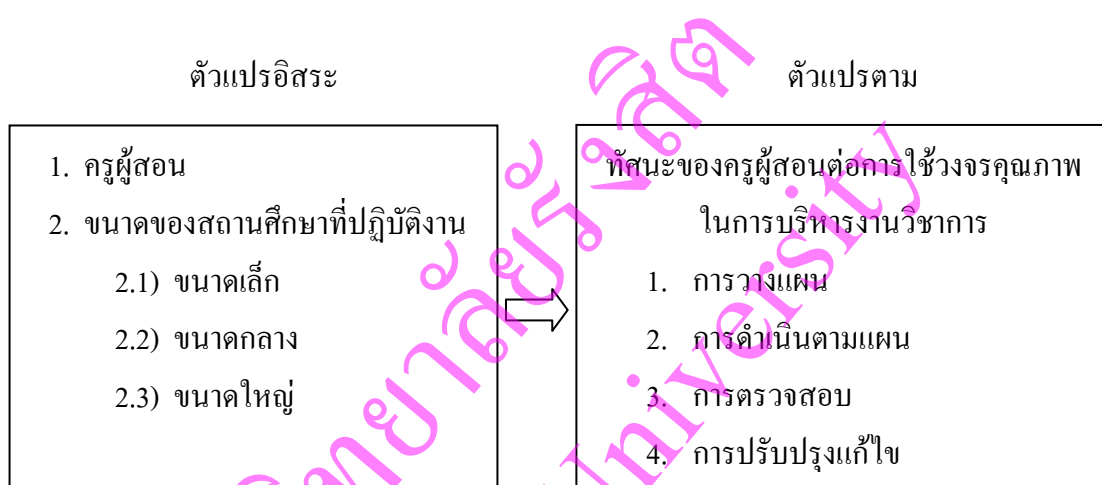
1.4 สมมติฐานการวิจัย

1) การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอนตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ มีระดับการใช้วงจรคุณภาพแตกต่างกัน

2) การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการใช้วงจรคุณภาพแตกต่างกัน

1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนที่ทำการสอนอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่หรือดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

วงจรคุณภาพ (PDCA) หมายถึง กระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบและขั้นตอนอย่างต่อเนื่องตามแนวคิดของเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การดำเนินตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข

การใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติงานอย่างมีระบบและขั้นตอนตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ได้แก่

การวางแผน (Plan-P) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดให้มีการกำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนตามเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล

การดำเนินการตามแผน (Do-D) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานต่อเนื่องจากการวางแผน โดยมอบหมายผู้รับผิดชอบ จัดให้มีการอบรม ประชุมชี้แจงคณะครู ให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตามแผนที่กำหนด

การตรวจสอบ (Check-C) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินการตามแผน เพื่อจะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

การปรับปรุงแก้ไข (Act-A) หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไข และหากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสมในการวางแผนระยะต่อไป แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการวางแผนครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนา และจัดให้มีการทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

การบริหารงานวิชาการโดยใช้วงจรคุณภาพ หมายถึง การบริหารงานอย่างมีระบบและขั้นตอนตามวงจรคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ

- การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
- การนิเทศการศึกษา
- การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐบาลที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 หมายถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในอำเภอหนองไผ่ อำเภอ빙สามพัน อำเภอวิเชียรบุรี อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ขนาดสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่ใช้จำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 528) ดังนี้

สถานศึกษาขนาดเล็ก คือ สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน

สถานศึกษาขนาดกลาง คือ สถานศึกษาที่มีนักเรียน 121-300 คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ คือ สถานศึกษาที่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับ

1) ประโยชน์ด้านวิชาการ

ได้ข้อความรู้ในศาสตร์สาขาการบริหารการศึกษาเกี่ยวกับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูและคุณภาพของผู้เรียน

2) ประโยชน์ในการประยุกต์ใช้

2.1) เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการใช้วงจรคุณภาพของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2) เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 และผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.1.1 ความหมายการบริหาร
 - 2.1.2 ความหมายการบริหารสถานศึกษา
 - 2.1.3 ขอบข่ายงานสถานศึกษา
 - 2.1.4 กระบวนการบริหารสถานศึกษา
- 2.2 การบริหารงานวิชาการ
 - 2.2.1 ความหมายงานวิชาการ
 - 2.2.2 ความหมายการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2.3 ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา
- 2.3 บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
 - 2.3.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
 - 2.3.3 การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
 - 2.3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 2.3.5 การนิเทศการศึกษา
 - 2.3.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2.4 วงจรคุณภาพ (PDCA)
 - 2.4.1 ประวัติความเป็นมา
 - 2.4.2 หลักการของวงจรคุณภาพ (PDCA)
 - 2.4.3 วงจรคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหาร

สถานศึกษา

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้บริหารสถานศึกษาจัดเป็นบุคคลสำคัญที่สุดของสถานศึกษา เพราะมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเป็นผู้นำให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือกันปฏิบัติงานให้บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษา และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่พัฒนาผู้เรียนและสังคมภายใต้บทบาทของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความหมายของการบริหาร ความหมายของการบริหารสถานศึกษา ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา และกระบวนการบริหารสถานศึกษา

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

การบริหารงานของผู้บริหารนั้นต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลที่หลากหลาย ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหารงานไว้ ดังนี้

บาร์นาร์ด (Barnard, 1953 : 73) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การทำงานภายในองค์การ ซึ่งเป็นระบบของการร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป

เซอร์ยิ โอวันนี (Sergiovanni, 1980 : 5) ให้คำจำกัดความการบริหารไว้ว่า การบริหารโดยทั่วไปแล้ว คือ กระบวนการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น และ/หรือ โดยผู้อื่นเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 5) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจตลอดจนทรัพยากรต่างๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ หรือคาดว่าจะมีจัดการดำเนินงานของสถาบันหรือหน่วยงานนั้นๆ ให้ดำเนินไปสู่จุดหมายที่ต้องการ

ภิญโญ สาธร (2523 : 1) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำให้กิจการต่างๆ ได้รับการปฏิบัติจนเป็นผลสำเร็จ

หวน พิณรุฬพันธ์ (2528 : 3) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินงานของคณะบุคคลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ หรือ การบริหาร หมายถึง การทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ (2542 : 4) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพทุกสถานการณ์

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 31) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การจัดการเพื่อให้องค์การดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย

จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพทุกสถานการณ์

2.1.2 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษานั้นต้องเกี่ยวข้องกับงานและบุคคลที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กู๊ด (Good, 1973 : 541) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การสั่งการ การควบคุมดูแลงานและการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาให้ตรงเป้าหมายทุกประการ

วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล (2520 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ คติ ค่านิยม พฤติกรรม และคุณธรรมต่างๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและแก่ประเทศชาติ

อมรศักดิ์ พุ่มสวัสดิ์ (2540 : 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษา ภายในขอบเขตงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกันดำเนินการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม อันจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

วีระวัฒน์ งอยผลา (2545 : 16) ได้กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ให้บริการแก่บุคคลที่อยู่ในสถานศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยอาศัยทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่บุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาที่ผู้บริหารร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษา ภายใต้ภารกิจขอบข่ายงานสถานศึกษาตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในการให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่บุคลากรทางการศึกษา

2.1.3 ขอบข่ายงานสถานศึกษา

ขอบข่ายงานสถานศึกษานั้นมีหลากหลาย ทั้งงานในหน้าที่ งานนโยบาย และงานฝากจากหน่วยงานราชการอื่นๆ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

แรมเซเยอร์ และคณะ (Ramseyer & others อ้างถึงในอนุศักดิ์ สมิตสันต์, ม.ป.ป. : 3-4) ได้ทำการวิจัยให้ฝ่ายการศึกษาของรัฐต่างๆ ในภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา สรุปงานการศึกษาไว้ 8 ประเภท คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานธุรการ การเงิน และบริหารต่างๆ ของสถานศึกษา
- 3) งานการเป็นผู้นำของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่
- 4) งานบริหารบุคลากร
- 5) งานอาคารสถานที่
- 6) งานจัดกรรรับ-ส่งนักเรียน
- 7) งานจัดระบบบริหารสถานศึกษาให้ถูกต้อง
- 8) งานปกครองดูแลนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 7) ได้กำหนดขอบข่ายงานสถานศึกษาไว้ 6 งาน คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานบุคลากร
- 3) งานกิจการนักเรียน
- 4) งานธุรการและการเงิน
- 5) งานอาคารสถานที่
- 6) งานความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

สมิธ และคณะ (Smith & Others อ้างถึงในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544 : 1) กล่าวถึงลำดับการให้ความสำคัญของงานตามการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแยกงานออกเป็น 7 งาน คือ

- 1) งานวิชาการ
- 2) งานบริหารบุคลากร
- 3) งานบริหารกิจการนักเรียน
- 4) งานบริหารการเงิน
- 5) งานบริหารอาคารสถานที่
- 6) งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน
- 7) งานบริหารทั่วไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 34) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มาตรา 39 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 20) ได้กำหนดขอบข่ายงานสถานศึกษาไว้ 4 งาน คือ

- 1) งานบริหารวิชาการ
- 2) งานบริหารงบประมาณ
- 3) งานบริหารงานบุคคล
- 4) งานบริหารทั่วไป

จากขอบข่ายงานสถานศึกษาที่กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การจำแนกขอบข่ายงานสถานศึกษาของนักวิชาการชาวต่างประเทศและหน่วยงานทางการศึกษาของไทยนั้นมีส่วนที่คล้ายคลึงกัน โดยมีส่วนย่อยในรายละเอียดที่แตกต่างกัน และสถานศึกษาทุกประเภทไม่ว่าจะจัดงานบริหารออกเป็นรูปแบบใด หรือจำแนกงานบริหารสถานศึกษาออกเป็นกี่ประเภท จำนวนมากหรือน้อยแตกต่างกันไปตามสภาพและขนาดของสถานศึกษาเช่นใดก็ตาม ทุกสถานศึกษาต้องจัดให้มีงานวิชาการในสถานศึกษาของตนด้วยกันทั้งสิ้น งานวิชาการจึงนับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญหรืออาจเรียกได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่นๆ ล้วนมาสนับสนุนงานวิชาการโดยใช้กระบวนการบริหารสถานศึกษาที่มีคุณภาพมาพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา

2.1.4 กระบวนการบริหารสถานศึกษา

กระบวนการบริหารสถานศึกษาจัดเป็นแนวทาง เทคนิค หรือวิธีการที่ผู้บริหารสถานศึกษานำไปใช้ในการปฏิบัติการกิจให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ฟาโย (Fayo อ้างถึงในทิพวรรณ ยุทธโยธิน, 2523 : 79-80) ได้แบ่งหน้าที่และขั้นตอนของการบริหารเป็น 6 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การจัดองค์การ (Organizing)
- 3) การบังคับบัญชา (Commanding)
- 4) การประสานงาน (Communication)
- 5) การควบคุมงาน (Controlling)

กูลิค และเออร์วิก (Gulick & Urwick, 1937 : 13) ได้กล่าวถึงหน้าที่การบริหารที่เรียกว่า POSDCoRB ดังนี้

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การจัดองค์การ (Organizing)
- 3) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)
- 4) การสั่งการ (Directing)
- 5) การประสานงาน (Coordination)
- 6) การรายงาน (Reporting)
- 7) การจัดทำงบประมาณ (Budgeting)

สมาคมผู้บริหารโรงเรียนแห่งสหรัฐอเมริกา (American Association of School Administration-AASA, 1955 : 17) ได้กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources)
- 3) การกระตุ้น (Stimulation)
- 4) การประสานงาน (Coordination)
- 5) การประเมินผล (Evaluating)

แคมเบล (Campbell อ้างถึงใน หวน พันธุ์พันธ์, 2528 : 33-34) ได้แบ่งกระบวนการบริหารเป็น 5 ขั้นตอน คือ

- 1) การตัดสินใจสั่งการ (Planning)
- 2) การจัดโปรแกรม (Programming)
- 3) การกระตุ้น (Stimulation)
- 4) การประสานงาน (Coordination)
- 5) การประเมินผล (Appraising)

พนัส หันนาคินท์ (2528 : 190-193) ได้แบ่งกระบวนการบริหารเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การจัดรูปงาน (Organizing)
- 3) การดำเนินงาน (Executing) อันประกอบด้วย การประสานงาน (Co-Ordinating)
- 4) การสั่งงาน (Directing) และการคุมงาน (Controlling)

5) การประเมินผลงาน (Evaluating)

เดมมิง (Deming อ้างถึงในวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์, 2547 : 56) ได้แบ่งกระบวนการบริหารที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การวางแผน (Plan)
- 2) การดำเนินการตามแผน (Do)
- 3) การตรวจสอบ (Check)
- 4) การปรับปรุงแก้ไข (Act)

จากขั้นตอนของกระบวนการบริหารที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารสถานศึกษาต่างมีขั้นตอนแตกต่างกันไป บางขั้นตอนก็เหมือนกันหรือแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับผู้กำหนดกระบวนการบริหาร ซึ่งจะเห็นว่ากิจกรรมการบริหรนั้นอะไรที่มีความสำคัญจะกำหนดไว้เป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการบริหารนับตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นจนถึงขั้นตอนสุดท้าย และในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 23) ได้กำหนดการบริหารสถานศึกษาไว้ชัดเจนในหมวด 6 มาตรา 47 ระบุให้สถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และมาตรา 48 ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในแนวทางเดียวกันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 12) กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นเรื่องเดียวกับกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่ผู้บริหารทราบกันดีอยู่แล้ว ไม่ใช่เรื่องใหม่หรือแปลกแยกจากการทำงานตามปกติของสถานศึกษา แต่เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ดังนั้น จึงถือว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารงานสถานศึกษาอยู่แล้ว

2.2 การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการจัดเป็นงานหลักและหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษานั้นสามารถพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544 : 1) และงานวิชาการจะสัมฤทธิ์ผลเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะเอาจริงเอาจังกับการบริหารงานวิชาการเพียงใด เพื่อให้การบริหารงาน

วิชาการในสถานศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (อำภา บุญช่วย, 2537 : 1) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษานำเสนอเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความหมายงานวิชาการ ความหมายการบริหารงานวิชาการ และขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา

2.2.1 ความหมายงานวิชาการ

งานวิชาการนั้นเกี่ยวข้องกับงานที่พัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับงานวิชาการไว้ ดังนี้

รุ่งทิwa จักรักร (2529 : 275) ให้ความหมายไว้ว่า งานวิชาการของสถานศึกษา หมายถึง บรรดากิจการทั้งหมดที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของผู้เรียนและครูในสถานศึกษา

รุ่ง พูลสวัสดิ์ (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งานวิชาการ หมายถึง งานที่ผู้บริหารการศึกษาจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน ได้มีความรู้ ความสามารถ พอที่จะนำมาพัฒนาตนเองให้มีความรู้พื้นฐานที่จะนำไปให้ตนเองมีความสุข ความพอใจ เป็นคนดี มีศีลธรรมและพฤติกรรมที่ดีในอนาคต

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 391) ได้ให้ความหมายไว้ว่า งานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี ให้เหมาะสมกับเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง

2.2.2 ความหมายการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการนั้นเป็นการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับงานและบุคคลที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการบริหารงานวิชาการไว้ ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 5-6) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

ภิญโญ สาธร (2523 : 436) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะหน้าที่ของสถานศึกษา คือ การให้ความรู้ในด้านวิชาการแก่ผู้เรียน ผู้บริหารเป็นผู้นำทางการศึกษาวิชาการ ทำงานร่วมกับครู ให้คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

นิเรก หอมรส (2548 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการและการอำนวยการทางวิชาการในสถานศึกษาตามสภาพที่เป็นอยู่จริง

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จันทราณี สงวนนาม (2545 : 142) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 6) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 163) ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดคุณภาพและมาตรฐานการบริหารงานวิชาการ อันจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

2.2.3 ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา

ขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษานั้นมีหลากหลาย ซึ่งอาจจะมีจำนวนมากหรือน้อยแตกต่างกันไปตามสภาพและขนาดของสถานศึกษา ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 9-17) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษา ดังนี้

- 1) การบริหารหลักสูตร
- 2) การบริหารการเรียนการสอน
- 3) การบริหารการประเมินผลการเรียน
- 4) การบริหารการนิเทศภายในสถานศึกษา
- 5) การบริหารการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ
- 6) การบริหารการวิจัยและพัฒนา
- 7) การบริหารโครงการทางวิชาการอื่นๆ
- 8) การบริหารระบบข้อมูลและสารสนเทศทางวิชาการ
- 9) การบริหารการประเมินผลงานทางวิชาการของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 111) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
- 2) งานจัดการเรียนการสอน
- 3) งานนิเทศภายใน
- 4) งานวัดผลและประเมินผล
- 5) งานประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 32) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 3) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 6) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 7) การนิเทศการศึกษา
- 8) การแนะแนวการศึกษา
- 9) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 163) ได้กำหนดขอบข่ายงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

- 1) งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
- 2) งานวิจัยในชั้นเรียน
- 3) งานจัดการเรียนการสอน
- 4) งานนิเทศภายใน
- 5) งานวัดผลและประเมินผล
- 6) งานประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 163) ได้กำหนดขอบข่ายงาน วิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

- 1) งานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
- 2) งานวิจัยในชั้นเรียน
- 3) งานจัดการเรียนการสอน
- 4) งานนิเทศภายใน
- 5) งานวัดผลและประเมินผล
- 6) งานประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 29-30) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงศึกษาธิการ

1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2) การวางแผนงานด้านวิชาการ

3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6) การวัดผล ประเมินผล

7) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9) การนิเทศการศึกษา

10) การแนะแนว

11) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กร

อื่น

14) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15) การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16) การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17) การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากขอบข่ายงานวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การจำแนกขอบข่ายงานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้านอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดคุณภาพของผู้เรียน ลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีภารกิจย่อยในรายละเอียดที่แตกต่างกัน และเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 โดยศึกษา 6 ด้าน คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3 บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในยุคปฏิรูปการศึกษาต่างก็มุ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมาตรฐาน ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษาที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการ 17 งาน โดยคัดเลือก 6 งาน ที่ครูผู้สอนให้ความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ การหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัดผลและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาจัดเป็นแผนที่ทำงานของสถานศึกษาในการที่จะพัฒนาผู้เรียนภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความหมายของงานการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ขอบข่ายของงานการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

2.3.1.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับความรู้และประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สุมิตร คุณานุกร (2518 : 3) ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการที่ประมวลความรู้และประสบการณ์ทั้งหลายที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะป็นภายในหรือภายนอกสถานศึกษาก็ตาม เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาไปตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 105) ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลประสบการณ์ต่างๆ ที่สถานศึกษาและครูผู้สอนจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

พิสมัย ถิณะแก้ว (2535 : 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง เอกสารที่กำหนดแผนงาน โครงการ รายวิชา เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน ตลอดจนมวล ประสพการณ์ทั้งหลายที่สถาบันการศึกษาได้จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อ การดำรงชีวิต และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามควรแก่อัตภาพ

เสริมศรี ลักษณะศิริ (2540 : 31) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมและประสพการณ์ทั้งหมดที่สถานศึกษาจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้มี ความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ทั้งยังได้พัฒนาตนเองทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา

ชูศรี สุวรรณโชติ (2544 : 41) ได้กล่าวว่า หลักสูตร คือ ประมวลประสพการณ์ ทุกชนิดที่ครูสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม อย่างมีความสุขและเจริญอกงาม

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 43) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหาร หลักสูตร หมายถึง กระบวนการบริหารงานใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการ หลักสูตร การดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตร

จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาหมายถึง กระบวนการบริหารงานการจัดทำหลักสูตรและใช้หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ การจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร การดำเนินตามแผนการใช้ หลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตร และการปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาหลักสูตร

2.3.1.2 ขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษานั้นมีหลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 7-8) กล่าวถึง ภารกิจของ ผู้บริหารสถานศึกษากับขอบข่ายงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ขอบข่าย กระบวนการจัดการศึกษาตามหลักสูตร
- 2) ศึกษารายละเอียดของแผนการสอน คู่มือครูคู่มือนักเรียน หนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ
- 3) วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา
- 4) ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร
- 5) ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ในระดับชั้นต่างๆ
- 6) ประเมินผลด้านคุณภาพนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ความสามารถที่กำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้
- 7) ดำเนินการแก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร ทั้งในด้านตัวผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา
- 8) พัฒนาบุคลากรให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 9) เข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรม เรื่องการใช้หลักสูตรการแก้ไข ปัญหา และเรื่องอื่นๆ เกี่ยวกับหลักสูตร
- 10) การเตรียมการเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ เพื่อเตรียมความพร้อมนักเรียน

จากขอบข่ายงานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรที่กล่าวแล้วข้างต้น ถือเป็นภารกิจที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เรียนเกิดการ พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

2.3.1.3 บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

จากขอบข่ายการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาสู่บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีผู้กล่าวไว้หลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษา และนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2540 : 38) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาดังนี้

1) ต้องศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรของสถานศึกษา หลักสูตรที่สถานศึกษาใช้อยู่ให้ทราบเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตรอย่างแน่ชัดในเรื่องหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการ มวลประสบการณ์ เวลาเรียน การเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเอกสารหลักสูตรชนิดต่างๆ เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือครูให้ได้ใช้และปฏิบัติตามหลักสูตรได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2) ต้องเป็นผู้ดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้ จัดประชุมเพื่อวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ คู่มือการดำเนินการ ประสานงานการดำเนินการใช้หลักสูตร ประชุมผู้เกี่ยวข้อง และครูผู้สอนเพื่อชี้แจงแนะนำ ทบทวนหลักสูตรก่อนเปิดภาคเรียนหรือก่อนลงมือสอน ติดตามผลการปฏิบัติ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้หลักสูตร

3) จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร แนวการสอน คู่มือครู แผนการสอนให้เพียงพอและครบถ้วนทุกระดับชั้นเรียน ให้พร้อมและพอเพียงที่ครูจะใช้ เช่น แผนการสอน คู่มือครู หนังสือเรียน หนังสืออ่านเพิ่มเติม คู่มือประเมินผล และวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น

4) เตรียมครูให้พร้อมที่จะใช้หลักสูตรที่สถานศึกษาใช้อยู่ อบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรและวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผลตามที่หลักสูตรกำหนด ช่วยให้ครูพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติที่เคยปฏิบัติอยู่แต่เดิม แบบเดิม สู่แนวของหลักสูตรที่สถานศึกษาใช้อยู่ในขณะนี้

5) ประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ปกครองทราบและเข้าใจ เพื่อจะได้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้การใช้หลักสูตรเกิดผลในตัวเด็กได้ดียิ่งขึ้น

6) จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และให้จัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปได้อย่างสะดวกและอย่างราบรื่น

7) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม เช่น การจัดตั้งชุมนุมหรือชมรมวิชาการต่างๆ ชมรมกีฬา ชมรมยุวกาสิกร ชมรมส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น ฯลฯ

8) จัดการด้านการบริการการใช้หลักสูตรแก่ครูในสถานศึกษา โดยจัดให้มีฝ่ายบริการหลักสูตร เช่น โสตทัศนศึกษา ห้องสมุด การแนะแนว สนับสนุนการใช้หลักสูตร จัดหาวัสดุ และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสถานที่ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น ห้องสมุด ห้องเรียน ห้องวิชาการต่างๆ สนามกีฬา แปลงเกษตรฯลฯ ให้เหมาะสม

9) นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยการเยี่ยมและการสังเกตการสอนเป็นครั้งคราว เพื่อจะได้ทราบปัญหา จะได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตามที่

ครูต้องการ เพื่อส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง และจัดให้มีการนิเทศและติดตามผล การใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 37-38) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาดังนี้

1) จัดให้มีหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เช่น แนวการสอน กำหนดการสอน คู่มือครู ให้เพียงพอและครบถ้วนทุกระดับชั้นเรียน

2) พัฒนาตนเองและครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรอยู่เสมอโดยเข้าร่วมประชุม สัมมนา อบรม ฟังการอภิปราย หรือสนทนาร่วมกับผู้มี ความรู้ด้านหลักสูตรหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) ผู้บริหารและครูควรทำความเข้าใจหลักสูตรให้ชัดเจน ตั้งแต่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระ ตลอดจนถึงการวัดผลและประเมินผล โดย อาจตั้งเป็นคณะทำงาน ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรซึ่งควรประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธาน ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ และครูผู้สอน แล้วเผยแพร่ให้ทุก คนทราบ

4) วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้องและ ครูผู้สอนเพื่อชี้แจง แนะนำ ทบทวนหลักสูตร ก่อนเปิดภาคเรียนหรือก่อนลงมือสอน

5) นิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผล การนำหลักสูตรไปใช้โดยพิจารณาจากรายงานต่างๆ เช่น บันทึกการสังเกตการสอน แผนการสอน คุณภาพและความรู้ความสามารถของนักเรียน

6) ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร โดยการ วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุทั้งในส่วนของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เช่น ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียนและในส่วนของปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 16) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาดังนี้

1) ชี้แจง ทำความเข้าใจกับคณะครูในสถานศึกษาให้ตระหนักถึง ความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา

2) จัดให้มีการให้ความรู้เรื่องการพัฒนาหลักสูตรระดับสถานศึกษา และการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติจริงในระดับห้องเรียน

3) จัดให้ครูได้ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจนเข้าใจ
กระจ่างและร่วมมือกันในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

4) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดย
เลือกใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และเหมาะสม
กับผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน

5) ติดตาม ควบคุม กำกับ และประเมินผลการใช้หลักสูตรของ
สถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 51) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร
สถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1) จัดทำให้มีแผนพัฒนาสถานศึกษา เพื่อใช้ในการดำเนินการจัด
การศึกษาของสถานศึกษา

2) เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตร โดยร่วมประสานกับบุคลากรทุก
ฝ่ายเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตร
ของสถานศึกษา

3) จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

4) สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษาได้รับความรู้ และความสามารถจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

5) จัดให้มีการนิเทศภายใน เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร
อย่างมีระบบ

6) ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อการปรับปรุงพัฒนา
สาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

จากบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า
ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานหลักสูตรและการใช้หลักสูตรตามหลักการบริหารที่
คล้ายคลึงกัน โดยอาจมีระบบและขั้นตอนในรายละเอียดการบริหารงานแตกต่างกันบ้างตามสภาพ
และขนาดของสถานศึกษา เช่น การศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรตั้งแต่หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง
ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ การวัดผลและประเมินผล เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายการจัดทำหลักสูตร
และการใช้หลักสูตร วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ โดยมอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการ
ตามแผน จัดประชุมผู้เกี่ยวข้องและครูผู้สอนเพื่อชี้แจง แนะนำ ทบทวนหลักสูตร ก่อนเปิดภาคเรียน

หรือก่อนลงมือสอน สนับสนุนการใช้หลักสูตร จัดหาวัสดุ และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนสถานที่ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอน นิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร โดยการเยี่ยมและการสังเกตการสอนเป็นครั้งคราว เพื่อจะได้ทราบปัญหา จะได้ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือตามที่ครูต้องการ เพื่อส่งเสริมครูในการใช้หลักสูตรได้อย่างถูกต้อง ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้โดยพิจารณาจากรายงานต่างๆ เช่น บันทึกการสังเกตการสอน แผนการสอน คุณภาพและความรู้ความสามารถของนักเรียน ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้หลักสูตร โดยการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุทั้งในส่วนของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร เพื่อปรับปรุงพัฒนาสาระของหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

2.3.2 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาคำเนินการโดยครูผู้สอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหาร ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความหมายของงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ขอบข่ายงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และบทบาทของผู้บริหารกับงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2.3.2.1 ความหมายของงานการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับผู้ที่เรียนที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สุพิน บุญชูวงศ์ (2532 : 3) ให้ความหมาย การเรียน หมายถึง กระบวนการที่บุคคลมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ และการสอน หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้นักเรียนได้ปะทะเพื่อที่จะให้เกิดการเรียนรู้หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 72) ให้ความหมายการสอนไว้เป็น 2 คำ คือ การสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้จากครู ไปสู่นักเรียน และการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนด้วย เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างสอน การทดสอบ เป็นต้น

สมคิด สร้อยน้ำ (2540 : 3-7) ให้ความหมาย การเรียน หมายถึง การจัดสภาพการ เรียนรู้อย่างเป็นระบบต่อเนื่องกัน เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียน ขณะที่อยู่ใน บรรยากาศการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ การสอน หมายถึง การจัด สถานการณ์ ประสบการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ ให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิด ทักษะและมีพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งเอาไว้

อินทรา บุญยาทร (2542 : 4) ได้กล่าวว่า การเรียนการสอน คือ กระบวนการใน การจัดมวลงประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน โดยครูและนักเรียนร่วมกันจัดกิจกรรม ทั้งที่เป็น กิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร การที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีลักษณะดังกล่าว ผู้สอนจะต้องมีจุดมุ่งหมาย ของการสอน มีวิธีสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะของผู้เรียน มีจิตวิทยาเพื่อจะได้เข้าใจ ลักษณะธรรมชาติของผู้เรียน รู้จักใช้สื่ออุปกรณ์การสอนต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่สอน ตลอดจนสามารถวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง

อรทัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ (2544 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมประสบการณ์หรือสถานการณ์ใดๆ ที่มีความหมายกับผู้เรียน ให้ ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติ และปฏิสัมพันธ์กับสิ่งเหล่านี้ด้วยตนเอง โดยการสังเกต วิเคราะห์ ปฏิบัติ สรุป เพื่อสร้างนิยามความหมายและผลต่อองค์ความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้ทุกด้านอย่างสมดุล

จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นไปตามหลักการ จุดหมาย และ โครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาและพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2.3.2.2 ขอบข่ายงานจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ขอบข่ายงานจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษามีหลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา ค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการ จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 8) กล่าวถึง ภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษากับขอบข่ายงานการเรียนการสอนในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) จัดห้องเรียนให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน
- 2) จัดห้องเรียนรายวิชา
- 3) จัดครูเข้าสอนประจำชั้น ประจำวิชา
- 4) ตรวจสอบการจัดตารางสอน ให้มีเวลาเรียนให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด
- 5) จัดทำเอกสาร คู่มือครู ให้เพียงพอทุกระดับชั้น ทุกวิชา
- 6) ตรวจสอบการเตรียมการสอน บันทึกการสอนและแผนการสอนย่อยของครู
- 7) กำกับควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของครู ให้เต็มเวลา เต็มความสามารถ
- 8) ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการแก้ไขปัญหาเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
- 9) เยี่ยมห้องเรียน
- 10) จัดครูเข้าสอนแทน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 151-161) กล่าวถึง งานการจัดและการดำเนินการด้านการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

- 1) การจัดประมวลการสอน
- 2) การจัดแผนการเรียน
- 3) การจัดตารางสอน
- 4) การจัดชั้นเรียน
- 5) การจัดครูเข้าสอน
- 6) การสอนซ่อมเสริม
- 7) การเลือกตำราเรียน
- 8) คู่มือครูในงานวิชาการ
- 9) การจัดทำคู่มือให้นักเรียนนักศึกษา
- 10) การจัดห้องศูนย์ควบคุมการเรียนการสอนทางวิชาการ

จากขอบข่ายการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่กล่าวข้างต้น ถือเป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการเพื่อให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนได้เต็มความสามารถเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2.3.2.3 บทบาทของผู้บริหารกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้นมีหลากหลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 38-39) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) จัดให้มีแผนการสอนให้ครบถ้วนทุกชั้นและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและกระตุ้นให้ครูจัดทำและติดตามการนำไปใช้
- 2) จัดห้องเรียนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับจำนวนนักเรียน รวมถึงจัดวัสดุครุภัณฑ์และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอตามความจำเป็น
- 3) จัดสถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และห้องพิเศษเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตามสภาพความพร้อมของสถานศึกษา
- 4) ตรวจสอบการจัดตารางสอนให้เหมาะสมกับเวลาและสอดคล้องกับอัตราเวลาเรียนในหลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกชั้นเรียนและให้มีตารางสอนรวมของสถานศึกษาด้วย
- 5) จัดทำหรือจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตร และแบบพิมพ์ต่างๆ ที่สนับสนุนการสอน เช่น แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับครูผู้สอนให้เพียงพอทุกระดับชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการสำรวจความขาดแคลนและความต้องการ
- 6) จัดครูประจำชั้น ครูประจำวิชาให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถประสบการณ์และความถนัด หากไม่สามารถดำเนินการได้ก็ให้จัดตามความสมัครใจ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับนักเรียนด้วย
- 7) ติดตามการจัดการเรียนการสอนของครูโดยการตรวจแผนการสอน หรือบันทึกการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ
- 8) เชื่อมชั้นเรียน หรือสังเกตการสอน โดยกำหนดเป็นปฏิทินปฏิบัติงานไว้

9) จัดครูเข้าสอนแทนครูที่ขาดหรือครูที่ไม่มาปฏิบัติงานโดยมีการบันทึกมอบหมายงานและบันทึกรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษร

10) ติดตามช่วยเหลือพิเศษ ช่วยแก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้แก่ครูให้ขวัญและกำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร

11) เป็นผู้นำให้ครูปรับปรุงการสอน ให้รู้จักใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ และเลือกกิจกรรมการสอนโดยคำนึงถึงสภาพความพร้อมของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี

อรรถชัย มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ (2544 : 200) กล่าวว่า ผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้นำการปฏิรูปการเรียนรู้ นำสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ รวมทั้งจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1) ศึกษาและทำความเข้าใจหลักการของการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) ให้ความสำคัญต่อการจัดระบบการเรียนการสอน

3) สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน การเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางตามที่คณะครูต้องการ สนใจ และร้องขอมาให้ความรู้ตามควรแก่โอกาส

4) ส่งเสริม สนับสนุน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้ใช้ให้มีปริมาณเพียงพอ

5) นิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล ความก้าวหน้าของผู้เรียนและปฏิบัติงานของผู้สอนทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตลอดจนรายงานผลไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

6) สร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ ตลอดจนจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผลงานที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

สุขพัชรา ชิมเจริญ (2545 : 8-9) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ดังนี้

1) กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับคณะกรรมการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือ
หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

1.1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช
2544 และคู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามคำสั่งของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2) กำหนดระเบียบและหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมพัฒนา
ผู้เรียนของสถานศึกษา

1.3) ศึกษาข้อมูล แหล่งวิทยาการการเรียนรู้ในชุมชนและ
ท้องถิ่น

1.4) กำหนดแถมมอบหมายบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัด
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

2) นิเทศและติดตาม

2.1) นิเทศและติดตามการจัดทำแผนงาน โครงการ ปฏิทิน
ของหัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและอนุมัติให้ความเห็นชอบ

2.2) นิเทศ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
อย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษาและเป้าหมายของการจัดกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน

3) ส่งเสริมสนับสนุน

3.1) ให้มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับ
ความต้องการของผู้เรียน

3.2) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่เน้นวัฒนธรรมหรือภูมิ
ปัญญาท้องถิ่น

3.3) สนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน

3.4) ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียน

4) ประเมินและรายงาน

4.1) รับทราบผลการประเมินพร้อมทั้งเสนอแนะแนว
ทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

4.2) รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ให้คณะกรรมการ
สถานศึกษาทราบ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

จากบทบาทของผู้บริหารกับการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานจัดการเรียนการสอนตามหลักการบริหารที่คล้ายคลึงกัน โดยอาจมีระบบและขั้นตอนในรายละเอียดการบริหารงานแตกต่างกันบ้างตามสภาพและขนาดของสถานศึกษา เช่น ศึกษาและทำความเข้าใจหลักการของการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดให้มีแผนการสอนให้ครบถ้วนทุกชั้นและกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดมอบหมายบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สนับสนุนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นิเทศ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องให้ เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รับผิดชอบต่อผลการประเมินพร้อมทั้งเสนอแนะ แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป ช่วย แก้ปัญหาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้แก่ครู เป็นผู้นำให้ครูปรับปรุงการสอน ให้รู้จัก ใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบต่างๆ รายงานการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้คณะกรรมการ สถานศึกษาทราบเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในภาคเรียนต่อไป

2.3.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนดำเนินการโดยครูผู้สอนเพื่อวัดผลและ ประเมินผลผู้เรียนภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหาร ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับ งานวัดผลและประเมินผล โดยนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความหมายของการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ขอบข่ายการวัดผลประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน และบทบาทของผู้บริหารกับการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

2.3.3.1 ความหมายของการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนดำเนินการโดยครูผู้สอนเพื่อ ประเมินผลจากการเรียนรู้ภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของนัก การศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการวัดผลและประเมินผล ดังนี้

หวน พิณรุฬห์ (2528 : 53) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวัดผล (Measurement) หมายถึง การเปรียบเทียบผลที่ได้จากการเรียนกับมาตรฐานอันหนึ่งที่ยึดถืออยู่ ซึ่งมีลักษณะเป็น รูปธรรม คือ จะแสดงผลการวัดออกมาเป็นตัวเลขเพื่อแสดงว่านักเรียนมีความรู้มากน้อยเพียงใดจาก ที่ได้เรียนไปแล้ว ส่วนการประเมินผล (Evaluation) เป็นการกำหนดค่าจากคะแนนที่ได้จากการ วัดผลนั้น

รุ่งทิวา จักร์กร (2529 : 237-238) ให้ความหมาย การวัดผล หมายถึง การกำหนดค่าเป็นตัวเลขให้กับสิ่งของ เหตุการณ์ หรือพฤติกรรมของมนุษย์ที่เป็นไป หรือปฏิบัติตามกฎ จึงมีลักษณะเป็นปรนัย (Objective) และเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่สังเกตได้และวัดได้ และการประเมินผล หมายถึง การนำผลที่ได้จากการทดสอบหรือการวัดผลมาสรุปตีค่าว่าคุณภาพเป็นอย่างไรบ้าง อย่างมีหลักเกณฑ์

พิสมัย ถิละแก้ว (2535 : 225-226) ได้ให้ความหมาย การวัดและการประเมินผล ว่าเป็นกระบวนการที่แตกต่างกันแต่ต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน โดยมีความหมาย ดังนี้ การวัดผล หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลที่ได้มาซึ่งตัวเลข จำนวน หรือปริมาณใดปริมาณหนึ่ง โดยอาศัยเครื่องมือหรือวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน และการใช้แบบทดสอบ เป็นต้น สำหรับการประเมินผล หมายถึง กระบวนการที่นำเอาผลที่ได้จากการวัดนั้นมาตีคุณค่าโดยพิจารณาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วตัดสินว่าผลนั้นจะอยู่ในระดับใดของเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เก่ง ปานกลาง อ่อน หรือสูงต่ำจากเกณฑ์มาตรฐานเพียงใด

บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธิ (2535 : 15-17) ได้ให้ความหมาย การวัด หมายถึง กระบวนการเชิงปริมาณในการกำหนดค่าเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะของสิ่งที่วัดโดยอาศัยกฎเกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่ง สำหรับการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อสรุปว่าสิ่งนั้นดี เลวปานใด

อินทิรา บุญยาทร (2542 : 4) ได้กล่าวว่า การวัดผลและประเมินผล คือ การตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ กล่าวคือ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดหรือไม่เพียงใด สิ่งใดที่ผู้เรียนรู้แล้วมีแล้วทำได้แล้ว และสิ่งใดที่ผู้เรียนยังไม่รู้ ยังไม่มี ยังทำไม่ได้ ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงแก้ไข

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2545 : 73) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการให้ได้มาซึ่งจำนวนและตัวเลข เพื่อหาจำนวน ลำดับ อันดับ หรือรายละเอียดของคุณลักษณะ โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม ส่วนการประเมินผล หมายถึง การนำผลที่ได้จากการวัดผลมาตัดสินคุณค่าวินิจฉัยและสรุปผลอย่างมีระเบียบ ทั้งในด้านการเรียนของนักเรียนและด้านการสอนของผู้สอน

จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การวัดผลและประเมินผล หมายถึง การวัดผลผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อประเมินคุณภาพผู้เรียนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตร

2.3.3.2 ขอบข่ายการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

ขอบข่ายการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนนั้นมีหลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 9) กล่าวถึง ขอบข่ายงานวัดผลและประเมินผลไว้ ดังนี้

- 1) วางแผนเพื่อกำหนดขั้นตอนในการวัดและประเมินผล
- 2) จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการวัดและประเมินผล
- 3) จัดทำเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
- 4) กำหนดระยะเวลา ขั้นตอน และวิธีการในการวัดและประเมินผล
- 5) จัดบุคลากรให้รับผิดชอบเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล
- 6) จัดให้มีการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการวัดและประเมินผล
- 7) นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ไปพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

สอน

- 8) กำหนดมาตรการในการวัดและประเมินผลให้บรรลุเป้าหมาย

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 148) กล่าวถึง ขอบข่ายงานวัดผลและประเมินผลว่าแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) การประเมินผลระดับชั้นเรียน เป็นหน้าที่สำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องประเมินผู้เรียนในแต่ละรายวิชา เพื่อรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และควรทำอย่างต่อเนื่องควบคู่กันไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

2) การประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปี และช่วงชั้นของสถานศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อนำผลการประเมินไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น กรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถผ่านมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระต่างๆ สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการสอนซ่อมเสริม และจัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ด้วย

3) การประเมินผลระดับชาติ สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในปีสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น เข้ารับการประเมินคุณภาพระดับชาติ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศ และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

จากขอบข่ายการวัดผลและประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนที่กล่าวข้างต้น ถือเป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้ครูผู้สอนมีการวัดผลและประเมินผลที่ถูกต้องและเหมาะสมเพื่อนำไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

2.3.3.4 บทบาทของผู้บริหารกับการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน บทบาทของผู้บริหารกับการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนนั้นมีหลากหลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (อ้างถึงในปริดา บุญยะ โหตระ, 2539 : 33-34) ได้กำหนดบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการวัดผลและประเมินผลไว้ ดังนี้

- 1) กำหนดให้การประเมินผลการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมของทุกฝ่าย และทุกคนในสถานศึกษา
- 2) สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผลให้เกิดขึ้นกับคณะครูทุกคน
- 3) วางระบบเครือข่ายงานและมอบหมายงาน
- 4) ดำเนินการประเมินโดยใช้แบบประเมิน
- 5) สรุปผลการประเมินของผู้ปฏิบัติงาน
- 6) นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 39-40) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลและเทียบผลการเรียน ดังนี้

- 1) จัดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร และเอกสารประกอบการวัดและประเมินผลให้พอเพียงสะดวกต่อการนำไปใช้
- 2) ศึกษาและทำความเข้าใจระเบียบวัดผลให้ละเอียดลึกซึ้ง สามารถอธิบายหรือชี้แจงให้ครูผู้สอนเข้าใจและปฏิบัติได้
- 3) มอบหมายให้ครูซึ่งมีพื้นความรู้ด้านสถิติพอสมควร ทำหน้าที่วัดผลและประเมินผล
- 4) จัดให้มีการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูผู้สอน
- 5) วางแผนกำหนดระยะเวลาการวัดผลและประเมินผล และจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเวลาเรียน
- 6) จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ แบบฟอร์ม เครื่องมือที่จำเป็นเพื่อใช้ดำเนินงานวัดผลและประเมินผลให้พร้อมและเพียงพอ
- 7) จัดสร้างเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ ปรับปรุงการสร้างข้อสอบของครูให้มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ โดยการอบรมให้ความรู้ ประชุมปฏิบัติการจัดสร้างข้อสอบ
- 8) จัดให้มีการวัดผล และประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้
- 9) จัดให้มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ทุกระดับชั้นเรียนและนำผลการวิเคราะห์มาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน
- 10) ติดตามและตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เช่น สมุดประจำชั้น สมุดรายงานประจำตัวนักเรียน
- 11) จัดทำผลการประเมินแสดงความก้าวหน้าของนักเรียนทุกคนทุกคนและทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถตรวจสอบความสามารถของตนเองได้ด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544 : 167) ได้กล่าวถึงผู้บริหารมีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการวัดและประเมินผล ดังนี้

- 1) กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลในเรื่อง
 - 1.1) ประเภทของข้อสอบที่ใช้วัดผล

1.2) ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบ จำนวนครั้งที่สอบและการ
เก็บคะแนนสอบแต่ละครั้ง

1.3) มาตรฐานในการสอบวัดผล

1.4) การเตรียมแบบฟอร์มสำหรับรายงานผลการสอบแก่
ผู้ปกครอง

2) จัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ เช่น
เครื่องพิมพ์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก

3) พยายามส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล
โดยการจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการ ในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การ
ประเมินผลข้อสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ

4) การจัดการวาง ห้องสอบ และระเบียบในการสอบและการคุมสอบ

5) ควรมีการประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทาง
แก้ไขต่อไป หรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ในครั้งต่อไป

จากบทบาทของผู้บริหารกับการวัดผลประเมินผล และเทียบ โอนผลการเรียนที่กล่าว
ข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานวัดผลและประเมินผลตามหลักการ
บริหารที่คล้ายคลึงกัน โดยอาจมีระบบและขั้นตอนในรายละเอียดการบริหารงานแตกต่างกันบ้าง
ตามสภาพและขนาดของสถานศึกษา เช่น กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล
วางแผนกำหนดระยะเวลาการวัดผลและประเมินผล มอบหมายให้ครูซึ่งมีพื้นฐานความรู้ด้านสถิติ
พอสมควร ทำหน้าที่วัดผลและประเมินผล จัดให้มีการประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการเพื่อให้
ความรู้ความเข้าใจแก่ครูผู้สอน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ แบบฟอร์ม เครื่องมือที่จำเป็นเพื่อใช้ดำเนินงาน
วัดผลและประเมินผลให้พร้อมและเพียงพอ ติดตามและตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผล
จัดให้มีการวัดผลและประเมินผลการเรียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ระเบียบกำหนดไว้ นำผลการ
ประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น จัดให้มีการ
ประเมินผลการสอน หากมีการบกพร่องจะได้หาทางแก้ไขต่อไป หรือเสนอแนวทางในการนำไป
ปรับใช้ในครั้งต่อไป

2.3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาดำเนินการ โดยครูผู้สอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนภายใต้การ
สนับสนุนของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียน โดย

นำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความหมายของการการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขอบข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และบทบาทของผู้บริหารกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.3.4.1 ความหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544 : 6) ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูในชั้นเรียน โดยมีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการดำเนินการที่มีแผนชัดเจน กระทำอย่างรวดเร็ว สามารถนำผลมาใช้ได้ทันที ในระหว่างการทำวิจัยจะมีการสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ซึ่งผลที่ได้นั้นจะนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยมีจุดเน้นที่เป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนมากที่สุด กระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนจะมีการทำอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการ

พิชิต ฤทธิจรูญ (2544 : 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยปฏิบัติการที่ครู ได้แสวงหาวิธีการหรือนวัตกรรมทางเลือกในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์ (2544 : 4) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นบทบาทของครูในการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้นเรียน โดยทำพร้อมๆ กันไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติด้วยกระบวนการที่เรียบง่ายและเชื่อถือได้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ศิริพงษ์ เสภาภาน (2546 : 95) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การสืบเสาะหาความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องกับการวินิจฉัยปัญหาในบริบทของชั้นเรียนที่แคบกว่าการวินิจฉัยปัญหาทางการศึกษาทั่วไป รวมทั้งการแก้ปัญหาที่จะต้องกระทำเฉพาะภายในบริบทที่จำกัด

ชัยพจน์ รั้งงาม (<http://library.riu.ac.th>, 16 ตุลาคม 2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ การพัฒนานวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ซึ่งจากการสำรวจ พบว่า สาเหตุของปัญหาการเรียนการสอนมาจากนักเรียน วิธีการสอน สื่อการสอน และสภาพแวดล้อม การวิจัยในชั้นเรียนจึงเป็นวิธีหนึ่งที่ครูสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ

สุวิมล ว่องวานิช (2547 : 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่างๆ ในชีวิตประจำวันของตนเองให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในสถานศึกษา ได้มีโอกาสวิพากษ์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ทั้งของครูและผู้เรียน

จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูผู้สอนที่มีจุดประสงค์เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในชั้นเรียนอย่างมีระบบและขั้นตอนเพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามที่กำหนดไว้

2.3.4.2 ขอบข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของครูในการแสวงหาวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของชั้นเรียน โดยทำไปพร้อมกับการเรียนการสอนตามปกติ ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการให้การส่งเสริมและสนับสนุน ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางการศึกษา และแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มาตรา 24 (5) กำหนดให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ มาตรา 30 กำหนดให้

สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 12-14) จากที่กล่าวข้างต้นจึงถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 35) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
- 2) ส่งเสริมให้ครู ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3) ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น

จากขอบข่ายการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่กล่าวข้างต้น ถือเป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามศักยภาพ

2.3.4.3 บทบาทของผู้บริหารกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารกับงานวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีหลากหลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับงานวิจัยในชั้นเรียนไว้ ดังนี้

บัญชา อึ้งสกุล (อ้างถึงในศักดิ์ดา อุปมาใต้, 2544 : 31-32) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริม สนับสนุนครูผู้สอนในสถานศึกษาให้มีกำลังใจและสามารถทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เสนอบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูภายในสถานศึกษา 5 ประการ ดังนี้

- 1) การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในสถานศึกษา ที่เป็นการกระตุ้นและสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในสถานศึกษาจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการจัดกระบวนการบริหารให้

เอื้อต่อการดำเนินงานวิจัยในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการความสนใจของครูผู้ทำวิจัยในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดคุณประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานวิจัยในสถานศึกษาของครู ได้แก่

1.1) จัดให้มีนโยบายหรือข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยที่ชัดเจน

1.2) ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบนโยบายวัตถุประสงค์และบทบาทที่ครูต้องทำวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

1.3) สนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย

1.4) หาอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการทำวิจัย เช่น กระดาษอัดสำเนา เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

1.5) จัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการทำวิจัย เช่น จัดให้มีห้องหรือมุมใดมุมหนึ่งสำหรับศึกษาค้นคว้างานวิจัย

1.6) ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการจัดหาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัย

1.7) จัดให้มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการวิจัยด้านการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อทำวิจัย

1.8) ติดตามดูแลการทำวิจัยของครูให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการวิจัย

1.9) ติดตามเพื่อให้รับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่นจุดด้อยของครู จนได้จุดที่ควรปรับปรุงครูให้ทำวิจัย

2) การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในสถานศึกษา ที่เป็นการให้เกียรติและยกย่องครูที่มีความสามารถในด้านการวิจัย ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญที่จะทำให้ครูเกิดกำลังใจ และความภาคภูมิใจในผลงานการวิจัยของตนเอง รวมทั้งเผยแพร่ผลการวิจัยให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ได้แก่

2.1) ให้การยกย่องชมเชยแก่ครูผู้ทำวิจัยต่อที่ประชุมในสถานศึกษาและที่อื่นๆ

2.2) ให้เกียรติบัตรหรือรางวัลแก่ครูผู้ทำวิจัย

2.3) สนับสนุนให้ครูผู้ทำวิจัยเป็นตัวแทนเข้าร่วมประชุมสัมมนา ด้านการวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

2.4) จัดให้ครูมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านความรู้และประสบการณ์การวิจัย

- งานวิจัย
- 2.5) ให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอนโยบายในการบริหาร
- โครงการวิจัยของสถานศึกษา
- 2.6) จัดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบใน
- วิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้ครู
- 2.7) ส่งเสริมให้ครูที่มีความรู้ความสามารถทางการวิจัยเป็น
- เป็นครูพี่เลี้ยงในการทำวิจัยของครู
- 2.8) สนับสนุนให้ครูที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิจัย
- 2.9) ส่งเสริมให้ครูในสายวิชาเดียวกันได้มีโอกาสปรึกษา
- แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการทำวิจัยซึ่งกันและกัน
- 2.10) สนับสนุนให้นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ให้เป็นที่
- ประจักษ์แก่คนทั่วไป
- 3) การให้ความสำคัญกับงานวิจัยในสถานศึกษา ที่เป็นการให้
- ความสำคัญและมองเห็นคุณประโยชน์ของงานวิจัยที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารหรือ
- หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจในการกระตุ้นให้ครูแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ
- เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน ได้แก่
- 3.1) ชี้นำช่วยให้ครูเกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการ
- สอนโดยใช้การวิจัยเป็นพื้นฐาน
- 3.2) ส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยและค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ
- ที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอน
- 3.3) สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาหาความรู้และ
- เสริมสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน
- 3.4) เปิดโอกาสให้ครูไปค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งข้อมูล
- ต่าง ๆ นอกสถานศึกษาในเวลาที่ว่างจากการสอน
- 3.5) ส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการแนะนำ
- ให้ครูอ่านหนังสือ เอกสาร ตำรา และวารสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย
- 3.6) ติดต่อประสานงานเพื่อแสวงหาแหล่งความรู้หรือที่
- ปรึกษางานวิจัยให้ครูทราบ
- 3.7) จัดให้มีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและ
- แนวปฏิบัติงานวิจัย

3.8) จัดให้มีการประชุมปฏิบัติการวิจัย เพื่อพัฒนาความรู้
ความสามารถและประสบการณ์ให้กับครู

3.9) จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายเสริมความรู้เรื่อง
การวิจัย

3.10) นำผลงานวิจัยในสถานศึกษาไปใช้เพื่อวางแผนการ
กำหนดนโยบายของสถานศึกษา

4) การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในสถานศึกษา ที่เป็นพันธะ
ผูกพันที่จะต้องปฏิบัติต่อครูผู้ทำวิจัยในสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารหรือหน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง
ส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจและเอาใจใส่ดูแลเพื่อให้ครูทำวิจัยในสถานศึกษาได้รับความช่วยเหลือ ทั้งใน
ด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่

4.1) จัดระบบดูแลเอาใจใส่ครูให้ทำการวิจัยที่สอดคล้องกับ
หน้าที่ความรับผิดชอบของตน

4.2) พยายามให้คำแนะนำด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัยเพื่อ
ปรับปรุงการเรียนการสอนของครู

4.3) ให้ความช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบ
ต่อการดำเนินการวิจัย

4.4) มีส่วนร่วมในการให้การนิเทศเกี่ยวกับการวิจัยแก่ครู

4.5) มีส่วนร่วมในการแสวงหาทางเลือกใหม่ๆ ในการ
แก้ปัญหาที่นำไปสู่งานวิจัยในชั้นเรียน

4.6) ส่งเสริมให้มีครูผู้นำด้านการวิจัย เพื่อจูงใจครูให้ทำ
วิจัย

4.7) จัดระบบงานในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการปฏิบัติ
หน้าที่ครู เช่น มีความเป็นอิสระ กล้าคิด ค้นคว้า และวิจัยทดลองความคิดใหม่ๆ

4.8) มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและพิจารณาหัวข้อวิจัย
เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

4.9) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา จนได้
แนวทางที่จะนำไปสู่การวิจัย

4.10) มีส่วนร่วมในการคิดทางเลือกนวัตกรรมเกี่ยวกับการ
เรียนการสอนเพื่อการวิจัย เช่น สื่อ หรืออุปกรณ์การสอน เป็นต้น

กรมวิชาการ (อ้างถึงในจันทร์พิมพ์ วงศ์ประชาธรัตน์, 2545 : 43-44) ได้สรุปความคิดเห็นของนักวิจัย นักวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และอาจารย์ผู้สอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และวิทยาลัยครูทั่วประเทศ จากการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ได้กำหนดบทบาทและทิศทางการวิจัยในสถานศึกษา รวมทั้งแนวทางการพัฒนาครูเพื่อการวิจัยและพัฒนาการวิจัยในสถานศึกษา ดังนี้

1) การกำหนดบทบาทและทิศทางของการวิจัยในสถานศึกษา

1.1) การจัดอบรมเพื่อส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนจะได้ผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การวางแผน การจัดการและการประสานงาน รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณไปสู่หน่วยงานทางการศึกษา ทั้งระดับกรม ระดับเขตการศึกษาและระดับจังหวัดอย่างเหมาะสม

1.2) ทุกๆ หน่วยงานการศึกษาจะต้องมีนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนต่อการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการนำเทคนิคการวิจัยนำหน้าการพัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการพัฒนาครูให้เป็นครูอาชีพทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างแท้จริง

1.3) บทบาทของผู้วิจัยในชั้นเรียนควรเป็นการวิจัยปฏิบัติการ

1.4) การสร้างความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับผู้วิจัยในการทำผลงานวิชาการให้เข้าใจตรงกัน โดยเฉพาะการนำเทคนิคการวิจัยไปใช้ในระบบสถานศึกษา

1.5) การแต่งตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายการวิจัยในระดับท้องถิ่น โดยกระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายที่เด่นชัด รวมทั้งการกำหนดเครือข่ายองค์กรให้คำแนะนำปรึกษาในการทำวิจัยหรือผลงานทางวิชาการในระดับท้องถิ่นให้ชัดเจน

1.6) ผู้บริหารในหน่วยงานทางการศึกษา จะต้องเป็นผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ส่งเสริมและช่วยให้ครูเกิดความต้องการในการสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งเพื่อประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน

2) แนวทางการพัฒนาครูเพื่อการวิจัยในชั้นเรียนและพัฒนาการวิจัยในสถานศึกษา

2.1) ควรใช้หลักนิเทศภายในสถานศึกษาให้ครูเกิดความตระหนักในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นผลงานทางวิชาการในการขอตำแหน่งได้ด้วย โดยมีข้อสังเกตว่าครูส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่รู้ว่าจะเริ่มดำเนินการทำวิจัยอย่างไร

2.2) การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นของครูในการนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลการทำวิจัยหรือผลงานทางวิชาการในระดับชั้นเรียน

2.3) การทำระบบข้อมูลการวิจัยโดยให้มีศูนย์สนเทศการวิจัยในหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องในระดับเขตการศึกษาและระดับจังหวัดอย่างจริงจัง

2.4) การให้ความสำคัญต่อผลการวิจัยในชั้นเรียน โดยการช่วยกันเผยแพร่และยกย่องเชิดชูผู้ผลิตงานอย่างต่อเนื่อง

2.5) หน่วยงานต้นสังกัดที่มีสถานศึกษาอยู่ในความควบคุมจะต้องกำหนดเป็นนโยบายหลักที่ชัดเจนว่า การสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูพัฒนาการเรียนการสอนเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตามภาระหน้าที่จะละเลยไม่ได้

วัลลภ กันทรพัญ์ (อ้างถึงในเบญจกร ทองโอ, 2546 : 25) กล่าวว่า การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารทำได้ ดังนี้

1) ส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาทำวิจัยเพื่อพัฒนางานที่ตนรับผิดชอบ และนำผลการวิจัยไปใช้จริง เพื่อให้การส่งเสริมประสบความสำเร็จ ผู้บริหารควรกระตุ้นชี้แนะหาทางเพิ่มเติมความรู้ ความสามารถด้านการวิจัยให้ด้วยวิธีการต่างๆ ติดตาม แสดงความสนใจตลอดจนรับทราบผลการวิจัยของครู นอกจากนี้ตัวผู้บริหารเองควรฝึกเป็นคนที่ตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลหรือหลักฐานที่ชัดเจน

2) ลงมือทำวิจัยหรือริเริ่มให้มีการทำวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการพัฒนา หรือสถานศึกษาในการทำวิจัยนั้น ผู้บริหารอาจลงมือทำเอง ในฐานะผู้วิจัย หรือแต่งตั้งคณะทำงานขึ้นโดยผู้บริหารเป็นผู้ร่วมคิดและตัดสินใจ คณะทำงานเป็นผู้ลงมือทำ แต่ผู้บริหารต้องรับรู้ผลการวิจัยและนำผลการวิจัยนั้น ไปใช้ทั้งโดยตรง หรือส่งต่อให้ผู้ร่วมงานใช้ รวมทั้งผู้บริหารควรวางแผนและดำเนินการพัฒนาสถานศึกษา

จากบทบาทของผู้บริหารกับงานวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียนตามหลักการบริหารที่คล้ายคลึงกัน โดยอาจมีระบบและขั้นตอนในรายละเอียดการบริหารงานแตกต่างกันบ้างตามสภาพและขนาดของสถานศึกษา เช่น จัดให้มีนโยบายหรือข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยที่ชัดเจน ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบนโยบายวัตถุประสงค์และบทบาทที่ครูต้องทำวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนสนับสนุนให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย จัดหาอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อส่งเสริมการทำวิจัย มีส่วนร่วมในการให้การนิเทศเกี่ยวกับการวิจัยกับครู ให้

ความช่วยเหลือและสนับสนุน ติดตามดูแลการทำวิจัยของครูให้เป็นไปตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการวิจัยเพื่อให้รับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่นจุดด้อยของครู จนได้จุดที่ควรปรับปรุงครูให้ทำวิจัยให้ความช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินการวิจัย มีส่วนร่วมในการแสวงหาทางเลือกใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาที่นำไปสู่งานวิจัยในชั้นเรียน

2.3.5 การนิเทศการศึกษา

การนิเทศศึกษาดำเนินการ โดยผู้บริหารและผู้ที่ได้รับมอบหมายเพื่อพัฒนาการสอนของครู ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา โดยนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความหมายของการนิเทศการศึกษา ขอบข่ายการนิเทศการศึกษา และบทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษา

2.3.5.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนที่หลากหลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายงานนิเทศภายในไว้ ดังนี้

สิทธิชัย เวศสุวรรณ (2541 : 9) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการที่ทำงานระหว่างบุคลากรภายในวิทยาลัยฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนของครู ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียนให้สูงขึ้นและตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

เขาวภา เดชะคุปต์ (2542 : 3) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในวิทยาลัยฯ ในการที่จะแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 10) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารวิทยาลัยฯ และบุคลากรในวิทยาลัยฯ ทุกฝ่ายร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์สูงสุดทางการเรียนของนักเรียน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน (2544 : 223-224) ได้กล่าวถึงความหมาย การนิเทศ การศึกษาว่า หมายถึง การนิเทศที่มีการริเริ่มและจัดดำเนินการ โดยบุคลากรภายในสถานศึกษา และในหลายโอกาสก็เชิญบุคลากรภายนอกเป็นวิทยากรมาร่วมโครงการ

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 14) ได้กล่าวถึงความหมายการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551 : 206) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ปรีกษาหาหรือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบ และปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน

จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การนิเทศภายในสถานศึกษาที่ดำเนินงานโดยผู้บริหารหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายเพื่อร่วมมือกันปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

2.3.5.2 ขอบข่ายการนิเทศการศึกษา

ขอบข่ายการนิเทศศึกษานั้นมีหลากหลาย ตามแนวความคิดของนัก การศึกษากล่าวไว้ดังนี้

Glickman (อ้างถึงในธีรศักดิ์ เลี้ยวไชสง, 2550 : 2-3) กำหนดไว้ 5 งาน คือ

- 1) การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง
 - 1.1) เมื่อทราบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน ควร ดำเนินการแก้ไขทันที
 - 1.2) ให้ครูรับทราบปัญหาของตน และจะยอมรับปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาตนเอง ด้วยความเต็มใจ
 - 1.3) นิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือครูด้านการเรียนการสอนอย างต่อเนื่อง และด้วยความเป็นมิตรต่อกัน

2) การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ

2.1) ให้โอกาสครูได้เข้าร่วมประชุมอบรม สัมมนา ประชุมปฏิบัติการ หรือศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และเพิ่มวิทยฐานะ

2.2) ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติตามภารกิจหลัก คือ การสอนอย่างเต็มศักยภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2.3) การจัดบริการวิชาการแก่ครูด้วยสื่อ นวัตกรรม หรือเทคนิคการสอนที่หลากหลายตรงกับความต้องการ เช่น เอกสารตำรา คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อมวลชนหรือแหล่งวิชาการอื่นๆ

3) การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม

3.1) การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

3.2) ส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย

3.3) ส่งเสริมความสามารถในการติดต่อประสานงาน การสื่อสาร การพูด การเขียนอย่างสร้างสรรค์

3.4) ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน

4) การพัฒนาหลักสูตร

4.1) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

4.2) ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ถูกต้องครบองค์ประกอบ

4.3) ส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ได้ตามกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4) ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

5) การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

5.1) ส่งเสริมให้ครูรู้จักวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขในการจัดการเรียนการสอน

5.2) ส่งเสริมให้ครูนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

5.3) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องตามรูปแบบ

Haris (1985 : 11) กำหนดไว้ 10 ประการ คือ

- 1) งานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร เช่น การวางโครงการและแผนการสอนการทำประมวลการสอน วิธีสอนและกำหนดการประเมินผลการสอน เป็นต้น
- 2) จัดระบบการสอน โดยแบ่งกลุ่มเรียน โปรแกรมการสอน
- 3) คัดเลือกบุคลากรผู้สอนให้เหมาะสมกับความถนัด และบุคลิกภาพ มีการสรรหาคัดเลือก และทำประวัติบุคลากร
- 4) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ออกแบบ และจัดเตรียมบริบททางการศึกษาให้ความสะดวกแก่ผู้สอน รวมถึงการวางแผนอาคารเรียน และห้องเรียนที่เหมาะสม
- 5) จัดวัสดุอุปกรณ์ ตรวจสอบและคัดเลือก นำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 6) จัดอบรมบุคลากร จัดกิจกรรมส่งเสริมสมรรถภาพของบุคลากรให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ
- 7) จัดปฐมนิเทศบุคลากรใหม่ให้เข้าใจงาน และปฏิบัติงานได้ถูกต้อง
- 8) จัดบริการด้านอื่นๆ เพื่อการสร้างบรรยากาศร่วมกันในทางที่ดีและไม่เป็นอุปสรรคต่อการสอน
- 9) สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน แจงข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบและใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา
- 10) การประเมินผล มีการวางแผน จัดระเบียบการประเมินผล และติดตามสำรวจวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการสอน

ดังนั้นสรุปได้ว่า ขอบข่ายงานนิเทศการศึกษาเกี่ยวข้องกับงานวิชาการซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา เพื่อให้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

2.3.5.3 บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษา

บทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศศึกษานั้นมีหลากหลาย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 41) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษา ดังนี้

- 1) ศึกษาและทำความเข้าใจถึงหลักการและวิธีการปฏิบัติในการนิเทศการศึกษาให้ชัดเจนเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินการ
- 2) สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูเพื่อการยอมรับซึ่งกันและกัน
- 3) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธาน ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าสายชั้น และคณะครูที่มีความเหมาะสมร่วมเป็นกรรมการ
- 4) ให้คณะกรรมการมีหน้าที่วางแผนเพื่อดำเนินการนิเทศภายในตามกระบวนการ คือ
 - 4.1) การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ
 - 4.2) การวางแผน
 - 4.3) การสร้างเครื่องมือ
 - 4.4) การปฏิบัติการนิเทศ
 - 4.5) การประเมินผลการนิเทศ
- 5) จัดให้มีเครื่องมือ วัสดุ เอกสาร ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศให้พร้อมที่จะใช้อย่างเพียงพอ
- 6) ดำเนินการนิเทศตามแผนและโครงการที่กำหนด โดยจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานให้ชัดเจน
- 7) เลือกใช้กิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ
- 8) เชิญชั้นเรียน สังเกตการสอน เพื่อทราบปัญหาและพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูและผู้เรียน โดยมีแบบบันทึกการสังเกตการสอน
- 9) จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของครูและพัฒนาการเรียนการสอน
- 10) จัดทำแฟ้มข้อมูลเพื่อรวบรวมผลการนิเทศและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 21) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่ให้ความรู้ความเข้าใจกับครูภายในสถานศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางสังคมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญจำเป็น และให้แนวทางแก่ครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะพัฒนาทักษะทางสังคม
- 2) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ประสานงานในด้านต่างๆ ที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนทักษะทางสังคม เช่น ประสานงานวิทยากร ประสานแหล่งความรู้ วิทยากรต่างๆ
- 3) ผู้บริหารต้องเป็นผู้ให้การสนับสนุนส่งเสริม ให้ครูพัฒนาผู้เรียนเกิดทักษะทางสังคม
- 4) ผู้บริหารต้องให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ครูเมื่อครูต้องการ
- 5) ผู้บริหารต้องร่วมประชุมวางแผนกับคณะครูที่จะร่วมกันพัฒนาผู้เรียน
- 6) ผู้บริหารต้องดำเนินการนิเทศภายใน เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนทักษะทางสังคม ด้วยเทคนิควิธีการต่างๆ
- 7) ผู้บริหารต้องติดตาม ประเมินผล การดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อความสมบูรณ์ ถูกต้องและมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้ประสบผลอย่างดี

จันทร์ธานี สงวนนาม (2545 : 154) กล่าวว่า กิจกรรมการนิเทศการศึกษาสถานศึกษาที่ผู้บริหารสามารถดำเนินการได้มีหลายอย่าง การที่จะนำวิธีการใดมาใช้ควรคำนึงถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เช่น การประชุม อบรม ปฐมนิเทศ การสังเกต การสอนในชั้นเรียน การศึกษาเอกสารทางวิชาการ ตำรา การให้คำปรึกษาหารือเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล การสนทนาทางวิชาการ การสาธิตการสอน การพาไปศึกษานอกสถานที่ การสัมมนา การจัดนิทรรศการ การเยี่ยมชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ฯลฯ ทั้งนี้ ประโยชน์ของการนิเทศภายในจะทำให้ครูสามารถสอนได้ตรงตามเป้าหมาย เพราะผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้นิเทศจะช่วยเหลือครูในการตรวจสอบ และเสนอแนะทางในการแก้ปัญหา มิให้การแก้ปัญหาและอุปสรรคการสอนเกิดความล่าช้าโดยไม่จำเป็น ผู้บริหารที่เป็นผู้นำทางวิชาการและทำหน้าที่นิเทศภายใน จะทำให้ความเคลื่อนไหวทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่องตลอดเวลาทำให้บุคลากรในสถานศึกษามองเห็นความสำคัญของงานวิชาการ และปฏิบัติงานโดยเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญในการบริหารสถานศึกษา และการนิเทศภายในจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น อันมีผลกระทบต่อคุณภาพของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากบทบาทของผู้บริหารกับการนิเทศการศึกษาที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่ในการบริหารการนิเทศการศึกษา ตามหลักการบริหารที่คล้ายคลึง โดยอาจมีระบบและขั้นตอนในรายละเอียดการบริหารงานแตกต่างกันบ้างตามสภาพและขนาดของสถานศึกษา เช่นศึกษาทำความเข้าใจถึงหลักการและวิธีการปฏิบัติในการนิเทศเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการดำเนินการวางแผนเพื่อดำเนินการนิเทศการศึกษาตามกระบวนการ ประกอบด้วย การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ การวางแผน การสร้างเครื่องมือ การปฏิบัติการณ์นิเทศ การประเมินผลการนิเทศ แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการศึกษา จัดให้มีเครื่องมือ วัสดุ เอกสาร ที่จำเป็นสำหรับการนิเทศให้พร้อมที่จะใช้ได้อย่างเพียงพอ ดำเนินการนิเทศตามแผนและโครงการที่กำหนด ติดตาม ประเมินผลการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อความสมบูรณ์ ถูกต้องและมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเพื่อให้ประสพผลอย่างดี และจัดทำแฟ้มข้อมูลเพื่อรวบรวมผลการนิเทศการศึกษา และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

2.3.6 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดำเนินการโดยทุกฝ่ายเพื่อรับรองคุณภาพการจัดการศึกษาภายใต้การกำกับดูแลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา โดยนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญได้แก่ ความหมายของการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขอบข่ายงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.3.6.1 ความหมายของงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกฝ่ายในสถานศึกษาภายใต้การสนับสนุนของผู้บริหาร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษา 2542 มาตรา 4 หมวด 6 ที่ว่ามาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มีสาระสำคัญดังนี้ “การประกันคุณภาพภายใน” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

สมคิด พรหมจู้ และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2544 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนว่าทุกคนในสถานศึกษา ปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ เพื่อผลผลิตจะได้มีคุณภาพ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (<http://www.csc.ku.ac.th>, 4 กุมภาพันธ์ 2548) ได้กล่าวถึง การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) ว่าหมายถึง การทำกิจกรรม หรือการปฏิบัติการในภารกิจหลักอย่างมีระบบตามแบบแผนที่กำหนดไว้ โดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) จนทำให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและมาตรฐานของดัชนีชี้วัด ระบบและกระบวนการผลิต ผลผลิต และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

จากความหมายและแนวคิดที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหมายถึง การประกันว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาอย่างมีระบบและผ่านการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

2.3.6.2 ขอบข่ายการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ขอบข่ายการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้นมีหลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 190-192) กล่าวถึงหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการ ดังนี้

1) จัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2) แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และมอบหมายภารกิจเพื่อดำเนินการ

3) จัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

4) กำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยคำนึงถึง หลักการ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้บุคลากรในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ

6) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา รวมทั้งมีการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

7) คณะกรรมการดำเนินการในข้อ 2 จะต้องมีการตรวจสอบทบทวน แล้วจัดทำรายงานการดำเนินงาน โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม และจะต้องทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้จะต้องจัดให้ผู้เรียน ทุกคนและทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษากำหนดให้ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

8) สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมหลักฐานข้อมูลและผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ (ตามข้อ 7) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากขอบข่ายการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่กล่าวข้างต้น ถือเป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ทุกฝ่ายเชื่อมั่นกับการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

2.3.6.3 บทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา บทบาทของผู้บริหารกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้นมีหลากหลาย ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษา ซึ่งให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 49-52) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการส่งเสริมสนับสนุน อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาและดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยบทบาทของผู้บริหารนั้นจะต้องเป็นผู้นำในทุกขั้นตอนของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็น 3 ช่วงของการดำเนินงาน ดังนี้

ช่วงที่ 1 การเตรียมการ ในช่วงของการเตรียมการนี้ผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการขับเคลื่อนให้การพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี โดยพอสรุปบทบาทของผู้บริหารได้ ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจ มีวิสัยทัศน์เห็นความสำคัญและมีเจตคติที่ดีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องพัฒนาตนเองเกี่ยวกับภาวะผู้นำ ทั้งในด้านการบริหารและทางด้านวิชาการ เพื่อให้ตนเองสามารถทำหน้าที่ผู้นำในการพัฒนาได้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความเชื่อถือ ศรัทธา และการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างจิตสำนึกและความตระหนักในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นแก่บุคคลในสถานศึกษา โดยมีวิธีการหลากหลายในการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น การประชุมชี้แจง การพาไปศึกษาดูงาน การเชิญวิทยากรมาบรรยาย

3) สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การพัฒนาสถานศึกษาตามแผน การประเมินตนเอง การเขียนรายงานการประเมินตนเอง การนำผลการประเมินไปใช้ การเตรียมรับการประเมินภายนอกของสถานศึกษา รวมทั้งการประเมินภายนอก

4) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาถือว่าเป็นหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษาทุกคน รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องภายนอกสถานศึกษา และทำการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยคณะกรรมการนี้มีหน้าที่ประสานงาน กำกับ ดูแล ติดตามช่วยเหลือ และสนับสนุนในการพัฒนาให้เป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง

5) ผู้บริหารจะต้องเตรียมการวางแผนและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการประกันคุณภาพภายนอกอีกด้วย

ช่วงที่ 2 การดำเนินการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในขั้นการดำเนินการของสถานศึกษาส่วนใหญ่จะนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา ผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในฐานะของแกนนำที่จะทำให้กระบวนการบริหารนี้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีบทบาท ดังนี้

1) การวางแผน

ผู้บริหารเป็นผู้ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและชุมชนที่มีต่อสถานศึกษา และทำการศึกษามาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด รวมทั้งศึกษาถึงศักยภาพของสถานศึกษาก่อนที่จะกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของสถานศึกษา แล้วจึงร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมายและกำหนดภารกิจของสถานศึกษา แล้วจึงจัดทำแผนการพัฒนาคูณภาพการศึกษา เช่น ธรรมนูญสถานศึกษาและแผนพัฒนาคูณภาพการศึกษา ตลอดจนแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นต้น

2) การปฏิบัติตามแผน

ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ในการบริหารจัดการ ส่งเสริมสนับสนุนควบคุม กำกับ ดูแล ให้คำปรึกษาแนะนำ และอำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน แผนงาน/โครงการให้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในบางแผนงาน/โครงการ ผู้บริหารจำเป็นต้องดำเนินการเอง เช่น แผนงานเกี่ยวกับด้านการบริหาร และด้านบุคลากร เป็นต้น

3) การตรวจสอบและประเมินผล

เมื่อบุคลากรภายในสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการไปแล้ว ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้คอยตรวจสอบติดตามตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มโครงการ ระหว่างโครงการ และสิ้นสุดโครงการ หรือให้ผู้แทนเป็นผู้คอยตรวจสอบการประเมินตนเองของบุคลากรที่รับผิดชอบในแต่ละกิจกรรม โดยผู้บริหารทำหน้าที่เป็นแกนนำสำคัญตั้งแต่การกำหนดบทบาทหน้าที่ และผู้รับผิดชอบการกำหนดกรอบการประเมินตนเอง การสร้างเครื่องมือในการประเมิน การกำหนดประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งการเขียนรายงานการประเมินตนเอง

4) การปรับปรุงและพัฒนา

เมื่อสถานศึกษาได้ทำการประเมินตนเองแล้ว ผู้บริหารจะต้องนำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผน กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพในปีการศึกษาต่อไป หรือนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงาน/โครงการนั้นให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

ช่วงที่ 3 การประเมินภายนอก ในช่วงของการประเมินภายนอกนี้ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการรับการประเมินภายนอก พอสรุปได้ ดังนี้

1) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นแกนนำในการเตรียมการหรือวางแผน เพื่อให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินภายนอก ไม่ว่าจะเป็นการแต่งตั้งคณะกรรมการ การจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษา การเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง โดยเฉพาะการชี้แจงทำความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้ได้ทราบถึงการประเมินภายนอก และขั้นตอนการประเมินภายนอก

2) เป็นผู้ประสานงาน อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ประเมินภายนอก ในระหว่างประเมิน

3) เป็นผู้ที่คอยชี้แจงทำความเข้าใจหรือให้ข้อมูลสารสนเทศเพิ่มเติมให้แก่คณะผู้ประเมินภายนอกในระหว่างที่ผู้ประเมินภายนอกทำการนำเสนอผลการประเมินด้วยวาจา

4) เป็นผู้ตรวจสอบและลงนามรับรองในรายงานการประเมินของคณะผู้ประเมินภายนอก และนำผลการประเมินภายนอกไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และเฉลิมชัย หาญกล้า (2546 : 52-53) กล่าวว่า ในการดำเนินงานประกันคุณภาพในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารจะต้องสร้างความตระหนัก ส่งเสริมสนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ โดยประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพมาใช้ในการบริหารงานเพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1) การวางแผน (Plan) สถานศึกษาต้องมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีความชัดเจนเพื่อจะได้นำไปสู่การปฏิบัติที่ตรงตามความต้องการของสถานศึกษาดังนั้น การวางแผนจึงต้องเริ่มต้นจากการกำหนดเป้าหมายที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาเป็นเบื้องต้นเสียก่อน เพื่อใช้เป็นแนวทางหรือทิศทางสำหรับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

2) การปฏิบัติตามแผน (Do) เป็นการร่วมกันของบุคลากรในการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ และติดตามกำกับอย่างจริงจัง

3) การตรวจสอบประเมินผล (Check) ในขณะที่สถานศึกษามีการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจะต้องมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปตามทิศทางที่ต้องการหรือไม่ มีสิ่งใดที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข จะได้ดำเนินการต่อไป

4) การปรับปรุงงาน (Act) ถือได้ว่าเป็นขั้นตอนย่อยสุดท้ายในขั้นการดำเนินการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ในขั้นนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องนำผลจากการตรวจสอบและประเมินผลที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาแล้วไปใช้ในการพัฒนางาน

จากบทบาทของผู้บริหารกับงานประกันคุณภาพการศึกษาที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าผู้บริหารมีบทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษาตามหลักการบริหารที่คล้ายคลึงกัน โดยอาจมีระบบและขั้นตอนในรายละเอียดการบริหารงานแตกต่างกันบ้างตามสภาพและขนาดของสถานศึกษา เช่น กำหนดเป้าหมายที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา จัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการพัฒนาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อร่วมกันของบุคลากรในการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ โดยมีผู้บริหารให้การส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ และติดตามกำกับอย่างจริงจัง ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการจะต้องมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะ เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินการเป็นไปตามทิศทางที่ต้องการหรือไม่ มีสิ่งใดที่จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขจะได้ดำเนินการต่อไป นำผลการตรวจสอบและประเมินผลที่ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาแล้วไปใช้ในการพัฒนางาน นำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการวางแผน กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพในปีการศึกษาต่อไป หรือนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแผนงาน / โครงการนั้นให้ประสบความสำเร็จต่อไป และเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง

2.4 วงจรคุณภาพ (PDCA)

การบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) จัดเป็นกิจกรรมปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยนำเสนอแยกเป็นประเด็นสำคัญ ได้แก่ ประวัติกวามเป็นมา หลักการของวงจรคุณภาพ วงจรคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อการศึกษา ดังนี้

2.4.1 ประวัติกวามเป็นมา

แบงก์ (Bank อ้างถึงในเรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545 : 89-91) กล่าวถึง ประวัติกวามเป็นมาเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายในหลักการบริหารที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือ วงจรเดมมิง ซึ่งเป็นชื่อที่ใช้แทนกันกับการจัดการคุณภาพ เพราะเขาเป็นคนผลักดันให้ผู้บริหารญี่ปุ่นยอมรับแนวคิดในการจัดการคุณภาพ และเป็นคนแรกที่มีมองว่าการจัดการคุณภาพเป็นกิจกรรมขององค์กรทั้งหมด ไม่ใช่แค่งานตรวจคุณภาพตามที่กำหนดหรือเป็นงานของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประกันคุณภาพ และเป็นคนแรกที่ระบุว่าคุณภาพเป็นความรับผิดชอบทางการบริหารของผู้บริหาร

เดมมิง เกิดที่เมืองซิวส์ (Sioux) รัฐไอโอวา เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม ปี พ.ศ. 2443 เขาจบปริญญาตรีฟิสิกส์ จากมหาวิทยาลัยไวโอมิง ได้ปริญญาเอกฟิสิกส์คณิตศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยเยล เมื่อปี พ.ศ. 2471 ในระหว่างปี พ.ศ. 2471-2482 เขาทำงานอยู่กระทรวงเกษตรของสหรัฐอเมริกา ต่อมาปี พ.ศ. 2482-2488 ทำงานอยู่ที่สำนักสำมะโนประชากรอเมริกัน และโรงงานอุตสาหกรรมอาวุธของสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี พ.ศ. 2489 จนกระทั่งถึงเสียชีวิตเมื่อปี พ.ศ. 2536 เดมมิง เป็นศาสตราจารย์ทางสถิติอยู่ที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก

ช่วงต้นปี พ.ศ. 2483 เดมมิงได้พบกับชีวฮาร์ท (Schewhart) นักสถิติที่ห้องทดลองของบริษัทเบลล์ เทเลโฟน ในนิวยอร์ก ต่อมาได้รับความคิดเรื่องการควบคุมทางสถิติและความแปรปรวนเชิงสุ่มของกระบวนการทำงาน (Random Variation of a Work Process) มาจากชีวฮาร์ท ในภายหลังเดมมิงเริ่มตั้งตัวเป็นผู้บรรยายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพในการผลิต เดมมิงออกไปบรรยายเกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพในโรงงานทั่วสหรัฐอเมริกา แต่ในเวลานั้นผู้บริหารในสหรัฐอเมริกาให้ความสนใจเดมมิงไม่มาก

เดมมิ่งไปญี่ปุ่นเมื่อ พ.ศ. 2490 สืบเนื่องมาจากหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นายพลแม็ก อาร์เธอร์ (Mac Arthur) ผู้บัญชาการกองกำลังทหารสหรัฐอเมริกาที่ยึดครองญี่ปุ่นอยู่ได้ไล่ผู้บริหารระดับสูงและระดับกลางของบริษัทใหญ่ๆ ของญี่ปุ่นออก โทษฐานที่คนเหล่านั้นเข้าไปพัวพันกับสงครามเสร็จแล้วก็หุนคนรุ่นใหม่ขึ้นมาบริหารแทน นายพลแม็ก อาร์เธอร์ ได้ขอความช่วยเหลือทางวิชาการมายังสหรัฐอเมริกา เริ่มจากการขอให้สหรัฐอเมริกาช่วยส่งคนไปทำสำมะโนประชากรที่ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกาจึงได้ส่งเดมมิ่งไป ตอนนั้นเดมมิ่งเริ่มประสบความสำเร็จมาบ้างแล้วจากการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Methods) และเทคนิคการควบคุมทางสถิติเพื่อเพิ่มผลผลิตอุตสาหกรรมในสหรัฐอเมริกา เดมมิ่งจึงนำเทคนิคการควบคุมทางสถิติมาเผยแพร่ที่ญี่ปุ่นด้วย

ในเวลา 3 ปีต่อมา สหภาพนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรญี่ปุ่นได้เข้ามาให้ความสนับสนุนเดมมิ่งในการเผยแพร่ความคิดเรื่องคุณภาพและการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต จนกระทั่งเดมมิ่งสามารถตั้งกลุ่มผู้บริหารหลัก เพื่อกระจายความคิดออกไปสู่ผู้บริหารอื่น ใน พ.ศ. 2493 มีผู้บริหารมาเข้าร่วมถึง 400 กว่าคน ผู้บริหารที่อยู่ในกลุ่มนี้ล้วนแต่เป็นผู้นำในบริษัทสำคัญๆ เช่น โซนี่ นิสสัน มิซูบิชิและโตโยต้า สาเหตุที่ทำให้เดมมิ่งประสบความสำเร็จก็เนื่องมาจากคนญี่ปุ่นได้สนใจการควบคุมคุณภาพด้วยวิธีการทางสถิติมาก่อน แต่ยังขาดทฤษฎี ทฤษฎีการควบคุมทางสถิติของเดมมิ่งทำให้คนญี่ปุ่นเข้าใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานได้ คนญี่ปุ่นจึงยอมรับแนวทางของเดมมิ่ง นับว่าเดมมิ่งได้มีส่วนช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ต่อมาในภายหลังญี่ปุ่นจึงตั้งรางวัลเดมมิ่ง (Deming Prize or Deming Award) ให้กับบริษัทที่มีผลงานดีเด่นในด้านคุณภาพมาตั้งแต่ พ.ศ. 2494 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2523 โทริทัสเอ็นบีซีจึงนำเอาผลงานของเดมมิ่งกลับไปเผยแพร่ในสหรัฐอเมริกา ยกย่องให้เดมมิ่งเป็น “บิดาแห่งคลื่นลูกที่สามของการปฏิวัติอุตสาหกรรม (Father of the Third Wave of the Industrial Revolution)” ชื่อเสียงของเดมมิ่งจึงเป็นที่รู้จักกันทั่วสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก ในสหรัฐอเมริกามีการตั้งกลุ่มศึกษาและดำเนินตามทฤษฎีของเดมมิ่งเป็นจำนวนมาก นอกเหนือจากนั้นยังมีกลุ่มทำนองเดียวกันในอังกฤษ เนเธอร์แลนด์ และนิวซีแลนด์ หลังเดมมิ่งเกษียณอายุก็ได้ไปบรรยายในระดับปริญญาโทและเอกที่มหาวิทยาลัยหลายแห่งและได้รับแต่งตั้งให้เป็นศาสตราจารย์เกียรติคุณของมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก เมื่อปี พ.ศ. 2518 เดมมิ่งได้เขียนหนังสือ บทความ และจัดสัมมนาเรื่องคุณภาพเอาไว้เป็นจำนวนมาก

2.4.2 หลักการของวงจรคุณภาพ (PDCA)

การบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDAC) ตามแนวคิดของเดมมิ่ง ปัจจุบันจัดเป็นกระบวนการสากลที่ทุกคนทราบกันดี และถือเป็นเครื่องมือการบริหารที่จัดเป็นแกนร่วมของการ

บริหารที่หลากหลายบนพื้นฐานเดียวกัน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดของเดมมิ่งและนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ได้กล่าวถึงวงจรคุณภาพ (PDCA) ไว้ ดังนี้

เดมมิ่ง (Deming อ้างถึงในวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์, 2547 : 56) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิ่ง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนี้

Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบเพื่อการปรับปรุงให้ดีขึ้น

Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย

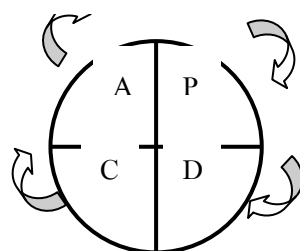
Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำให้ผิดพลาดหรือได้เรียนรู้อะไรมาบ้าง

Act คือ ขอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

แม้ว่าวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ ขึ้นอยู่กับปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริงจะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้

ปริทรรศน์ พันธบุรุษย์ (2545 : 53-54) กล่าวว่า วงจรคุณภาพ (PDCA : Plan Do Check Act) คือ องค์ประกอบหลักของวงจรการจัดการ ดังรูปที่ 2.1

หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง

รูปที่ 2.1 วงจรการจัดการ

ที่มา : ปริทรรศน์ พันธบุรุษย์, 2545 : 53

คำว่า หมุนให้เร็ว หมุนให้ถูกต้อง ที่อยู่ทางด้านขวาของวงจรการจัการนั้น คือ การหมุนวงจรอย่างถูกต้องตามขั้นตอน 1 รอบ จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาได้ 1 ระดับ การหมุนให้เร็วจะทำให้เกิดการปรับปรุงอย่างรวดเร็ว

P (Plan) คือ จะเริ่มนับจากการแสวงหาจุดที่เป็นปัญหา ระหว่างระดับความแตกต่างจุดที่มุ่งหวังและสภาพที่เป็นจริง เมื่อจับจุดที่เป็นปัญหาได้แล้ว จัดทำแผนมาตรการในการแก้ไข แล้วจึงเข้าสู่ขั้น D หรือ do ต่อไป

D (Do) คือ การปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขแผนใหม่ล่าสุด เพราะแผนคือสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขได้อยู่เสมอ ต้องแน่ใจว่าแผนที่จะลงมือปฏิบัตินั้นเป็นแผนที่ใหม่ล่าสุดจริงๆ

C (Check) คือ การเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์กับค่าเป้าหมายเสมอ

A (Act) คือ การปฏิบัติหลังการตรวจสอบ ซึ่งเป็นไปได้หลายประการ ดังนี้

1) ในกรณีที่ผลลัพธ์ต่ำกว่าเป้าหมายจะต้องมีการทบทวนแผนของมาตรการแก้ไขแล้วพบว่าสิ่งที่ยังคงเป็นปัญหายู่นั้นมีสิ่งใดที่ปฏิบัติได้ทันทีให้ลงมือปฏิบัติเลย ส่วนสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ทันที ให้สะท้อนสู่แผนการแก้ไขปัญหารอบต่อไป

2) ในกรณีที่ผลลัพธ์ดีกว่าเป้าหมาย จะต้องมีการทบทวนการกำหนดเป้าหมายว่าต่ำเกินไปหรือไม่ ควรมีการปรับเป้าหมายให้ดีกว่าเดิมหรือไม่ ผลลัพธ์เหนือกว่าความคาดหมายโดยปัจจัยภายนอกอื่นๆ หรือไม่

3) ในกรณีที่ผลลัพธ์ได้ตรงตามเป้าหมายให้ทบทวนว่าได้มีการปฏิบัติตามแผนมาตรการแก้ไขครบถ้วนหรือไม่ ถ้าใช่ แสดงว่าแผนนี้ถูกต้องและควรกำหนดเป็นวิธีการปฏิบัติงานมาตรฐานเพื่อรักษาให้ผลลัพธ์คงอยู่ในระดับที่ต้องการต่อไป

ฮิโตชิ (Hitoshi อ้างถึงในนิกัทธา สังข์มณี, 2548 : 57-64) กล่าวถึง การบริหารงานด้วยระบบวงจรคุณภาพ จัดเป็นกิจกรรมการปรับปรุงและการควบคุมที่ประกอบด้วย การวางแผน การนำไปปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปฏิบัติการแก้ไข โดยการวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ ตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และถ้าผลลัพธ์ไม่ได้ตามที่คาดหมายไว้ จะมีการทบทวนแผนการเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ดังนั้น การควบคุมและการปรับปรุงสามารถอธิบายได้อีกแบบหนึ่งก็คือ การทำการวางแผน การกระทำ การตรวจสอบ และการแก้ไขซ้ำอีก การทำตามวงจรคุณภาพอย่างตั้งใจและถูกต้องจะช่วยให้เกิดความเชื่อมั่นในการทำงาน เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำจะทำให้เกิดการปรับปรุงและระดับของผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อยๆ และงานส่วนใหญ่จะกระทำซ้ำในสิ่งที่เคยทำมาก่อน ถึงแม้ว่างานนั้นจะดูเหมือนว่าเป็นงานใหม่ทั้งหมดก็ยังคงมีส่วนประกอบหลายส่วนที่เหมือนหรือคล้ายกับสิ่งที่เคยทำมาก่อน การปรับปรุงคุณภาพส่วนใหญ่จะเป็นการพิจารณาวิธีการของงานที่

กระทำซ้ำอย่างระมัดระวังและเป็นระบบ ตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ ตลอดจนมีการแก้ไขความไร้ประสิทธิภาพที่ค้นพบ ดังนี้

1) การวางแผน (Plan)

ในบรรดาส่วนประกอบทั้งสี่ส่วนของวงจรคุณภาพนั้น ควรพิจารณาการวางแผนเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่าส่วนอื่นไม่มีความสำคัญ เพียงแต่ว่าการวางแผนจะเป็นส่วนที่ทำให้ส่วนอื่นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าแผนการไม่เหมาะสมจะมีผลทำให้ส่วนอื่นไร้ประสิทธิภาพตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดี จะทำให้มีการแก้ไขน้อย และกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผน ในการปรับปรุงเป็นการลดช่องว่างระหว่างสิ่งที่ต้องการให้เป็นกับสิ่งที่เป็นอยู่จริง และกิจกรรมการปรับปรุงที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีมุมมองที่แม่นยำในทั้งสองสิ่ง เปรียบเสมือนการสร้างบ้านบนพื้นทราย ไม่ว่าจะออกความพยายามเพียงใดก็ตามถ้าภาพในมุมมองของสถานการณ์ที่ต้องการและสถานการณ์จริงไม่ชัดแล้ว ก็จะไม่ได้อะไรกลับมา ดังนั้น จึงควรสร้างวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนประกอบด้วย การวิเคราะห์สถานการณ์และการจำแนกปัญหา การตั้งเป้าหมาย เข้าใจถึงข้อจำกัดและขอบเขต รวมถึงการนำมาพิจารณา มองถึงวิธีการปรับปรุงที่เป็นไปได้ ตัดสินใจถึงแผนปฏิบัติการ กำหนดวิธีสำหรับตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ที่ได้

การพัฒนาแผน โดยปกติปัญหาที่ถูกนำมาแก้ไขเพื่อปรับปรุงนั้นจะประกอบด้วยสาเหตุหลายประการ ในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ผู้นำขององค์กรต้องทำการจัดทำและพัฒนาแผนการปรับปรุง และการพัฒนาแผนประกอบด้วย การกำหนดกิจกรรมพื้นฐานที่ต้องการปรับปรุงอย่างชัดเจน แยกกิจกรรมออกตามโครงสร้างองค์กร กระจายส่วนย่อยของกิจกรรมพื้นฐานไปตามฝ่ายต่างๆ ในองค์กร กำหนดวิธีการประเมินความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน บุคคลที่มีตำแหน่งสูงสุดในองค์กรควรเป็นผู้ตัดสินใจในการมอบหมายงานและวิธีการประเมินผลโดยผ่านการพบปะสนทนากับแต่ละฝ่ายในองค์กร

ในการทำงานเดียวกัน หัวหน้าฝ่ายงานแต่ละฝ่ายต้องออกแบบและพัฒนาแผนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้รับมอบหมาย โดยแผนการจะได้รับการกระจายออกเป็นลำดับลงมาทั่วทั้งองค์กรด้วยวิธีนี้ และจะถูกพัฒนาอย่างเหมาะสมในแต่ละระดับในโครงสร้างองค์กรจนกระทั่งถึงระดับที่ไม่จำเป็นต้องกระจายลงอีกต่อไป ขั้นตอนสุดท้ายคือการตัดสินใจของบุคลากรที่ต้องทำงาน ทรัพยากรที่ต้องการ และตารางเวลาที่ต้องปฏิบัติตาม และทำแผนการพัฒนาให้อยู่ในรูปของเอกสารทั้งหมดอย่างละเอียด ทั้งนี้ เพื่อให้มั่นใจว่าจะมีการสื่อสารแผนการได้อย่างแม่นยำที่สุด

ขณะที่สร้างแผนการควรมีความระมัดระวังในแนวทางที่มีส่วนช่วยในการสร้างแผนการอย่างถูกต้อง ประกอบด้วย ขณะที่สร้างแผนการจะต้องมีการชี้แจงให้ชัดเจนถึงข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเวลาที่มี รวมทั้งต้องหาวิธีการทั้งหมดที่เป็นไปได้ภายใต้ข้อจำกัดเหล่านี้ อาจมีการผ่อนปรนข้อจำกัดเหล่านี้บ้าง หลังจากมีการพิจารณาข้อเสนอแนะทั้งหมดแล้ว ต้องทำการเลือกวิธีการที่ดีที่สุดเป็นแผนการปฏิบัติ ต้องมีการพัฒนาระเบียบวิธีการในการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์เพื่อดูว่าแผนการมีประสิทธิผลและมีการกระทำตามแผนและประสานกันกับแผนการเริ่มแรกหรือไม่ ต้องมีการรวบรวมสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอและจัดอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการนำมาใช้งานอย่างเต็มที่ในการวางแผนงาน ต้องมีการพิจารณาถึงสิ่งที่ต้องกระทำกับสิ่งที่น่ากระทำ ทรัพยากรมีอยู่อย่างจำกัด และเป็นไปไม่ได้ที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างในเวลาเดียวกัน ต้องพยายงความสมดุลระหว่างเป้าหมายกับทรัพยากร การตั้งเป้าหมายที่สูงเกินไปเป็นการสวนทางกับการเพิ่มผลผลิต จะต้องมีการสร้างระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิผลเพื่อสื่อสารเป้าหมายของแผนการไปสู่ทุกส่วนขององค์กร ทรัพยากรทางด้านวัสดุอาจมีจำกัดแต่ความสามารถของมนุษย์มีไม่จำกัด ดังนั้น จึงมีทางเป็นไปได้เสมอในการปรับปรุง ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสม่ำเสมอ

2) การลงมือปฏิบัติ (Do)

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการมาปฏิบัติอย่างถูกต้องจึงจำเป็นต้องมีขั้นตอนในการสร้างความมั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนการไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นในแผนการนั้นๆ การสร้างความมั่นใจว่ามีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การจัดให้มีการศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้นๆ มาปฏิบัติ และการจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นในเวลาที่เหมาะสม

3) การตรวจสอบ (Check)

เมื่อทำการตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน ต้องมีการประเมินการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ และตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่

การที่ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นเพราะไม่ปฏิบัติตามแผนการ ความไม่เหมาะสมของแผนการ หรือจากทั้งสองประการรวมกัน เป็นเรื่องที่จะต้องหาว่าสาเหตุมาจากประการไหน เนื่องจากการปฏิบัติที่ต่างกันจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ถ้าความล้มเหลวมาจากแผนการไม่เหมาะสม อาจเป็นผลมาจากสาเหตุความผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ การเลือกเทคนิคที่ใช้ผิด เนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอและมีความรู้ในขั้นตอนการวางแผนไม่เพียงพอ การประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติตามแผนผิดพลาด หรือประเมินความสามารถของบุคลากรที่ต้องนำแผนมาใช้ผิดพลาด

ถ้าความล้มเหลวมาจากการไม่ปฏิบัติตามแผน อาจเป็นผลมาจากสาเหตุขาดความตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุง การติดต่อสื่อสารที่ไม่เหมาะสมและมีความเข้าใจในแผนไม่เพียงพอ การให้การศึกษาและการฝึกอบรมไม่เพียงพอ ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้นำและการประสานงานระหว่างการปฏิบัติ หรือการประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้น้อยเกินไป

4) การปฏิบัติการแก้ไข (Act)

ขณะเมื่อทำการปฏิบัติการแก้ไขมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องแยกแยะให้ชัดเจนระหว่างการกำจัดปรากฏการณ์หรืออาการของปัญหาและการกำจัดสาเหตุ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า มีงานจำนวนมากมายที่ทำการเป็นประจำในงานชนิดนี้ การกำจัดแค่อาการไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาที่มีอยู่ เป็นเพียงแต่การเลื่อนการแก้ปัญหาออกไปเท่านั้น ดังนั้น ถ้าความล้มเหลวมาจากการวางแผนที่ไม่เหมาะสม การทบทวนแผนการเท่านั้นไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการวางแผนโดยการหาปัจจัยที่ไม่เหมาะสม สาเหตุของการวางแผน และทำการปฏิบัติการแก้ไข ความก้าวหน้าของการปรับปรุงจะเกิดขึ้นได้โดยการกำจัดสาเหตุมิใช่กำจัดอาการ และเมื่อไม่สามารถบรรลุถึงเป้าหมายไว้ ควรมีการวิเคราะห์หาเหตุและมีการทบทวนแผนการดังเช่นที่กล่าวมาในหัวข้อการตรวจสอบ สาเหตุอาจมาจากตัวแผนการที่ไม่เหมาะสมหรือมีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้น เพื่อทำการปรับปรุง ต้องมีการชี้แจงสาเหตุแห่งความล้มเหลวอย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลงแผนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปีและมีการทบทวนทุกปี เพื่อให้มั่นใจว่าแผนการดังกล่าวมีความไว้วางใจและเหมาะสม

โทซาวะ (Tozava อ้างถึงใน สุรัตน์ สุทธิชีวะวาลย์, 2555 : 117-122) กล่าวว่า วงจรคุณภาพคือ กระบวนการทำงานที่เปรียบกับวงล้อที่เต็มไปด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินการตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงแก้ไข เมื่อวงล้อหมุนไป 1 รอบ จะทำให้งานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และหากการดำเนินงานนั้นเกิดการสะดุด แสดงว่ามีบางขั้นตอนหายไป เช่น ส่วนของการวางแผนหายไป เรียกว่า ประเภทไม่มีแผนการ ถ้าในส่วนของการตรวจสอบหรือปรับปรุงแก้ไขหายไป จะเรียกว่า พวกเขาแล้วทิ้ง ซึ่งในกระบวนการทำงานของวงจรคุณภาพนั้นประกอบด้วย

1) การวางแผน (Plan)

การวางแผน คือ การตั้งเป้าหมาย วางวัตถุประสงค์ เพราะการควบคุมดูแลคือกระบวนการที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้น หากไม่มีวัตถุประสงค์เสียแล้ว ไม่ว่าจะป่าวร้องว่าต้องควบคุมวงจรคุณภาพ ก็ไม่รู้ว่าจะทำไปเพื่ออะไร หรือจะเริ่มอย่างไร

เมื่อตั้งเป้าหมายเสร็จแล้ว ก็ต้องมากำหนดแผนการว่าจะทำอะไร เป็นตารางเทียบระหว่างงานกับเวลาที่หลายคนนึกภาพกันออก แต่จริงๆ แล้วการวางแผนไม่ใช่แค่การวางแผนต้องครอบคลุมว่า ใครจะทำ ทำอะไร ต้องให้เสร็จเมื่อไร จะทำอะไร อะไรต่างๆ ที่ครอบคลุมถึงการแบ่งหน้าที่ วิธีการ และอื่นๆ ให้ครบถ้วนด้วย

2) ลองทำ (Do)

การลองทำ คือ ก่อนจะลงมือทำได้นั้น แท้จริงแล้วต้องเตรียมวัตถุดิบ เตรียมขั้นตอนต่างๆ เสียก่อน หากจะลงมือทำเรื่องใหม่ๆ ก็ต้องเตรียมไปรับการฝึกหรืออบรมเสียก่อน ขั้นตอนการเตรียมเหล่านี้รวมอยู่ในการลองทำนี้ด้วย ซึ่งต้องมีการเตรียมเสียก่อนให้พร้อม จึงจะสามารถลองทำตามแผนได้

3) ตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบ คือ การพิจารณาว่า ผลจากการลองทำนั้น ก่อให้เกิดสิ่งที่ยังแผนว่าจะได้รับหรือไม่ ดังนั้น หากการวางแผนไม่มีการกำหนดว่าจะต้องได้อะไรเมื่อไร ตัวเลขของอะไร ที่ควรจะเป็นเป้าหมายไว้เสียตั้งแต่ต้นก็จะไม่มีอะไรมาเป็นตัวเทียบได้ว่าผลจากการลองทำนั้นได้ตามจริง ตามแผนหรือไม่ จะได้ก็เพียงแต่ว่ามันก็เป็นไปตามแผนหรือไม่ค่อยจะได้ผลสักเท่าไร

4) ปรับใช้ (Act)

จากผลของการตรวจสอบ ก็ไม่ควรวางใจในทันทีหากผลที่ได้เป็นไปตามแผน เพราะอาจบังเอิญดีครั้งนี้เพียงครั้งเดียว พอทำครั้งต่อไปอาจใช้ไม่ได้ก็ได้ หากไม่มีการนำกระบวนการที่ได้ลองทำไปมากำหนดให้เป็นรูปแบบใหม่ของการทำงานปัจจุบัน หากผลของการตรวจสอบพบว่าสิ่งที่ลองทำไปไม่ก่อให้เกิดผลที่ตั้งไว้ตามแผน ก็ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการที่คิดไว้แล้วลองทำใหม่

นอกจากการเปลี่ยนแปลงกระบวนการของการลองทำแล้ว การพิจารณาว่าทำไมกระบวนการเดิมจึงไม่ได้ผลตามแผน การหาสาเหตุที่แท้จริงเพื่อหากระบวนการแก้ปัญหาจนถึงรากก็เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะนำไปถึงการวางแผนใหม่ แล้วลองทำใหม่ ลองตรวจสอบดูใหม่ หรือวางจรรยาบรรณใหม่ เพื่อหาเป้าหมายและกระบวนการอันถูกต้องแท้จริง

อนึ่ง เรามักจะพูดถึงวงจรแห่งการควบคุมดูแลกันว่า PDCA จนบางครั้งเราไปนึกเอาเองว่าวงจรนี้ต้องเริ่มจาก P เสมอไป จริงๆ แล้วนั้นไม่จำเป็น วงจรแห่งการควบคุมดูแลนั้นเป็นวงกลมที่ไม่มีต้นไม่มีปลาย จึงบอกไม่ถูกว่าอะไรเป็นขั้นตอนแรก และอะไรเป็นขั้นตอนสุดท้าย อย่างเช่นการวางแผนจะทำอะไรบางอย่าง บางครั้งต้องมีการตรวจสอบ การวิเคราะห์และการปรับกระบวนการเสียก่อนแล้วจึงจะวางแผนและลงมือทำได้ ดังนั้น ในบางเรื่องวงจรนี้ก็อาจเริ่มจาก CAPDCA อย่างนี้ก็ไม่ได้

วิฑูรย์ สิมะโชคคี (2545 : 43-47) กล่าวถึง วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกิจกรรมที่จะนำไปสู่ การปรับปรุงงานและการควบคุมอย่างเป็นระบบอันประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การนำแผนไป ปฏิบัติ (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) กล่าวคือ จะเริ่มจากการวางแผน การนำแผนที่วางไว้มาปฏิบัติ การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการ โดยเริ่มต้นใหม่อีกครั้งหนึ่งและทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจร คุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อยๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและทำให้ระดับผลลัพธ์สูงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น การกระทำตามวงจรคุณภาพ จึงเท่ากับการสร้างคุณภาพที่น่าเชื่อถือมากขึ้น โดยจุดเริ่มต้นของวงจร คุณภาพอยู่ที่การพยายามตอบคำถามให้ได้ว่า ทำอย่างไรจึงจะดีขึ้น

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan)

ในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 4 ประการของวงจรคุณภาพนั้น ต้องถือว่าการ วางแผนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด การวางแผนจะเป็นเรื่องที่ทำให้กิจกรรมอื่นๆ ที่ตามมาสามารถทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะถ้าแผนการไม่เหมาะสมแล้ว จะมีผลทำให้กิจกรรมอื่นไร้ประสิทธิภาพ ตามไปด้วย แต่ถ้ามีการเริ่มต้นวางแผนที่ดี จะทำให้มีการแก้ไขน้อย และกิจกรรมจะมีประสิทธิภาพ มากขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การนำแผนไปปฏิบัติให้เกิดผล (Do)

เพื่อให้มั่นใจว่ามีการนำแผนการ ไปปฏิบัติอย่างถูกต้องนั้น เราจะต้องสร้างความ มั่นใจว่าฝ่ายที่รับผิดชอบในการนำแผนไปปฏิบัติได้รับทราบถึงความสำคัญและความจำเป็นใน แผนการนั้นๆ มีการติดต่อสื่อสารไปยังฝ่ายที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม มีการจัดให้มีการ ศึกษาและการอบรมที่ต้องการเพื่อการนำแผนการนั้นๆ มาปฏิบัติ และมีการจัดหาทรัพยากรที่ จำเป็นในเวลาที่เป็นด้วย

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check)

การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน ควรจะต้องมีการ ประเมินใน 2 ประการ คือ มีการปฏิบัติตามแผนหรือไม่ หรือตัวแผนการเองมีความเหมาะสมหรือไม่ การที่ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งเป้าหมายไว้เป็นเพราะไม่ปฏิบัติตาม แผนการ หรือความไม่เหมาะสมของแผนการ หรือจากทั้งสองประการรวมกัน เราจำเป็นต้องหาว่า สาเหตุมาจากประการไหน ทั้งนี้ เนื่องจากการนำไปปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไขจะแตกต่างกันอย่าง สิ้นเชิง

ถ้าความล้มเหลวมาจากแผนการที่จัดทำขึ้นไม่เหมาะสม อาจเป็นผลมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

- 1) ความผิดพลาดในการทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่
- 2) เลือกเทคนิคที่ใช้ผิดเนื่องจากมีข้อมูลข่าวสารไม่เพียงพอและมีความรู้ในขั้นตอนการวางแผนไม่เพียงพอ
- 3) ประเมินผลกระทบจากการปฏิบัติตามแผนผิดพลาด
- 4) ประเมินความสามารถของบุคลากรที่ต้องนำแผนมาใช้ผิดพลาด

ถ้าความล้มเหลวมาจากการไม่ปฏิบัติตามแผน อาจเป็นผลมาจากสาเหตุต่อไปนี้

- 1) ขาดความตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับปรุง
- 2) การติดต่อสื่อสารที่ไม่เหมาะสมและมีความเข้าใจในแผนไม่เพียงพอ
- 3) การให้การศึกษาและการฝึกอบรมไม่เพียงพอ
- 4) ปัญหาเกี่ยวกับตัวผู้นำและการประสานงานระหว่างการปฏิบัติ
- 5) ประเมินทรัพยากรที่ต้องใช้น้อยเกินไป

ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการปรับปรุงแก้ไข (Act)

ถ้าความล้มเหลวมาจากการวางแผนที่ไม่เหมาะสม การทบทวนแผนการเท่านั้นไม่เพียงพอต่อการแก้ปัญหา ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการวางแผนโดยการหาปัจจัยที่ไม่เหมาะสม สาเหตุของการวางแผน และทำการปฏิบัติการแก้ไข ความก้าวหน้าของการปรับปรุงจะเกิดขึ้นได้โดยการกำจัดสาเหตุ และขั้นตอนที่สำคัญ ก็คือ การทบทวนแผนการที่ต้องมีการชี้บ่งถึงสาเหตุแห่งความล้มเหลวอย่างถูกต้องและมีการเปลี่ยนแปลงแผนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ควรมีการวางแผนการปรับปรุงคุณภาพเป็นรายปี และมีการทบทวนทุกปีเพื่อให้มั่นใจว่าแผนการดังกล่าวมีความเชื่อถือได้และเหมาะสม การนำวงจรคุณภาพไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องในทุกระดับขององค์กร จะทำให้เราสามารถปรับปรุงและเพิ่มคุณภาพงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจน เมื่อปัญหาเดิมหมดไปเราก็สามารถแก้ปัญหาใหม่ๆ ได้ด้วยวงจรคุณภาพต่อไป

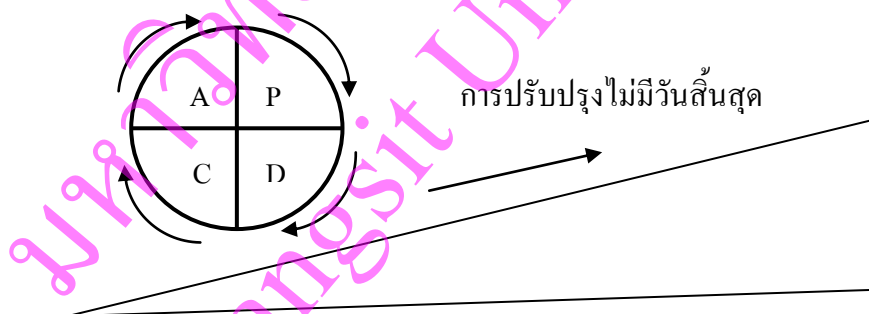
เมลนิก และเดนซเลอร์ (Melnyk & Denzler อ้างถึงในเรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545 : 98-99) กล่าวถึงแนวคิดของเดมมิ่ง ว่าผู้บริหารระดับสูงต้องมีบทบาทหลายด้าน และการจัดการคุณภาพที่ประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) หมายถึง วางแผนโดยใช้ข้อมูลที่มีอยู่หรืออาจเก็บรวบรวมขึ้นมาใหม่ นอกนั้นอาจทดสอบเพื่อเป็นการนำร่องก่อนก็ได้

ขั้นตอนที่ 2 การทำ (Do) หรือลงมือทำ หมายถึง ลงมือเอาแผนไปทำ ซึ่งอาจทำในขอบข่ายเล็กๆ เพื่อทดลองดูก่อน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) หมายถึง การตรวจสอบ หรือสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยเพียงใดและเป็นไปในทางใด

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไข (Act) หรือลงมือแก้ไข (Corrective Action) หมายถึง หลังจากที่ได้ศึกษาผลลัพธ์แล้ว อาจไม่เป็นไปตามที่ต้องการหรือมีปัญหาที่ต้องแก้ไข ก็ต้องดำเนินการแก้ไขตามที่จำเป็น หลังจากนั้นสรุปเป็นบทเรียนและพยากรณ์เพื่อเป็นพื้นฐานในการคิดหาวิธีการใหม่ๆ ต่อไป การลงมือปฏิบัติดังกล่าวนี้แสดงได้ ดังรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2 วงล้อเดมมิ่ง

ที่มา : Melnyk & Denzler อ้างถึงในเรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ, 2545 : 99

การทำตามวงจรคุณภาพต้องทำซ้ำไปเรื่อยๆ เพื่อสรุปเป็นบทเรียนอยู่ตลอด ยิ่งกว่านั้นต้องเข้าใจดีว่าการจัดการคุณภาพไม่ใช่สงครามที่ผู้บริหารจะรบชนะด้วยตัวคนเดียว การจัดการคุณภาพจะประสบความสำเร็จได้ ต้องเป็นการกระทำทั่วทั้งองค์กร เพราะการจัดการคุณภาพเป็นปรัชญาสำหรับองค์กรและคนทุกคนในนั้น

สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2542 : 188-190) กล่าวถึง จุดหมายที่แท้ของวงจรคุณภาพ (PDCA) ว่าเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการบริหารคุณภาพนั้นมิใช่เพียงแต่การปรับแก้ผลลัพธ์ที่เบี่ยงเบนออกไปจากเกณฑ์มาตรฐานให้กลับมาอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการเท่านั้น แต่เพื่อก่อให้เกิดการปรับปรุงในแต่ละรอบของ PDCA อย่างต่อเนื่องเป็นระบบและมีการวางแผน PDCA ที่มีวนได้สูงขึ้นเรื่อยๆ

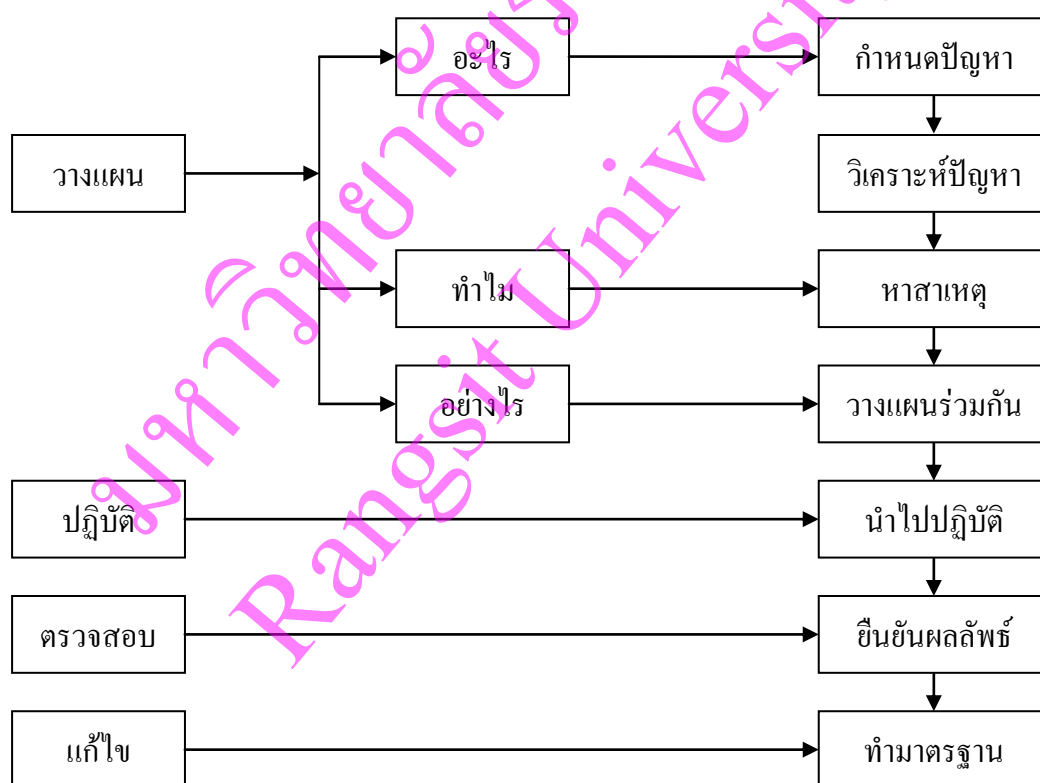
วงจรควบคุมคุณภาพ PDCA มีภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan-P)

ขั้นที่ 2 การดำเนินตามแผน (Do-D)

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ (Check-C)

ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A)

รูปที่ 2.3 กระบวนการ PDCA

ที่มา : สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์, 2542 : 188

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) การวางแผนงานจะช่วยพัฒนาความคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่เป็นจริงขึ้นมาในรายละเอียดให้พร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ แผนที่ดีควรมีลักษณะ 5 ประการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

- 1) อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง (Realistic)
- 2) สามารถเข้าใจได้ (Understandable)
- 3) สามารถวัดได้ (Measurable)
- 4) สามารถปฏิบัติได้ (Behavioral)
- 5) สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ (Achievable)

วางแผนที่ดีควรมีองค์ประกอบ ดังนี้

- 1) กำหนดขอบเขตปัญหาให้ชัดเจน
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
- 3) กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

ขั้นตอนที่ 2 ปฏิบัติ (Do) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ

- 1) การวางแผนกำหนดการ
 - 1.1) การแยกกิจกรรมต่างๆ ที่ต้องการกระทำ
 - 1.2) กำหนดเวลาที่คาดว่าจะต้องใช้ในกิจกรรมแต่ละอย่าง
 - 1.3) การจัดสรรทรัพยากรต่างๆ
- 2) การจัดการแบบแมทริกซ์ (Matrix Management) การจัดการแบบนี้สามารถช่วยดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่างๆ มาได้ และเป็นวิธีช่วยประสานระหว่างฝ่ายต่างๆ
- 3) การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน
 - 3.1) ให้ผู้ร่วมงานเข้าใจถึงงานทั้งหมดและทราบเหตุผลที่ต้องกระทำ
 - 3.2) ให้ผู้ร่วมงานพร้อมในการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสม
 - 3.3) พัฒนาจิตใจให้รักการร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) การตรวจสอบทำให้รับรู้สภาพการณ์ของงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางแผน ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบ
- 2) รวบรวมข้อมูล

3) การทำงานเป็นตอนๆ เพื่อแสดงจำนวน และคุณภาพของผลงานที่ได้รับในแต่ละขั้นตอนเปรียบเทียบกับที่ได้วางแผนไว้

4) การรายงานจะเสนอผลการประเมิน รวมทั้งมาตรการป้องกันความผิดพลาด หรือความล้มเหลว

4.1) รายงานเป็นทางการอย่างสมบูรณ์

4.2) รายงานแบบอย่างไม่เป็นทางการ

ขั้นตอนที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act) ผลของการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้นทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาตามลักษณะปัญหาที่ค้นพบ

1) ถ้าผลงานเบี่ยงเบนไปจากเป้าหมายต้องแก้ไขที่ต้นเหตุ

2) ถ้าพบความผิดปกติใดๆ ให้สอบสวนค้นหาสาเหตุแล้วทำการป้องกัน เพื่อมิให้ความผิดปกตินั้นเกิดขึ้นซ้ำอีก

ในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้ผลงานได้มาตรฐานอาจใช้มาตรการดังต่อไปนี้

1) การย้ายนโยบาย

2) การปรับปรุงระบบหรือวิธีการทำงาน

3) การประชุมเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน

จากหลักการวงจรคุณภาพที่กล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินการตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงแก้ไข (Act) โดยการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้ และหากไม่ได้ผลลัพธ์ตามที่คาดหมายไว้ จะต้องทำการทบทวนแผนการ โดยเริ่มต้นใหม่และทำตามวงจรคุณภาพซ้ำอีก เมื่อวงจรคุณภาพหมุนซ้ำไปเรื่อยๆ จะทำให้เกิดการปรับปรุงงานและระดับผลลัพธ์ที่สูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งหลักการดังกล่าวหากนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาจะช่วยพัฒนาบุคลากรและผู้เรียนให้มีคุณภาพ

2.4.3 วงจรคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จเรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมี

ประสิทธิผลเป็นอย่างดีก็คือกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของวงจรการบริหารในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะเครื่องมือการบริหารที่มีนัยร้อย พัน หรือหมื่นรูปแบบนั้น ล้วนแต่มีแก่นร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ วงจรคุณภาพ (PDCA) (ถวัลย์ มาศจรัส, 2546 : 16) ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าหน่วยงานทางการศึกษาและนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงการนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

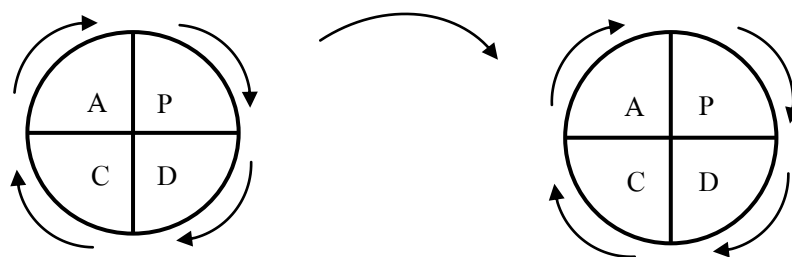
กระทรวงศึกษาธิการ (2539 : 2-4) กล่าวว่า การจัดการศึกษา ไม่ว่าจะในระบบใหญ่ของประเทศ หรือในระดับย่อยลงมา คุณภาพการศึกษาจะเกิดหรือมีขึ้น ได้ ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่ผลผลิตหรือผลงานที่ตรงตามข้อกำหนด ความต้องการหรือความพึงพอใจ ความประทับใจ ความมั่นใจของผู้รับบริการทางการศึกษา เช่น ในการจัดการศึกษาระดับสถานศึกษาย่อมมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่างๆ ครอบคลุมตามความคาดหวังของหลักสูตรแต่ละระดับ การศึกษา สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคม ซึ่งการดำเนินการหรือจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าว เป็นเรื่องของการบริหารระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำปัจจัยป้อนผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิต ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอก จึงเรียกได้ว่าเป็นการจัดการบริหารระบบคุณภาพ

การบริหารระบบคุณภาพขององค์กรทางการศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอมาโดยอาศัยแนวคิดและหลักการของการพัฒนาองค์กรโดยทั่วไป เช่น แนวคิดการบริหารคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) ที่เน้นขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

- ขั้นที่ 1 การวางแผน (Plan-P)
- ขั้นที่ 2 การปฏิบัติตามแผน (Do-D)
- ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน (Check-C)
- ขั้นที่ 4 การแก้ไขปัญหา (Act-A)

ซึ่งขั้นตอนทั้ง 4 นั้น ต้องปฏิบัติต่อเนื่องไปไม่สิ้นสุด เป็นเหมือนวงจรที่มีลักษณะ ดังรูป

ที่ 2.4

รูปที่ 2.4 การบริหารคุณภาพวงจรเดมมิ่ง

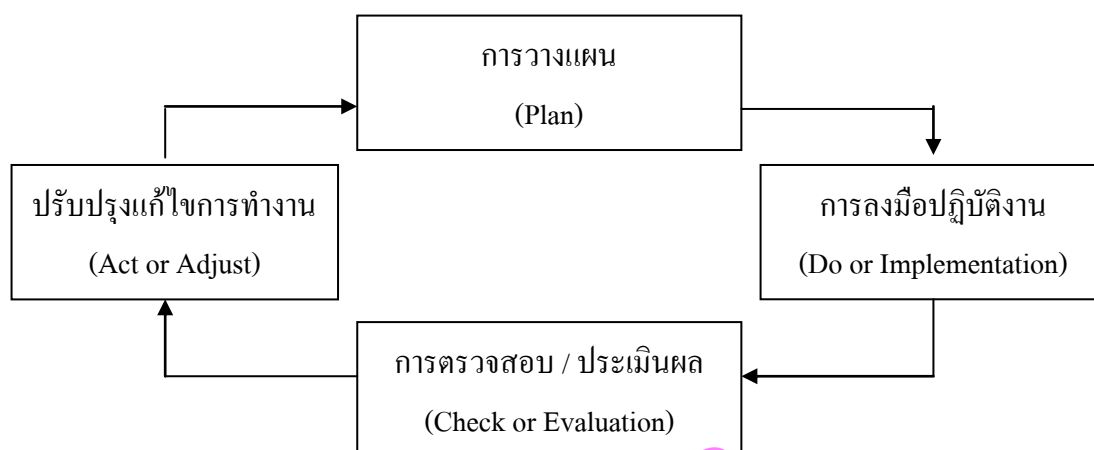
ที่มา : กรมวิชาการ, 2540 : 3

P = กำหนดแผน	A = หากบรรลุแผนให้รักษามาตรฐานไว้
D = ทำตามแผนที่กำหนด	P = วางแผนใหม่ ตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น
C = ตรวจสอบผลกับแผน	D = ทำตามแผนที่กำหนด
A = หากไม่บรรลุแผนให้หา	C = ตรวจสอบผลกับแผน

สาเหตุและวางแผนแก้ไขใหม่ A = หากไม่บรรลุแผนให้วางแผนแก้ไขใหม่

การบริหารระบบคุณภาพตามแนวคิดข้างต้น คือการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินการหรือปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาสามารถอาศัยแนวคิดการบริหารระบบคุณภาพมาประสานและเลือกสรรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติ และความเหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนสภาพและความต้องการของสังคม

สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์ (2544 : 7-8) กล่าวว่า การบริหารงานเป็นกระบวนการดำเนินงานให้สถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการประกอบด้วยการทำงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การลงมือปฏิบัติ (Do or Implementation) และการตรวจสอบผลปฏิบัติงาน หรือประเมิน (Check or Evaluation) และการปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act or Adjust) เรียกย่อๆ ว่า วงจรการบริหารงานแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังรูปที่ 2.5

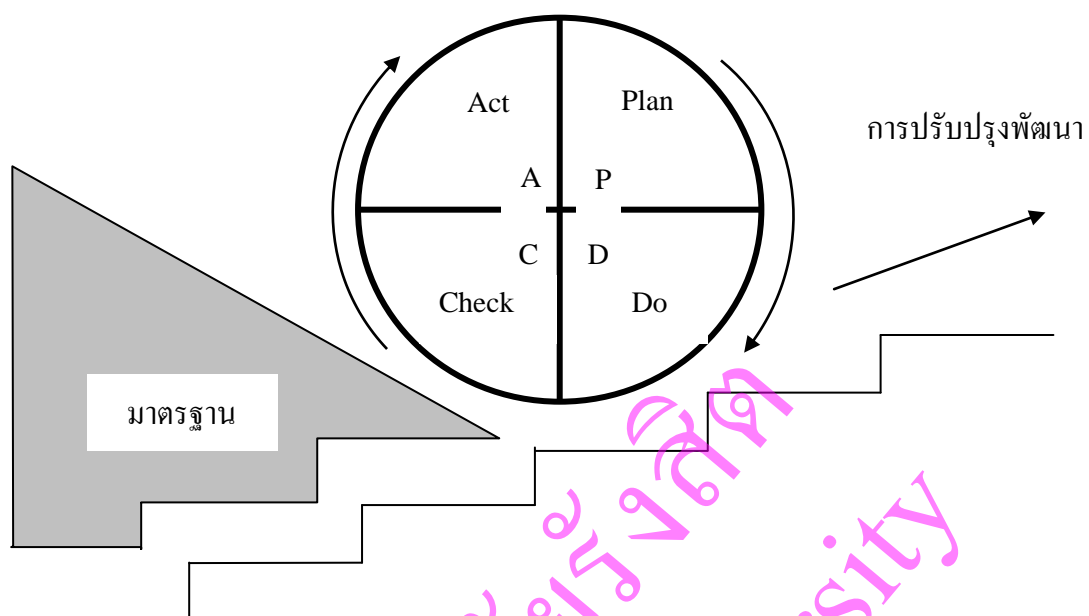

รูปที่ 2.5 วงจรการบริหารงาน

ที่มา : สมคิด พรหมชัย และสุพิศภัทร์ พิบูลย์, 2544 : 7

จากแผนภูมิดังกล่าว แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของวงจรดำเนินงานว่าเริ่มจากการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่น่าพอใจตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงนำไปปฏิบัติในระหว่างที่ปฏิบัติตามแผนจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ ประเมินผลอยู่ตลอดเวลาว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง หากพบปัญหาควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าการบริหารงานที่เป็นระบบ การประเมินผลภายในจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงาน ซึ่งการประเมินผลการดำเนินงานเข้ามามีส่วนช่วยในการทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย ของการปฏิบัติงานรวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนั้น ผู้ปฏิบัติงานจึงต้องมีความจำเป็นในการที่จะต้องมีความรู้และความสามารถในการประเมินผลการปฏิบัติของตนเองเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กรมวิชาการ (2545 : 20-21) กล่าวว่า วงจรคุณภาพเป็นกระบวนการหนึ่ง ซึ่งนิยมนำมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่แสดงการทำงานที่สมบูรณ์เป็นระบบ ดังรูปที่ 2.6

รูปที่ 2.6 วงจรการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : กรมวิชาการ, 2545 : 20

การดำเนินการโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA : Plan Do Check Act) เริ่มจากกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานของสถานศึกษา แล้ววางแผน (P) เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนด จากนั้นจึงดำเนินการตามแผน (D) ในขณะที่ดำเนินการก็ทำการตรวจสอบ (C) ว่าดำเนินการไปแล้วนำไปสู่เป้าหมายหรือไม่เพียงใด แล้วนำผลการตรวจสอบมาใช้แก้ไข ปรับปรุง (A) แล้ววางแผนให้การดำเนินงานในข้อต่อไปดีขึ้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะต้องทำให้เป็นวงจรตลอดเวลา

จรัส นองมาก (2545 : 115-127) กล่าวถึง การนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในสถานศึกษาด้านประกันคุณภาพในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1) การวางแผนเพื่อเตรียมการปฏิบัติ (Plan-P)

การวางแผนหรือการจัดทำแผนเป็นการเตรียมการอย่างฉลาดรอบคอบในการปฏิบัติงาน เป็นการเตรียมการในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคน เกี่ยวข้องกับงาน และเกี่ยวข้องกับทรัพยากรต่าง ๆ ของหน่วยงานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งผู้ปฏิบัติงานทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นงานใหญ่หรืองานเล็กมากน้อยแค่ไหน ต้องอาศัยการวางแผนหรือการเตรียมการเพื่ออนาคต เพื่อช่วยให้สามารถทำงานได้ดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวางแผนปฏิบัติงานจึงเป็นการกำหนดรายละเอียด เพื่อการทำงานใน

อนาคตของสถานศึกษาโดยรวม และระบบการวางแผนในการทำงานจะก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย โดยเฉพาะในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1) การทำงานมีจุดหมาย เพราะได้เตรียมการแก้ปัญหาล่วงหน้าไว้แล้ว
- 1.2) สามารถตรวจวัดความสำเร็จ และประเมินผลการดำเนินงานได้เป็นระยะๆ และหากพบปัญหาหรืออุปสรรคก็สามารถปรับแก้ได้ทันที่
- 1.3) ใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัด และคุ้มค่า
- 1.4) ทำให้เกิดการประสานงานภายในหน่วยงาน
- 1.5) ช่วยผู้บริหารในการตัดสินใจ และทำให้เกิดการกระจายอำนาจรับผิดชอบ

2) การปฏิบัติตามแผน (Do-D)

การปฏิบัติตามแผนเป็นการบริหารแผน แผนงาน หรือโครงการของแต่ละคนตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ บุคลากรในหน่วยงานต่างปฏิบัติตามกิจตามที่ได้เตรียมการ หรือวางแผนล่วงหน้าไว้แล้วในงานของตนเองที่ต่างก็มุ่งเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา ฝ่ายบริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งการกำกับติดตามเพื่อให้บุคลากรฝ่ายปฏิบัติทั้งที่รับผิดชอบงานเฉพาะตัวหรืองานเป็นกลุ่มได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่นมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน หากจำเป็นต้องมีผู้นิเทศ แนะนำ เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ก็เป็นหน้าที่ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคอยสอดส่อง ดูแล และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนอยู่ตลอดเวลา

จุดบกพร่องของการดำเนินงานของสถานศึกษาในขั้นตอนนี้ คือ เมื่อได้มีการวางแผนการดำเนินงานไว้แล้ว ไม่ว่าจะไปในรูปของแผน แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ที่จัดเป็นรูปเล่มสวยหรู แต่ไม่ได้นำไปปฏิบัติอย่างจริงจังสมกับที่ได้ทุ่มเททรัพยากรอย่างมากมายเพื่อการนี้ บางแห่งวางแผนไว้อย่าง แต่ปฏิบัติจริงเป็นอีกอย่าง หรือบางแห่งมีการนำไปใช้เหมือนกัน แต่เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการกำกับติดตาม หรือประสานงานการทำงานให้ไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ในการปฏิบัติตามแผน ถ้าเป็นสถานศึกษาที่มีปริมาณงานมาก มีบุคลากรมาก จำเป็นจะต้องมีระบบงานที่ตรวจสอบได้ว่าในห้วงเวลาหนึ่งๆ ใครกำลังทำโครงการอะไรอยู่ และในขณะเดียวกัน จะต้องมีการนิเทศเพื่อช่วยเหลือแนะนำในการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานในเรื่องไหน ขั้นตอนที่ยังล่าช้าหรือทำไม่ถูกต้องก็สามารถช่วยเหลือในการปรับปรุง แก้ไข หรือปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานได้ทันที่

3) การตรวจสอบและประเมินผล (Check-C)

การตรวจสอบและประเมินผล เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากการปฏิบัติในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทราบว่าการดำเนินงานประสบผลสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิธีการทำงานหรือปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานที่กำลังปฏิบัติอยู่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงาน

การตรวจสอบและประเมินผล เป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน กิจกรรมนี้จึงถือเป็นพื้นฐานของพัฒนางาน ถ้าทำงานโดยไม่มุ่งหวังที่จะทำให้ดีขึ้นต่อไปก็คงไม่ต้องตรวจสอบและประเมินผลให้เสียเวลา แต่ในวัฏจักรของการทำงานเราต้องการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้งานดีขึ้นอยู่ตลอดเวลา จึงต้องใช้ผลจากการตรวจสอบและประเมินเป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานต่อไป ซึ่งในการดำเนินงานในการตรวจสอบและประเมินผลมีกิจกรรมที่ควรปฏิบัติมี 4 ขั้นตอน คือ

1) การระบุสภาพความสำเร็จของงานในช่วงเวลาที่จะตรวจสอบ โดยปกติแล้วในการปฏิบัติงานเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า จะมีข้อมูลที่บอกให้เราทราบว่างานนั้นมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายอะไรบ้าง มากน้อยแค่ไหน ภายในระยะเวลาตามที่วางแผนไว้ในการระบุความสำเร็จของงานในขั้นตอนนี้ก็ต้องดูช่วงเวลาที่จะทำการตรวจสอบ

2) การตรวจสอบวัดผลการดำเนินงาน เป็นการตรวจวัดผลการปฏิบัติงานจริง ๆ ณ วันที่ทำการตรวจสอบว่าสำเร็จมากน้อยแค่ไหน ในการตรวจวัดก็อาศัยเครื่องมือและวิธีการในการตรวจวัดที่แตกต่างกัน เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การทดสอบเป็นลक्षणอักษร การดูผลการปฏิบัติงานจริง เป็นต้น

3) การประเมินผลการดำเนินงาน เป็นการเปรียบเทียบ เพื่อตีค่าการดำเนินงานว่าดี มีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด โดยการเปรียบเทียบผลจากการวัด (Measurement) กับเกณฑ์ (Criteria) ก็คือหลักของการประเมิน (Evaluation) โดยทั่วไป การประเมินกรณีนี้อาจกล่าวได้ว่าสภาพความสำเร็จของงานถือเป็นเกณฑ์ ผลการดำเนินงานถือเป็นการวัด ดังนั้น เมื่อจะทำการประเมินเรื่องใดก็ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบทั้งสองอย่างของการประเมิน คือ เกณฑ์ และผลจากการตรวจวัด ถ้าองค์ประกอบทั้งสองอย่างไม่ครบถ้วนก็ไม่สามารถจะประเมินได้

4) การเสนอแนะ เป็นการเสนอข้อคิดเห็นของผู้ตรวจสอบและประเมินจากผลการประเมินในข้อ 3 เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ปรับปรุงแก้ไข ทำให้การดำเนินงานในเรื่องนั้นเป็นผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กล่าวคือ ถ้าผลการประเมินว่าดี มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ก็อาจจะยกย่องชมเชย หรือให้กำลังใจผู้ปฏิบัติหรือปรับเป้าหมายการดำเนินงานให้สูงขึ้น ใ้ยากขึ้น ถ้าผลการประเมินยังไม่ดี ยังไม่เหมาะสม ก็อาจจะเสนอแนะให้ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน เพิ่มคน

เพิ่มอุปกรณ์ หรือแนะนำวิธีปฏิบัติที่คิดว่าเหมาะสม ซึ่งข้อมูลจากการชี้แนะของผู้ประเมิน จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนางานต่อไป

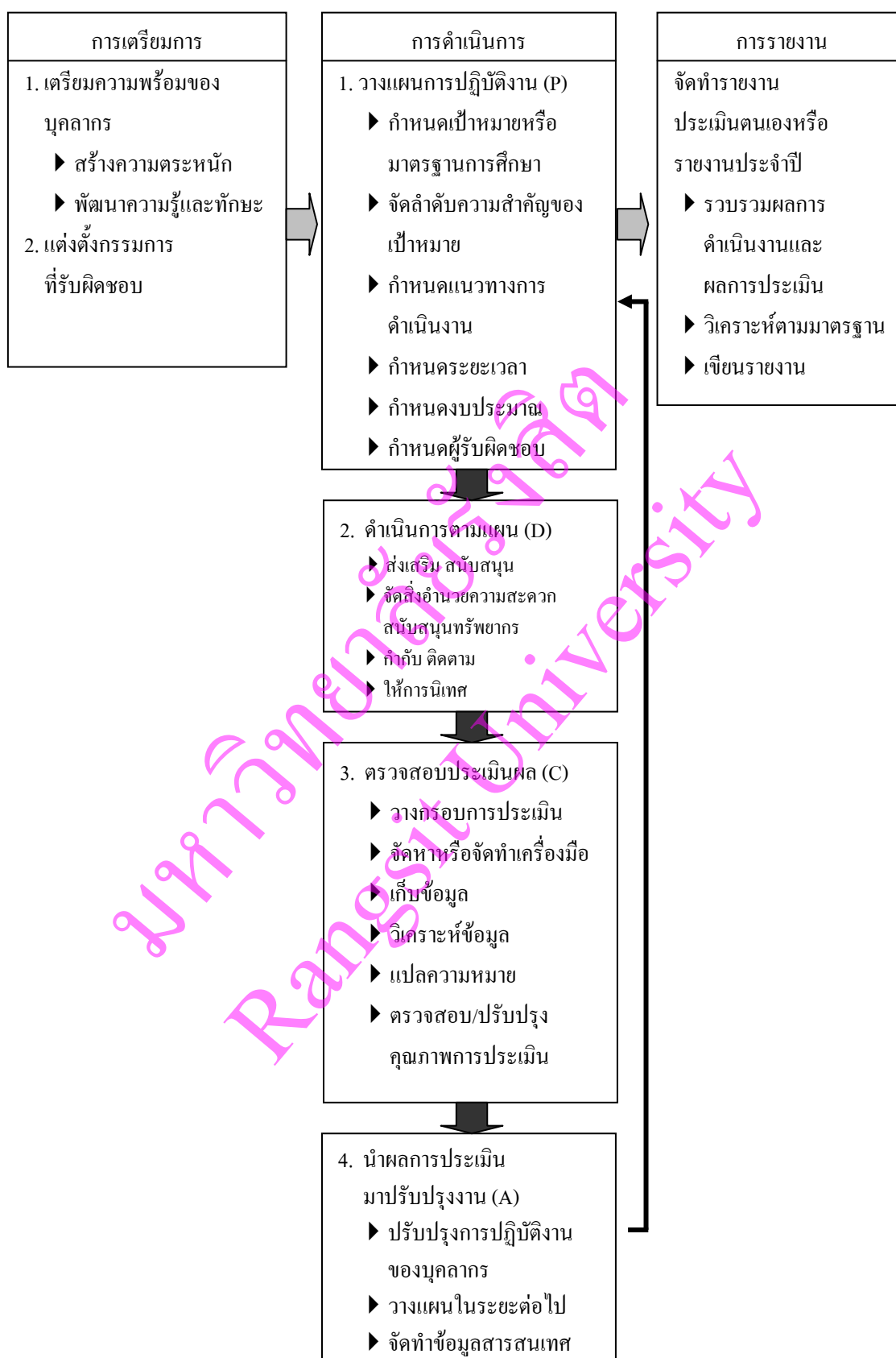
4) การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน (Act-A)

การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน เป็นการปรับแก้ตามผลการตรวจสอบ และประเมินในขั้นตอนก่อนหน้านี้ ถ้าผลการประเมินพบว่างานยังไม่สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ก็จะต้องเร่งรัด ปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน หรือใช้เวลาในการทำงานให้มากขึ้น เพื่อจะสามารถทำงานที่คาดหวังไว้แล้วให้สำเร็จ แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการดำเนินงานต่อไปก็จะได้ปรับเปลี่ยนตั้งเป้าหมายให้สูงขึ้น จะได้เป็นการท้าทายผู้ปฏิบัติ จึงเห็นได้ว่าการปรับปรุงการปฏิบัติงานสามารถทำได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะงานที่ทำมาแล้วประสบความสำเร็จตามเป้าหมายหรือไม่ ผลจากการปฏิบัติในลักษณะนี้ก็จะเกิดผลดีต่อสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษาได้เปลี่ยนแปลงพัฒนาไปในทางที่ดี ที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้นอยู่ตลอดเวลา

ปัญหาที่พบเห็นอยู่ในสถานศึกษาขณะนี้ก็คือ ไม่ได้มีการปรับปรุงการดำเนินงานจากผลของการตรวจสอบกันอย่างจริงจัง หลายเรื่องที่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงาน พบข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้วแต่ก็ยังทำใหม่อยู่เช่นเดิม ผู้มีอำนาจที่พอจะผลักดันให้มีการปรับปรุงแก้ไขก็ไม่เห็น ความสำคัญของข้อเท็จจริงที่ได้จากการประเมิน หรือเมื่อมีการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงตำแหน่งผู้บริหาร การดำเนินงานของสถานศึกษาก็มีการกำหนดงานใหม่ บางเรื่องก็แตกต่างไปจากที่เคยปฏิบัติเดิม กระบวนการที่จะปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของการปฏิบัติงานให้เกิดความต่อเนื่อง จึงไม่ประสบความสำเร็จ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 12-49) กล่าวว่า กระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือวงจรคุณภาพ (PDCA) กับระบบการประกันคุณภาพภายในจัดเป็นเรื่องเดียวที่ผู้บริหารทราบกันคืออยู่แล้วไม่ใช่เรื่องใหม่ หรือแปลกแยกจากการทำงานตามปกติของสถานศึกษา แต่จะเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันนั่นเอง

การบริหารงานให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนร่วม ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ รวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีม และในการดำเนินการควรมีการเตรียมการเพื่อสร้างความพร้อมให้แก่บุคลากรและจัดให้มีกลไกในการดำเนินงาน หลังจากนั้นบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องต้องร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติ ร่วมกันตรวจสอบ และร่วมกันปรับปรุง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานทั้งหมด ดังรูปที่ 2.7

รูปที่ 2.7 ขั้นตอนการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 13

จากขั้นตอนการดำเนินงาน ดังแผนภูมิที่ 2.7 มีแนวทางการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) การเตรียมการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งควรมีการเตรียมการในเรื่องต่างๆ โดยการเตรียมการที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ

1.1) การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยสร้างความตระหนัก และพัฒนาความรู้ ทักษะ

1.2) การแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษาในการประสาน กระตุ้น กำกับ ดูแลให้บุคลากรภายในสถานศึกษา และบุคลากรภายนอกที่เกี่ยวข้อง เข้ามาร่วมกันดำเนินการ

2) การดำเนินการ ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การดำเนินตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการพัฒนาปรับปรุง ซึ่งทุกฝ่ายจะต้องดำเนินการร่วมกันในทุกขั้นตอน โดยมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอน ดังนี้

2.1) การวางแผน (P)

การวางแผนเป็นการคิดเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ในการวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลา และทรัพยากรที่จะต้องใช้ เพื่อทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ และควรวางแผนการประเมินผลไปพร้อมกันด้วยเพื่อใช้กำกับตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามแผนเพียงใด โดยมีภารกิจตั้งเป้าหมายว่าจะประเมินเรื่องใด ใช้วิธีการ รูปแบบอย่างไรในการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แผนการประเมินผลที่ดีควรสอดคล้องเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานตามปกติในชีวิตประจำวันของผู้บริหาร ครูและนักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการวางแผน ดังนี้

2.1.1) การกำหนดเป้าหมาย

การวางแผนควรจะเริ่มจากการกำหนดเป้าหมาย ที่แสดงถึงคุณลักษณะหรือคุณภาพที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งควรระบุให้ชัดเจนในธรรมนูญสถานศึกษาและใช้เป็นหลักหรือทิศทางในการดำเนินงานของสถานศึกษา หลังจากนั้นก็จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการ ให้เป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา ซึ่งควรครอบคลุมคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของผู้เรียนที่พึงประสงค์ การบริหารจัดการ หลักสูตรและการเรียนการสอน ทรัพยากร สภาพแวดล้อม การประเมินผล การกำกับตรวจสอบ และการรายงาน

2.1.2) การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมาย

การจัดอันดับความสำคัญของเป้าหมายจะช่วยให้การวางแผนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะสถานศึกษาจะได้ทราบว่าเป้าหมายต่างๆ ที่ต้องการนั้น เป้าหมายใด

สำคัญมากน้อยกว่ากันเพียงใด เพื่อกำหนดกิจกรรม บุคลากร ทรัพยากร และช่วงระยะเวลาที่จะดำเนินการในการพัฒนาเป้าหมายนั้นๆ ให้เหมาะสม

2.1.3) กำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือวิธีปฏิบัติงาน

การกำหนดแนวทางหรือวิธีปฏิบัติงาน คือการนำเป้าหมายที่มีลักษณะเป็นความคิดเชิงนามธรรม มาทำให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ โดยคิดโครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ที่มีความชัดเจนด้วย

2.1.4) การกำหนดระยะเวลา

ในการทำแผนควรมีการกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินงานของโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ในแผนด้วยการกำหนดระยะเวลาจะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพ เพราะผู้ปฏิบัติจะได้ทราบว่างานใดควรจะต้องดำเนินการให้เสร็จเมื่อไร ต้องเร่งดำเนินการก่อน หรืออาจรอได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร หรือผู้ที่ทำหน้าที่กำกับดูแล จะติดตามงานได้ว่า มีความก้าวหน้าตามแผนเพียงใด

2.1.5) การกำหนดงบประมาณ

ควรคิดงบประมาณที่จะต้องใช้ในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ตามแผนอย่างรอบคอบและให้เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด โดยคำนึงถึงความพอเพียงและความเหมาะสมระหว่างรายรับรายจ่าย เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีค่าใช้จ่ายประมาณอย่างคุ้มค่า

2.1.6) การกำหนดผู้รับผิดชอบ

การกำหนดผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนหรือในกิจกรรมและโครงการต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้แผนดังกล่าวสามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรกำหนดไว้ในแผนให้ชัดเจนว่าเรื่องใดจะเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบใครบ้าง

2.2) การปฏิบัติตามแผน (D)

เมื่อสถานศึกษาได้วางแผนการปฏิบัติงานเสร็จเรียบร้อยแล้ว บุคคลที่ร่วมกันดำเนินการตามแผนที่จัดทำไว้ โดยในระหว่างการดำเนินงานต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา และควรมุ่งเน้นประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะ

2.2.1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนทำงานอย่างมีความสุข

2.2.2) จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2.3) กำกับ ติดตาม (Monitoring) ทั้งระดับรายบุคคล รายกลุ่ม รายหมวด ฝ่าย เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้มีการดำเนินงานตามแผน

2.2.4) ให้การนิเทศ ในระหว่างปฏิบัติงานผู้บริหารต้องกำกับและติดตามว่าเป็นไปตามเป้าหมายหรือแผนที่กำหนดไว้ หรือมีปัญหาหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผน หรือมีปัญหาจะได้ให้การนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารควรให้การนิเทศเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การประเมินตนเอง และทักษะในด้านต่างๆ โดยผู้บริหารอาจให้การนิเทศเอง หรือเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญแต่ละด้านมาทำงานนิเทศ หรือส่งบุคลากรไปฝึกอบรม

2.3) การตรวจสอบประเมินผล (C)

การประเมินผล เป็นกลไกสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เพียงใด ต้องปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ผู้บริหารและครูที่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพอย่างถูกต้อง จะตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินผล ไม่กลัวการประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินตนเองซึ่งเป็นการประเมินที่มุ่งเพื่อการพัฒนา ไม่ใช่การตัดสินถูก-ผิด ไม่ใช่การประเมินเพื่อประเมินและไม่ใช่ว่าทำอะไรก็ทำ ไม่ต้องคิดเครื่องมือหรือแบบประเมินมากมาย แต่เป็นการประเมินในงานที่ทำอยู่เป็นประจำเครื่องมือที่ใช้อาจเป็นสิ่งที่มียอยู่แล้วโดยไม่ต้องสร้างขึ้นใหม่ และในระหว่างที่สถานศึกษาดำเนินการตามแผนปฏิบัติการควรมีการตรวจสอบประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อพิจารณาว่า การดำเนินการเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายหรือมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่กำหนดในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการหรือไม่ เพียงใด มีจุดอ่อน จุดแข็งประการใด มีส่วนใดที่จะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนดมากที่สุด และเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษาจะต้องมีการประเมินสรุปรวม เพื่อนำผลมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินการในระยะต่อไป

2.3.1) การวางกรอบการประเมิน

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกันกับผู้เกี่ยวข้องในการวางกรอบการประเมิน เพื่อกำหนดแนวทางในการประเมินว่าจะประเมินอะไร ใครเป็นผู้ประเมิน และมีรูปแบบในการประเมินเป็นอย่างไร กรอบการประเมินจะต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายคุณภาพหรือมาตรฐานการศึกษา ที่ระบุในแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ เพื่อกำหนดว่าควรประเมินอะไร เรื่องใด มีอะไรเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานตามเป้าหมาย ต่อจากนั้นจึงพิจารณาต่อไปว่าตัวบ่งชี้เหล่านั้นจะต้องใช้ข้อมูลอะไร แล้วสำรวจว่าสถานศึกษามีข้อมูลนั้นแล้วหรือยัง จะนำมาใช้ได้หรือไม่

ถ้ามีข้อมูลอยู่แล้วก็ไม่ต้องเก็บข้อมูลใหม่ ถ้ายังไม่มีข้อมูลหรือมีแต่เป็นข้อมูลที่ล้าสมัย ก็ต้องเก็บใหม่ โดยพิจารณาว่าข้อมูลที่ต้องการนั้นจะใช้เครื่องมือชนิดใด จะเก็บข้อมูลจากใคร จะวิเคราะห์ข้อมูลอย่างไร รวมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมิน ช่วงเวลาและผู้รับผิดชอบในการประเมินเพื่อสะดวกในการกำกับ ติดตามงานของคณะกรรมการและผู้บริหาร

2.3.2) การจัดหา/จัดทำเครื่องมือ

คณะกรรมการควรประชุมร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลว่า จะใช้เครื่องมือชนิดใด หลังจากนั้นก็จะหา/จัดทำเครื่องมือ การประเมินผลภายในอาจใช้เครื่องมือได้หลากหลาย การกำหนดเครื่องมือที่จะใช้ต้องให้เหมาะสมกับลักษณะของตัวบ่งชี้ที่จะวัด เครื่องมือที่กำหนดสำหรับใช้ในการเก็บข้อมูลนั้น ไม่จำเป็นต้องจัดทำใหม่ทั้งหมด ให้สำรวจว่ามีเครื่องมือดังกล่าวแล้วหรือยัง ถ้ามีอยู่แล้วและเป็นเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน ก็สามารถนำไปใช้ได้เลย แต่ถ้ายังไม่ได้มาตรฐานก็ต้องพัฒนาและปรับปรุงให้มีคุณภาพ โดยการนำไปทดลองและปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง ในกรณีที่สถานศึกษาสำรวจแล้วพบว่ายังไม่มีเครื่องมือ จำเป็นต้องสร้างเครื่องมือใหม่ แล้วจึงนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้แล้วนำผลมาปรับปรุงก่อนใช้จริง การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือ จะต้องคำนึงถึงความสามารถในการวัดได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยอาจนำเครื่องมือไปทดลองใช้ แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่าได้ผลตรงกับความเป็นจริงตามการสังเกตของครูหรือไม่

2.3.3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลนั้น หากข้อมูลใดมีอยู่แล้วในสถานศึกษาไม่ควรจัดเก็บใหม่ ให้นำข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาประมวลผล วิเคราะห์ แล้วนำไปใช้ได้เลย หรือจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับการทำงานปกติของสถานศึกษาให้มากที่สุด

2.3.4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของสถานศึกษานั้น ผู้รับผิดชอบควรร่วมมือกันพิจารณากรอบการวิเคราะห์ว่าข้อมูลแต่ละประเด็นจะวิเคราะห์ในระดับใด ระดับบุคคล ระดับห้องเรียน หรือระดับภาพรวมของสถานศึกษา ใครเป็นผู้วิเคราะห์ วิเคราะห์ในช่วงเวลาใดเพื่อจะได้นำผลมาใช้

2.3.5) การแปลความหมาย

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์จะนำมาใช้ประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษาได้แปลความหมายของข้อมูล โดยมีการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด และก่อนที่คณะกรรมการจะแปลความหมายผลการประเมิน จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน โดยคณะกรรมการจะต้องร่วมกันกำหนดให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ด้วยการพิจารณาข้อมูลผลการดำเนินการที่ผ่านมาของสถานศึกษา ประกอบกับเกณฑ์ของที่อื่นว่าเป็นอย่างไร เพื่อ

กำหนดเกณฑ์ในการตัดสิน และเนื่องจากการประเมินตนเองเป็นการประเมินเพื่อพัฒนา ดังนั้น เกณฑ์การประเมินควรจะดูพัฒนาการของสถานศึกษาด้วยในช่วงแรกอาจจะกำหนดเกณฑ์ที่คิดว่า สถานศึกษาทำได้ไปก่อนเพื่อให้มีกำลังใจในการทำงานแล้วค่อยๆ ปรับให้สูงขึ้น เมื่อสถานศึกษาได้ กำหนดเกณฑ์การตัดสินผลการประเมินแล้ว สถานศึกษาก็สามารถแปลงความหมายของข้อมูลได้ว่า เรื่องใดมีผลการประเมินเป็นอย่างไร

2.3.6) การตรวจสอบและปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

เมื่อสถานศึกษาได้ดำเนินการประเมินตามแผนที่กำหนดไว้แล้ว ก็ จะต้องมีการตรวจสอบกระบวนการและผลการประเมินว่า มีความเหมาะสม ถูกต้องและน่าเชื่อถือ เพียงใด ซึ่งผู้เกี่ยวข้องควรมีการประชุมร่วมกันเป็นระยะๆ โดยผู้บริหารควรมีการติดตามตรวจสอบ ในระหว่างการนิเทศ และประชุมร่วมกับคณะกรรมการเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการปรับปรุงและ พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพให้มีประสิทธิภาพ มีความถูกต้องและเชื่อถือได้

2.4) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน (A)

เมื่อบุคลากรแต่ละคน แต่ละฝ่ายมีการประเมินผลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ส่งผล ให้กับคณะกรรมการที่รับผิดชอบ ซึ่งจะต้องรวบรวมผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แปลผล ในภาพรวมทั้งหมด แล้วนำเสนอผลการประเมินต่อผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หัวหน้าหมวด ผู้บริหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการพัฒนางานของตนเองต่อไป สำหรับการเผยแพร่ผล การประเมิน อาจใช้วิธีจัดประชุมครูภายในสถานศึกษา จัดบอร์ด หรือจัดทำรายงานผลการประเมิน ฉบับย่อแจกบุคลากร และผลการประเมินสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารและบุคลากร และใช้ในการวางแผนต่อไป รวมทั้งจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ ประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้

2.4.1) การปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร

ในระหว่างการดำเนินงานและมีการตรวจสอบประเมินผลทั้งในระดับ รายบุคคล หรือระดับชั้น/หมวดวิชา ผู้บริหารและบุคลากรสามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง การทำงานของตนเองและปรับปรุงแผนการดำเนินงานได้เลย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผน และเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.4.2) การวางแผนในระยะต่อไป

การนำผลการประเมินไปใช้จัดทำแผนในภาคเรียนหรือปีการศึกษา ต่อไป ควรมีการวิเคราะห์จุดเด่น และจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษา หาสาเหตุของปัญหาและ แนวทางแก้ไข โดยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัด การศึกษาของสถานศึกษาต่อไป และวิธีการวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุงสามารถทำได้ ง่ายๆ โดยเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผลต่างที่เกิดขึ้นจะสะท้อนสิ่งที่

ต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุง เมื่อทราบจุดที่ต้องปรับปรุงของสถานศึกษาแล้ว จะต้องนำมาร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุเพื่อป้องกันและปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงระดมความคิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาช่วยกันหาวิธีแก้ปัญหา และผลการประเมินอาจชี้จุดที่สถานศึกษาต้องทำการปรับปรุงหลายประการ ซึ่งสถานศึกษาไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้พร้อมกัน ต้องกำหนดลำดับความสำคัญว่าปัญหาอะไรจำเป็นต้องพัฒนา ก่อน เพื่อนำมาวางแผนปรับปรุงแก้ไขแผนปฏิบัติงาน และจัดทำโครงการหรือกิจกรรมในภาคเรียนหรือปีการศึกษาต่อไป

2.4.3) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

ถ้าสถานศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็ว และเป็นปัจจุบัน ก็จะเป็นประโยชน์ในการบริหารงาน และประกอบการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ รวมทั้งเมื่อหน่วยงานภายนอกเข้ามาประเมิน สถานศึกษาก็พร้อมที่จะนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศที่ผู้ประเมินต้องการได้ง่ายขึ้นในทุกๆ ด้าน และการดำเนินงานประเมินผลของสถานศึกษาไม่ได้สิ้นสุดเพียงแค่ทำการประเมินตนเองเพียงครั้งเดียวแล้วหยุดเลย แต่ต้องทำตลอดเวลา ผลการประเมินที่จัดทำเสร็จแล้วถือเป็นข้อมูลที่แสดงถึงสภาพการดำเนินงานในขณะนั้นซึ่งต้องมีการตรวจสอบใหม่ว่าการดำเนินงานในช่วงต่อไปสอดคล้องกับเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาอย่างไร การพัฒนาปรับปรุงตนเองจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่มีที่สิ้นสุด

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546 : 51-55) กล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก และเป็นแนวทางให้หน่วยงานและสถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติในหลักการ ให้มีมาตรฐานการศึกษาทั้งหมด 27 มาตรฐาน 91 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน มี 12 มาตรฐาน 38 ตัวบ่งชี้ ด้านกระบวนการ มี 6 มาตรฐาน 29 ตัวบ่งชี้ และด้านปัจจัย มี 9 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้ และในมาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 13 กำหนดไว้อย่างชัดเจนให้สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา อันประกอบด้วย การจัดองค์กร/โครงสร้างการบริหารชัดเจน มีปรัชญา แผนพัฒนา/ธรรมนูญสถานศึกษา แผนการดำเนินงานของสถานศึกษา และตัวชี้วัดความสำเร็จ มีการปฏิบัติตามแผน การส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง มีระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับความ

ต้องการและทันต่อการใช้งาน การบันทึกและรายงานผลการประเมิน และการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน

จากวงจรคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นการทำงานที่เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน มีการดำเนินตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไข เป็นวงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า และในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้นำแนวคิดการบริหารอย่างมีคุณภาพมาประสมประสานและเลือกสรรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติ และเหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนสภาพและความต้องการของสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำหลักการบริหารงานอย่างมีคุณภาพในการประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพเพื่อบริหารงานสถานศึกษากับกระบวนการประกันคุณภาพภายในมากำหนดเป็นขอบข่ายและขั้นตอนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ได้แก่ การเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนตามเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินตามแผน (Do) ได้แก่ การดำเนินงานต่อเนื่องจากการวางแผน โดยมีการอบรม ประชุมชี้แจง มอบหมายผู้รับผิดชอบ และให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตามแผนที่กำหนด ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการเปรียบเทียบระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินตามแผน เพื่อจะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ การนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไข และหากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสมในการวางแผนระยะต่อไป แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการวางแผนครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนา และจัดทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

2.5.1 งานวิจัยภายในประเทศ

อำนาจ เข้มสอาด (2539 : 155) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 7 ผลการวิจัย พบว่า ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีดำเนินการส่งครูเข้ารับการอบรมวิธีการใช้หลักสูตรสำหรับการติดตามประเมินการใช้หลักสูตร ผู้บริหารจะใช้วิธีการได้ถามปัญหาการเรียนการสอนที่ครูประสบและช่วยแก้ปัญหา แต่บางครั้งการได้ถามปัญหาก็ไม่ได้รับข้อมูลที่เป็นจริง จึงจำเป็นต้องหาวิธีการสนับสนุน คือ การศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน

จิตรา กาญจนวิบูลย์ (2539 : 186) ได้ศึกษาการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า งานการเรียนการสอน คือ สถานศึกษา เครื่องมือเครื่องใช้ และห้องพิเศษ ไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน สาเหตุเนื่องจาก งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ แนวทางแก้ไข คือ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนเพิ่มขึ้น และงานวัดผลและประเมินผล คือ เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการใช้วัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอ สาเหตุเนื่องจาก งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ แนวทางแก้ไข คือ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนเพิ่มขึ้น

ปรุณสุคนธ์ พลเสน (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาศึกษาที่มีการนิเทศภายในดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ขาดการวางแผนในการดำเนินการนิเทศการกำหนดนโยบายนิเทศไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง

เสริมศักดิ์ ปัญญาใส (2542 : 98) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอภูพาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า การปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงานตามแผน และด้านการติดตามและประเมินผล โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ผู้บริหารจะมีการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

ศักดิ์ดา อุปมาใต้ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพัฒนาคุณภาพการศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพการส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนมากยังไม่ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน

2) สภาพความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความรู้ความเข้าใจ 3 อันดับสุดท้าย คือ การเลือกใช้สถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้วและวิธีการเขียนผลการวิจัย ครูผู้สอนที่ไม่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับน้อย คือ การเลือกใช้สถิติต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับลักษณะของข้อมูล การแปลผลจากข้อมูลที่วิเคราะห์เรียบร้อยแล้วและวิธีการเขียนผลการวิจัย

3) ปัญหาและความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนประสบกับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่คล้ายกัน คือ โรงเรียนยังไม่มียุทธศาสตร์สำหรับส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดงบประมาณ ไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดแหล่งสำหรับศึกษาค้นคว้าประกอบการทำวิจัย ขาดความรู้และทักษะในการทำวิจัย ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียนและครูผู้สอนที่ไม่ได้ทำวิจัยในชั้นเรียนมีความต้องการให้โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก และด้านความรู้ความเข้าใจสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียนในระดับมาก

4) สภาพการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนที่ทำวิจัยในชั้นเรียน ได้ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนตามกระบวนการวิจัยทางการศึกษา วิธีการที่ครูใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนส่วนมากคือการวิจัยเชิงทดลอง ผลการวิจัยสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้ในระดับดี มาก และครูมีการเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยการเข้าร่วมแสดงนิทรรศการทางวิชาการ

ฉลอง ขำมาก (2544 : 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้วงจรควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหาร โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรีมีพฤติกรรมการใช้วงจรควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหาร โรงเรียนอยู่ในระดับมาก และพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีพฤติกรรมการใช้วงจรควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหาร โรงเรียนไม่แตกต่างกัน

วัชระ สุขะลังกา (2545 : 37-38) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศภายในโรงเรียน และการวัดผลประเมินผลในทุกกิจกรรม สำหรับปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารไม่สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้กับครู ครูไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร ผู้บริหารไม่ติดตามการใช้หลักสูตร มอบหมายให้ครูไปทำงานด้านอื่นมากกว่าการสอน ผู้บริหารไม่สนใจในการนิเทศภายใน ไม่มีเวลา และไม่นำผลการนิเทศมาจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดผลประเมินผลที่ไม่เป็นระบบ และไม่มีการตรวจสอบเครื่องมือในการวัดผลให้ได้มาตรฐาน

เชาวลิต สังคะสิน (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนการศึกษาของผู้บริหารประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ ผลการวิจัย พบว่า

1) ชั้นก่อนวางแผน มีปัญหาปานกลางค่อนข้างน้อยเกี่ยวกับการประชุมครู การแต่งตั้งคณะทำงาน การสำรวจสภาพจริงของงานในโรงเรียน การสำรวจความต้องการของผู้ปกครอง การสำรวจความคาดหวังของสถานศึกษา การสำรวจความพร้อมด้านการบริหาร บุคลากร วัสดุ อุปกรณ์และข้อมูล การสำรวจข้อมูลสารสนเทศ การศึกษานโยบายของหน่วยเหนือเพื่อจัดทำนโยบายของสถานศึกษา การศึกษางานวิจัยในการวางแผน การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ

2) ขั้นวางแผนปฏิบัติตามข้อมูลที่ได้ มีระดับปัญหาปานกลางถึงน้อยเกี่ยวกับการกำหนดยุทธศาสตร์และวัตถุประสงค์ของแผน การใช้ข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน การกำหนดโครงสร้างงานและงบประมาณ ปัจจัยทางบุคลากรในการวางแผน การกำหนดโครงสร้างงานและงบประมาณ ปัจจัยทางบุคลากรในการวางแผน ปัจจัยทางสื่อในการวางแผน งบประมาณ ระยะเวลาและบุคลากรที่รับผิดชอบในการวางแผน และมีปัญหางานวิชาการและบุคลากรสูงกว่างานอื่นๆ

3) ขั้นปฏิบัติตามแผน มีระดับปัญหาปานกลางถึงมากเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างบุคคลและหน่วยงาน การประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบ การมอบหมายงานตามแผนงาน/โครงการ การประชุมร่วมกัน เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย การจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามแผน การเสนอแนะเทคนิคต่างๆ ที่จะนำไปปฏิบัติตามแผน

4) ติดตามประเมินผลการใช้แผน มีระดับปัญหาปานกลางถึงมากในงานวิชาการ และงานกิจการนักเรียนเกี่ยวกับการควบคุม ติดตามตรวจสอบ และแนะนำช่วยเหลือ ในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างปฏิบัติงาน และเมื่อสิ้นสุดโครงการ

พินิจ ภาคภูมิ (2545 : 91-92) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้วงจรคุณภาพในมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับการใช้วงจรคุณภาพในมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา มีการใช้อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากค่ามากไปหาค่าน้อยได้ ดังนี้ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข และขั้นตอนการตรวจสอบ

2) ระดับการใช้วงจรคุณภาพในมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีระดับการใช้วงจรคุณภาพไม่แตกต่างกัน

3) ระดับการใช้วงจรคุณภาพในมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพแตกต่างกัน

พงษ์พิช รุ่งเป้า (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษากระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและขวัญกำลังใจของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารโรงเรียนมีกระบวนการบริหาร ด้านการวางแผน มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ

พัฒนา เส็งเรียบ (2545 : 124) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า งานด้านกรนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากแต่อยู่ในระดับต่ำสุดของผลการวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากในสภาพความเป็นจริงในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาถึงแม้สถานศึกษาจะได้กำหนดนโยบายและมาตรการด้านการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอีกทั้งหน่วยงานเบื้องบนจะได้เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพแต่ในทางปฏิบัติจริงครูไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศมากนัก และที่สำคัญผู้บริหารไม่ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

อชิป อังคสุทธิพงษ์ (2545 : 115) ได้ศึกษาสมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่า สมรรถภาพด้านการมอบหมายงานบุคลากรส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ กระจายความรับผิดชอบและมอบหมายหน้าที่ให้ผู้ร่วมงานได้ปฏิบัติภาระของผู้บริหารจะได้มีเวลาปฏิบัติงานสำคัญและที่มีความจำเป็น นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจเปิดโอกาสให้บุคลากรฝึกฝนเรียนรู้งาน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนในการมอบหมายงานดำเนินงานตามขั้นตอนติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องระลึกอยู่เสมอว่าการมอบหมายงานให้ครูในสถานศึกษารับผิดชอบ เพื่อต้องการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เรียนรู้งานนั้นเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด ซึ่งผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบโดยตรง และจะเห็นได้ว่าการมอบหมายงานเป็นสมรรถภาพสำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีเพื่อให้ครูเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เกิดประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายจากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้สมรรถภาพด้านการมอบหมายงานบุคลากรส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการ

สมสุข วงศ์สกุล (2545 : 80-81) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพงานวิชาการด้วยวัฏจักรเดมมิ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารคุณภาพงานวิชาการด้วยวัฏจักรเดมมิ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับมาก โรงเรียนขนาดใหญ่กับขนาดกลางมีสภาพการบริหารคุณภาพงานวิชาการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนแตกต่างกัน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นเกี่ยวกับการบริหารคุณภาพงานวิชาการด้วยวัฏจักรเดมมิ่งแตกต่างกัน ผู้บริหารและครูผู้สอนส่วนใหญ่ได้เสนอแนวทางการบริหารคุณภาพงานวิชาการด้วยวัฏจักรเดมมิ่งทั้ง 4 ด้าน โดยให้มีการจัดสัมมนาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง และให้มีการนิเทศ ศึกษาดูงาน โรงเรียนที่เป็นแกนนำ

ประยูร ชินสุวรรณ (2546 : 138-141) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนโดยภาพรวม 6 งาน เรียงลำดับการปฏิบัติจากมากไปหาน้อย ดังนี้ งานวัดผลและประเมินผล งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานนิเทศภายใน งานห้องสมุด และงานสื่อการเรียนการสอน

บทบาทการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูผู้สอน มีความแตกต่างกันทุกงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัญหาที่พบมากที่สุดและแนวทางการแก้ไขปัญหาแต่ละด้านมีดังนี้ ปัญหาทางด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารและครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจหลักสูตรหลักสูตรท้องถิ่นและการนำหลักสูตรไปใช้ ควรแก้ไขปัญหาโดยจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการและให้ศึกษาเอกสาร ปัญหาการเรียนการสอน ครูใช้วิธีสอนแบบเดิมมากกว่าใช้เด็กเป็นศูนย์กลาง ควรแก้ไขปัญหาโดยจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวิธีสอนที่ใช้เด็กเป็นศูนย์กลาง ปัญหาการนิเทศภายใน ผู้บริหารและครูผู้สอนมีเวลาน้อย ทำงานหลายด้าน ครูไม่เพียงพอ ควรแก้ไขปัญหาโดยจัดปฏิทินตารางเวลาทำงาน จัดลำดับความสำคัญของงาน ปัญหาการวัดผลและประเมินผล ไม่มีข้อสอบที่ได้มาตรฐานใช้ ขาดการวิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบ ควรแก้ไขปัญหาโดยใช้ข้อสอบกลางร่วมกัน วิเคราะห์ข้อสอบที่สร้างขึ้นเอง

พรรณิ ใจเพิ่ม (2546 : 65) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมและพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจที่จะบริหารจัดการภายใต้เงื่อนไขของทรัพยากร คน เงิน วัสดุ และการจัดการ ที่มีอยู่อย่างจำกัด และผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ไม่แตกต่างกัน คือ การวางแผน การควบคุม การติดตามและประเมินผลตลอดจนให้ขวัญกำลังใจและตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง และเป็นเพราะผู้บริหารมีหน้าที่ในการกำหนด นโยบาย เป้าหมาย และแผนปฏิบัติการของโรงเรียนสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป จัดบุคลากร เทคโนโลยีและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน ติดตามผลการปฏิบัติงานที่จัดตั้งขึ้นตามแผนภูมิการบริหารของสถานศึกษา และนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคคล เพื่อให้มีศักยภาพสูงขึ้น สามารถปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และที่สถานศึกษาเป็นองค์กรที่สรรค์สร้างความเป็นมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่ดีมีกลไกของการพัฒนาที่สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบและเกิดขึ้นในความร่วมมือร่วมใจจากทรัพยากรบุคคลในทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

พัทรี โต๊ะเฮง (2546 : 50) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการส่งเสริมการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ติดตาม กำกับให้ครูในสถานศึกษาใช้หลักสูตรได้ตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเริง (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ผู้บริหารโรงเรียนใช้วิธีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครอง รวมทั้งข้อมูลที่โรงเรียนจัดหา และให้ครูประจำชั้นเป็นผู้จัดเก็บจากแบบสำรวจและแบบสอบถาม เพื่อนำมาวิเคราะห์และใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนขึ้นตอนนี้ พบว่า มีปัญหาคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน และผู้ปกครองไม่กล้าแสดงความคิดเห็น

และไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริง ซึ่งแก้ไขโดยการสร้างความคุ้นเคยและกระตุ้นให้แสดงความคิดเห็นต่อโรงเรียน

การวางแผน โรงเรียนสร้างวิสัยทัศน์โดยวิธีการประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อกำหนดความต้องการของโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โรงเรียนจัดทำโดยการประชุมคณะครู ศึกษาผลการปฏิบัติงานในปีที่ผ่านมา และมอบหมายให้ครูเขียนโครงการนำเสนอต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียน แผนปฏิบัติการประจำปีทุกโรงเรียนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กำหนดแผนงานวิชาการในลักษณะโรงเรียนเล็กในโรงเรียนใหญ่ กระจายอำนาจการบริหารให้สายชั้น แต่บางโรงเรียนผู้บริหารควบคุมอย่างใกล้ชิด สนับสนุนด้านงบประมาณโดยระดมทรัพยากรทางการบริหารในรูปแบบการจัดงานหารายได้ การขอรับบริจาค การประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และการสร้างข้อตกลงร่วมกันในชุมชน พบว่า มีปัญหาการจัดทำโครงการมากเกินไป ซึ่งแก้ไขโดยการปรับปรุงโครงการที่มีลักษณะคล้ายกันรวมอยู่ด้วยกัน และพบว่า ผู้ปกครอง ไม่มีเวลาออกมาร่วมประชุม รวมทั้งขาดครูที่มีความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแก้ไขโดยการกระตุ้นและใช้คำถามนำ การเชิญประชุมในเวลาเย็นหลังเลิกงาน และแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียน

การดำเนินการตามแผน จัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานตามความสามารถ โดยคณะครูร่วมกันพิจารณามอบหมายงาน ขณะที่บางโรงเรียนให้เสนอความต้องการ และผู้บริหารเป็นผู้พิจารณาด้วยตนเอง นิเทศ กำกับ และติดตามการปฏิบัติงาน โดยวิธีการพัฒนาองค์การสร้างทีมงานให้เข้มแข็ง เน้นการทำงานเป็นทีม และการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร พบปัญหาครูย้ายบ่อยเสียเวลาสอนงานใหม่ ซึ่งแก้ไข โดยการให้ทำงานเป็นทีม และปัญหาขาดครูที่มีความสามารถเฉพาะทาง ซึ่งแก้ไขโดยการจัดส่งเข้ารับการอบรม

การประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยให้จัดทำรายงานเสนอคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา หรือที่ประชุมเพื่อพิจารณาร่วมกัน เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการประเมินเป็นระยะด้วยแบบรายงานที่ผู้บริหารจัดทำให้ และให้แต่ละคนสรุปรูปแบบการปฏิบัติงานที่ตนชำนาญมากที่สุดเพื่อเป็นต้นแบบของสถานศึกษา การรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาในลักษณะการมอบหมายให้ครูรายงานผลการปฏิบัติงานต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อรวบรวมนำเสนอต่อต้นสังกัด รายงานผู้ปกครองด้วยการประชุมชี้แจง และจัดทำเอกสารเผยแพร่พบปัญหาการนำผลการประเมินมาใช้วางแผนพัฒนาสถานศึกษายังน้อย ขาดครูที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งแก้ไขโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลไปใช้วางแผนพัฒนาสถานศึกษา ส่วนปัญหาผู้ปกครองไม่มีเวลาร่วมรับฟังรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและไม่ถนัดในการอ่าน

เอกสารรายงาน ซึ่งแก้ไขโดยการนัดประชุมในเวลาเย็นหลังเสร็จจากงานและสรุปรายงานอย่างง่ายพอเข้าใจ

วัลภา ภูริปัญญา (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูและกระบวนการบริหารของผู้บริหารเพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีบทบาทต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนในด้านนโยบายและแผนปฏิบัติงาน การนิเทศติดตาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์ การจัดให้ครูเข้ารับการอบรม และการพิจารณาความดีความชอบแก่ครู

บำรุง มีสุข (2546 : 83-85) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในภาพรวม สภาพการดำเนินงานที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน งานการเรียนการสอน งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานวัดผลและประเมินผล งานประชุมอบรมทางวิชาการ สภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนความต้องการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

สวาท นาคเสน (2546 : 311-312) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน และปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 1 มีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางมีสภาพการดำเนินงานมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนปัญหาในการดำเนินงานโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหาในการดำเนินงานน้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดกลางมีปัญหาในการดำเนินงานน้อยกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 1 มีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ พบว่า ระบบการติดตาม ตรวจสอบ ทบทวน และนิเทศให้มีคณะกรรมการดำเนินการและจัดทำรายงานเผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพต่อไป

ภิรมย์ ขำดี (2547 : 87) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียน ด้วยวงจรเดมมิ่งของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางมีการดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียน ด้วยวงจรเดมมิ่งแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการวางแผนเป็นการช่วยพัฒนาความคิดต่างๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบการทำงานที่เป็นจริงพร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ โดยการกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายให้ชัดเจนและถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ และนำผลการวางแผนกำหนดทางเลือกไปปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ประสบการณ์และความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

วอร์เรน (Warren อ้างถึงในวิระวัฒน์ งามพลา, 2543 : 67) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะและพฤติกรรมของครูใหญ่ในการทำงาน พบว่า คณะครูควรมีส่วนร่วมในการวางแผน และเสนอวิธีการเพื่อส่งเสริมครูประจำการ พร้อมทั้งการกำหนดโครงการควรให้เหมาะสมกับความต้องการที่จะนำไปใช้จริง

ออสมัน (Osman อ้างถึงในสมสุข วงศ์สกุล, 2545 : 50) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาททางวิชาการของผู้บริหารในรัฐซาบาห์ มาเลเซีย ผลการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่ผู้บริหารมีหน้าที่หลัก คือ การประเมินโครงการของสถานศึกษา สนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษาเพื่อเพิ่มประสบการณ์ กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ควบคุมโครงการและกิจกรรมอื่นๆ ทั้งหมดของสถานศึกษา และการสอนในระดับชั้น มีความรู้และเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนรายวิชาต่างๆ

อีลีน (Eileen in Birmingham, 2000 : 289) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ระบบคุณภาพกับวิธีการของสถานศึกษาท้องถิ่นในรัฐโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการศึกษาส่วนท้องถิ่นให้การยอมรับวิธีการแก้ไขปัญหามนพื้นฐานอย่างเป็นระบบว่าประกอบด้วย การนำเสนอและการสนับสนุนการจัดการ การจัดโครงสร้างองค์กรที่เป็นวงจร การควบคุมเครื่องมือการฝึกอบรม และการประเมินผล ซึ่งได้มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนและการใช้ประโยชน์ในอนาคต

ฟอร์ด (Ford อ้างถึงในภิรมย์ ขำดี, 2547 : 57) ได้ศึกษาเรื่อง การนำระบบการจัดการสร้างคุณภาพทั้งองค์กรไปใช้ในโรงเรียนในเขตเทศบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับต่อประสิทธิผลของระบบการจัดการสร้างคุณภาพทั้งองค์กรที่มีต่อการนำไปใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนของผู้บริหารและครูผู้สอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของระบบการใช้วิธีการศึกษาแบบกรณีศึกษาในหลายพื้นที่ ผลการศึกษาพบว่าผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนมีความตระหนักในหลักการและความคิดรวบยอดของระบบการจัดการสร้างคุณภาพทั้งองค์กรอยู่ในระดับสูง ในเรื่องของความร่วมมือช่วยเหลือกันอยู่ในระดับต่ำ ส่วนทัศนคติ ความเชื่อของผู้บริหารและครูผู้สอนเป็นตัวกำหนดความก้าวหน้าของหลักการและความคิดรวบยอดของระบบการจัดการสร้างคุณภาพทั้งองค์กร และเมื่อมีการนำมาใช้เป็นแนวทางที่จะกระตุ้นให้เกิดภาวะการตัดสินใจและกิจกรรมการแก้ปัญหาการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจะสามารถเกิดขึ้นได้

แม็กโดแนลด์ (MacDonald อ้างถึงในสุชาติ พลศักดิ์, 2548 : 86-87) ได้ศึกษาศึกษาภาพของการวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้งสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวช่วยเสริมการปรับปรุงสถานศึกษา พบว่าครูให้การสนับสนุนปรัชญาและกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในสถานศึกษา แต่จะต้องมีการกลั่นกรองก่อนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าสมาชิกคณะครูทุกคนมีความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่นำมาตั้งเป็นเงื่อนไข

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของสถานศึกษา มีอำนาจในการตัดสินใจและปฏิบัติงานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และงานวิชาการถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญสูงสุดของสถานศึกษาและเป็นเรื่องท้าทายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการที่จะบริหารงานให้มีคุณภาพ ซึ่งการบริหารงานอย่างมีคุณภาพตามแนวคิดของเดมมิ่ง เชื่อว่าหากจัดการศึกษาอย่างมีระบบและขั้นตอนแล้วย่อมส่งผลต่อคุณภาพของสถานศึกษาและผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อที่จะนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งมีแนวทางการวิจัยตามลำดับ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,696 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 694 คน ซึ่งได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางการสุ่มตัวอย่างของยามาเน Yamane อ้างถึงในธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543 : 84) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 694 คน

ขั้นที่ 2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามขนาดและจำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของแต่ละอำเภอ รวมทั้งจังหวัดได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,215 คน แยกตามขนาดสถานศึกษา คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 112 โรงเรียน ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 64 โรงเรียน และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 23 โรงเรียน

ขั้นที่ 3 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับฉลากชื่อสถานศึกษา เพื่อให้ได้ครูผู้สอนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ดังมีรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในแต่ละอำเภอ ปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3	ครูผู้สอน							
	สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						รวม	
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จำนวนโรงเรียน	112	86	64	55	23	21	199	162
จำนวนข้าราชการครู	477	217	739	259	480	218	1,696	694

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, 2555

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สำหรับใช้สอบถามครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 694 คน ดังมีรายละเอียด ดังนี้

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ที่ใช้สำรวจสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่งครูวิชาการ วุฒิการศึกษาสูงสุด ขนาดสถานศึกษา และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ที่ใช้สำรวจการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนใน 6 งาน คือ

- 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
- 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 5) การนิเทศการศึกษา
- 6) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำนวน

66 ข้อ โดยกำหนดระดับความคิดเห็นไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และให้ค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 5
มาก	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 4
ปานกลาง	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 3
น้อย	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 2
น้อยที่สุด	ให้ค่าน้ำหนักคะแนน 1

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open End) สำหรับครูผู้สอน โดยระบุปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดหลักการจากกรอบแนวคิดในการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้วงจรถูกคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยและนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) ศึกษารายละเอียดของตัวแปรที่ต้องการวัดตามวัตถุประสงค์การวิจัยมา กำหนดเป็นประเด็นหลักและแยกประเด็นหลักออกเป็นประเด็นย่อยๆ นำมากำหนดเป็นข้อคำถามให้เหมาะสมกับเนื้อหาและขอบข่ายของเรื่องที่จะศึกษา

3) ร่างแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน ให้ครอบคลุมเนื้อหา

4) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วทั้ง 3 ตอน คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การใช้วงจรถูกคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารศึกษาและเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา และนำผลการตรวจสอบมาคำนวณดัชนีความเห็นพ้องต้องกัน (IOC = Index of Item-Objective Congruence) ผลปรากฏว่าคำถามแต่ละข้อมีค่าดัชนีไม่ต่ำกว่า .6 จึงเป็นคำถามที่ใช้ได้ทุกข้อ

6) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขโดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งและจัดทำแบบสอบถามนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาความเที่ยง (Reliability) กับครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 40 ชุด หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach อ้างถึงในสุภาเพ็ญ จริยะเศรษฐ์, 2542 : 115) จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ได้ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัยทั้งฉบับ .95 ดังแสดงใน

ตารางที่ 3.2 แสดงค่าความเที่ยงของเครื่องมือในการวิจัยการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

การบริหารงานวิชาการ	จำนวนข้อ	ค่าความเที่ยง
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	11	.96
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	11	.94
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	11	.96
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	11	.94
5. การนิเทศการศึกษา	11	.96
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	11	.94
รวม	66	.95

7) นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่สุด จากนั้นจัดพิมพ์แบบสอบถามให้เพียงพอกับจำนวนผู้ให้ข้อมูล

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
- 2) ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 3) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอให้ครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
- 4) ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งให้ส่งแบบสอบถามคืนกลุ่มบริหารงานบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างภายในระยะเวลาที่กำหนด

5) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม จัดระเบียบข้อมูลแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน และวิเคราะห์ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินระดับการใช้วงจรกิจภาพ (สุภาเพ็ญ จริยะเศรษฐ์, 2542 : 122) และแปลความหมายของข้อมูลจากระดับคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ

4.51–5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด (ระดับการใช้ร้อยละ 81-100)

3.51–4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ระดับการใช้ร้อยละ 61-80)

2.51–3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง (ระดับการใช้ร้อยละ 41-60)

1.51–2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย (ระดับการใช้ร้อยละ 21-40)

1.00–1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ระดับการใช้ร้อยละ 1-20)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดสถานศึกษาใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน โดยประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End) ในตอนที่ 3 ของแบบสอบถามมาวิเคราะห์ (Content Analysis) และทำการแจกแจงความถี่ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อนำไปใช้ในการแปลผลผู้วิจัยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

- 1) ข้อมูลพื้นฐานใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1) ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2) ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 1.3) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน ตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ (PDCA) และตามขนาดสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพและขนาดสถานศึกษา และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน ซึ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จะนำเสนอลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบเอฟ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิเคราะห์ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินใจ และแปลความหมายของข้อมูลจากระดับคะแนนเฉลี่ย (สุภาพีญ จริยะเศรษฐ์, 2542 : 122) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับ	มาก
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับ	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อย
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีพฤติกรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับ	น้อยที่สุด

4.2 ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของวัตถุประสงค์และสมมติฐานในการวิจัย โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในภาพรวมและรายด้าน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 ข้อมูลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ในการทดสอบและทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ในภาพรวมและรายด้าน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 4 ข้อมูลการเปรียบเทียบเกี่ยวกับระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ในการทดสอบและทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ในภาพรวมและรายชั้นตอน นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 5 ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอน โดยประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End) ในตอนที่ 3 ของแบบสอบถามมาวิเคราะห์ (Content Analysis) และทำการแจกแจงความถี่ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนมีรายละเอียดดังแสดงไว้ในตารางที่ 4.1-4.26 ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	กลุ่มสถานภาพ	ขนาดโรงเรียน			จำนวน (n)	ร้อยละ
		เล็ก	กลาง	ใหญ่		
1. เพศ	ชาย	82	103	54	239	36.49
	หญิง	153	171	92	416	63.51
รวม		235	274	146	655	100.00
2. อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	17	22	19	58	8.84
	30 - 40 ปี	85	88	42	215	32.81
	41 - 50 ปี	93	113	70	276	42.17
	50 ปีขึ้นไป	40	51	15	106	16.18
รวม		235	274	146	655	100.00

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพ	กลุ่มสถานภาพ	ขนาดโรงเรียน			จำนวน (n)	ร้อยละ
		เล็ก	กลาง	ใหญ่		
3. ประสบการณ์ ในตำแหน่ง ครูผู้สอน	น้อยกว่า 5 ปี	7	8	10	25	3.82
	6 - 10 ปี	10	21	13	44	6.72
	11 - 15 ปี	75	92	41	208	31.76
	16 - 20 ปี	88	96	62	246	37.55
	มากกว่า 20 ปี	55	57	20	132	20.15
รวม		235	274	146	655	100.00
4. วุฒิการศึกษา สูงสุด	ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	0	0	1	0.15
	ปริญญาตรี	183	209	104	496	75.73
	ปริญญาโท	51	65	42	158	24.12
	ปริญญาเอก	0	0	0	0	0
รวม		235	274	146	655	100.00
5. ขนาดสถาน ศึกษา	เล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)	86	0	0	86	53.09
	กลาง (นักเรียน 121 – 300 คน)	0	55	0	55	33.95
	ใหญ่ (นักเรียน 301 คนขึ้นไป)	0	0	21	21	12.96
รวม		86	55	21	162	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 665 คน คิดเป็นร้อยละ 94.38 ในจำนวนดังกล่าว จำแนกเป็นเพศหญิง จำนวน 416 คน คิดเป็นร้อยละ 63.51 เพศชาย จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 36.49 กลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 276 คน คิดเป็นร้อยละ 42.17 อันดับรองลงมา คือ กลุ่มอายุ 30-40 ปี จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 32.81 กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 16.18 กลุ่มอายุที่น้อยที่สุด คือ อายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 8.84 กลุ่มประสบการณ์ในตำแหน่งครูผู้สอนระหว่าง 16-20 ปี มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 246 คน คิดเป็นร้อยละ 37.55 อันดับรองลงมา คือ ระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 31.76 มากกว่า 20 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 20.15 6-10 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 6.72 และน้อยที่สุด คือ น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 3.82 วุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 496 คน คิดเป็นร้อยละ 75.73 อันดับรองลงมา คือ ปริญญาโท จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 24.12 และน้อยที่สุด คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อย

ละ 0.15 ขนาดสถานศึกษา ขนาดเล็ก มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 86 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 53.09 อันดับรองลงมา คือ ขนาดกลาง จำนวน 55 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 33.95 และน้อยที่สุด คือ ขนาดใหญ่ จำนวน 21 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 12.96

ตอนที่ 2 ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

ผลวิเคราะห์ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ดังแสดงในตารางที่ 4.2-4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวม

งานวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.70	.66	มาก
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.81	.64	มาก
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.84	.67	มาก
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.21	.83	ปานกลาง
5. การนิเทศการศึกษา	3.53	.76	มาก
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.80	.68	มาก
รวมเฉลี่ย	3.65	.71	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม ทั้ง 6 งาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาแต่ละงาน พบว่า ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการในระดับมาก คือ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} =$

3.70) และการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ และข้อที่มีการปฏิบัติน้อยกว่างานอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.21$)

ตารางที่ 4.3 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
การวางแผน (Plan)			
1. จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.03	.65	มาก
2. จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.97	.71	มาก
รวมเฉลี่ย	4.00	.62	มาก
การดำเนินการตามแผน (Do)			
3. มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.14	.72	มาก
4. จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.97	.80	มาก
5. สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.80	.79	มาก
6. ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.54	.76	มาก
รวมเฉลี่ย	3.86	.66	มาก
การตรวจสอบ (Check)			
7. จัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาตามแผนที่กำหนด	3.49	.72	ปานกลาง
8. จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.43	.74	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.46	.67	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา (ต่อ)

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ การปฏิบัติ
การปรับปรุงแก้ไข (Act)			
9. จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา	3.59	.76	มาก
10. นำผลการประเมินไปวางแผนการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษาในระยะต่อไป	3.52	.76	มาก
11. จัดให้มีการจัดทำรายงานการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	3.30	.80	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.47	.70	ปานกลาง
รวมเฉลี่ยทั้งสิ้น	3.70	.57	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ พบว่า ขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 4.00$) และขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ ขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.47$) และขั้นตอนการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.46$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.14$) จัดให้มีจัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03$) จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และจัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97$) ตามลำดับ และข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ จัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ตามแผนที่กำหนด ($\bar{X} = 3.49$) จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ และข้อที่ปฏิบัติได้น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ จัดให้มีการจัดทำรายงานการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.30$)

ตารางที่ 4.4 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
การวางแผน (Plan)			
1. จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา	4.00 3.94	.75 .77	มาก มาก
2. จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการ ประเมินผล การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา			
รวมเฉลี่ย	3.97	.76	มาก
การดำเนินการตามแผน (Do)			
3. มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษา	4.10	.69	มาก
4. จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการ ดำเนินการ ตามแผน และการประเมินผลการจัดการเรียนการ สอนในสถานศึกษา	3.94 3.92	.77 .72	มาก มาก
5. สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษา	3.66	.88	มาก
6. ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา			
รวมเฉลี่ย	3.90	.66	มาก
การตรวจสอบ (Check)			
7. จัดให้มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ตามแผนที่กำหนด	3.78	.79	มาก
8. จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการ ประเมินผล การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.58	.83	มาก
รวมเฉลี่ย	3.68	.77	มาก

ตารางที่ 4.4 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา (ต่อ)

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การปรับปรุงแก้ไข (Act)			
9. จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.73	.77	มาก
10. นำผลการประเมินไปวางแผนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในระยะต่อไป	3.66	.80	มาก
11. จัดให้มีการจัดทำรายงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.66	.81	มาก
รวมเฉลี่ย	3.69	.75	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งสิ้น	3.81	.74	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ พบว่า ขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 3.97$) และขั้นตอนการดำเนินตามแผน ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ ขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.69$) และขั้นตอนการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.68$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.10$) จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.00$) และจัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.94$) ตามลำดับ และข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.58$)

ตารางที่ 4.5 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การวางแผน (Plan)			
1. จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.00	.69	มาก
2. จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.96	.69	มาก
รวมเฉลี่ย	3.98	.66	มาก
การดำเนินการตามแผน (Do)			
3. มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.04	.69	มาก
4. จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.89	.71	มาก
5. สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.86	.74	มาก
6. ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.78	.78	มาก
รวมเฉลี่ย	3.89	.63	มาก
การตรวจสอบ (Check)			
7. จัดให้มีการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนตามแผนที่กำหนด	3.91	.73	มาก
	3.67	.78	มาก
8. จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผล การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน			
รวมเฉลี่ย	3.79	.70	มาก

ตารางที่ 4.5 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน (ต่อ)

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การปรับปรุงแก้ไข (Act)			
9. จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.71	.77	มาก
10. นำผลการประเมินไปวางแผนการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนในระยะต่อไป	3.67	.74	มาก
11. จัดให้มีการจัดทำการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.76	.73	มาก
รวมเฉลี่ย	3.71	.68	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งสิ้น	3.84	.60	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ พบว่า ทุกขั้นตอนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 3.98$) ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ($\bar{X} = 3.89$) ขั้นตอนการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.79$) และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.04$) จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.00$) จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.96$) ตามลำดับ และข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และนำผลการประเมินไปวางแผนการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ในระยะต่อไป ($\bar{X} = 3.67$)

ตารางที่ 4.6 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การวางแผน (Plan)			
1. จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.26	.90	ปานกลาง
	3.30	.89	ปานกลาง
2. จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผลการจัดทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา			
รวมเฉลี่ย	3.28	.90	ปานกลาง
การดำเนินการตามแผน (Do)			
3. มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการจัดทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.30	.89	ปานกลาง
4. จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครู เพื่อให้ทราบเป้าหมายการดำเนินการ ตามแผน และการประเมินผลการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.35	.90	ปานกลาง
	3.28	.90	ปานกลาง
5. สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.11	.89	ปานกลาง
6. ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม การจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา			
รวมเฉลี่ย	3.25	.90	ปานกลาง
การตรวจสอบ (Check)			
7. จัดให้มีการประเมินผลการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตาม แผนที่กำหนด	3.25	.90	ปานกลาง
8. จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการ ประเมินผล การจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.07	.86	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.1x6	.88	ปานกลาง

ตารางที่ 4.6 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ต่อ)

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การปรับปรุงแก้ไข (Act)			
9. จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.13	.84	ปานกลาง
10. นำผลการประเมินไปวางแผนการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในระยะต่อไป	3.15	.88	ปานกลาง
11. จัดให้มีการจัดทำรายงานการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.14	.87	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.14	.82	ปานกลาง
รวมเฉลี่ยทั้งสิ้น	3.21	.77	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ พบว่า ทุกขั้นตอนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 3.28$) ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ($\bar{X} = 3.25$) ขั้นตอนการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.16$) และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.14$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.35$) จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.30$) และมอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.30$) ตามลำดับ และข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.07$)

ตารางที่ 4.7 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ด้านการนิเทศการศึกษา

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
การวางแผน (Plan)			
1. จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการการนิเทศการศึกษา	3.69	.81	มาก
2. จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผลการนิเทศการศึกษา	3.66	.76	มาก
รวมเฉลี่ย	3.67	.76	มาก
การดำเนินการตามแผน (Do)			
3. มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการนิเทศการศึกษา	3.70	.84	มาก
4. จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการนิเทศการศึกษา	3.55	.81	มาก
5. สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการนิเทศการศึกษา	3.51	.83	มาก
6. ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม การนิเทศการศึกษา	3.51	.85	มาก
รวมเฉลี่ย	3.57	.74	มาก
การตรวจสอบ (Check)			
7. จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาตามแผนที่กำหนด	3.50	.81	ปานกลาง
8. จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผล การนิเทศการศึกษา	3.38	.78	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.44	.75	ปานกลาง
การปรับปรุงแก้ไข (Act)			
9. จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการนิเทศการศึกษา	3.43	.78	ปานกลาง
10. นำผลการประเมินไปวางแผนการนิเทศการศึกษาในระยะต่อไป	3.44	.82	ปานกลาง
11. จัดให้มีการจัดทำรายงานการนิเทศการศึกษา	3.41	.89	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.42	.78	ปานกลาง
รวมเฉลี่ยทั้งสิ้น	3.53	.71	มาก

จากตารางที่ 4.7 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้าน การนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช่วงจร คุณภาพ พบว่า ขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ขั้นตอนการวางแผน ($\bar{X} = 3.67$) และขั้นตอน การดำเนินตามแผน ($\bar{X} = 3.57$) ตามลำดับ ขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ขั้นตอนการ ตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.44$) และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.42$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ พบว่า ข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการตามการนิเทศ การศึกษา ($\bar{X} = 3.70$) จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.69$) และจัดให้มีการ จัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.66$) ตามลำดับ และข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาตามแผนที่กำหนด ($\bar{X} = 3.50$) นำผลการประเมินไป วางแผนการนิเทศการศึกษาในระยะต่อไป ($\bar{X} = 3.44$) และจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจาก การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.43$) ตามลำดับ และข้อที่ปฏิบัติได้น้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ จัดให้มีการ วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.38$)

ตารางที่ 4.8 ระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
การวางแผน (Plan)			
1. จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	3.94	.67	มาก
2. จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการ ประเมินผล การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.88	.70	มาก
รวมเฉลี่ย	3.91	.67	มาก

ตารางที่ 4.8 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบูรณ์เขต 3 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (ต่อ)

การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ปฏิบัติ
การดำเนินการตามแผน (Do)			
3. มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผน การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.98	.71	มาก
4. จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการ ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.86	.69	มาก
5. สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.83	.70	มาก
6. ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.72	.74	มาก
รวมเฉลี่ย	3.84	.63	มาก
การตรวจสอบ (Check)			
7. จัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา แผนที่กำหนด	3.77	.77	มาก
8. จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการ ประเมินผล การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.67	.77	มาก
รวมเฉลี่ย	3.72	.74	มาก
การปรับปรุงแก้ไข (Act)			
9. จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.67	.77	มาก
10. นำผลการประเมินไปวางแผนการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาในระยะต่อไป	3.69	.76	มาก
11. จัดให้มีการจัดทำรายงานการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ	3.77	.72	มาก
รวมเฉลี่ย	3.72	.68	มาก
รวมเฉลี่ยทั้งสิ้น	3.80	.70	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ด้านการ พัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อ พิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ พบว่า ทุกขั้นตอนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ ขั้นตอนการ วางแผน ($\bar{X} = 3.91$) ขั้นตอนการดำเนินตามแผน ($\bar{X} = 3.84$) ขั้นตอนการตรวจสอบ ($\bar{X} = 3.72$) และ ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.98$) จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.94$) และจัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนว ทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล การพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.88$) และข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่นๆ คือ จัดให้มีการ วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และจัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.67$)

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ

ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบ คำบรรยาย ดังแสดงในตารางที่ 4.9-4.16 ดังนี้

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 โดยภาพรวม จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ

งานวิชาการ	ระดับการใช้วงจรคุณภาพจำแนกตามขั้นตอน												ภาพรวม			F (Sig)
	การวางแผน (plan-P)			การดำเนินงานตามแผน (do-D)			การตรวจสอบ (check-C)			การปรับปรุงแก้ไข (act-A)						
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.00	.62	มาก	3.86	.66	มาก	3.46	.67	ปานกลาง	3.47	.70	ปานกลาง	3.70	.57	มาก	31.30** (.000)
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.97	.76	มาก	3.90	.66	มาก	3.68	.77	มาก	3.69	.75	มาก	3.81	.74	มาก	8.45** (.000)
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	3.98	.66	มาก	3.89	.63	มาก	3.79	.70	มาก	3.71	.68	มาก	3.84	.60	มาก	5.37** (.001)
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.28	.90	ปานกลาง	3.25	.90	ปานกลาง	3.16	.88	ปานกลาง	3.14	.82	ปานกลาง	3.21	.77	ปานกลาง	4.37** (.005)
5. การนิเทศการศึกษา	3.67	.76	มาก	3.57	.74	มาก	3.44	.75	ปานกลาง	3.42	.78	ปานกลาง	3.53	.71	มาก	4.21** (.006)
6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.91	.67	มาก	3.84	.63	มาก	3.72	.74	มาก	3.72	.68	มาก	3.80	.70	มาก	3.77* (.011)
รวมเฉลี่ยทั้งสิ้น	3.80	.73	มาก	3.72	.70	มาก	3.54	.75	มาก	3.53	.74	มาก	3.65	.68	มาก	10.94** (.000)

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตาม ขั้นตอน ของวงจรคุณภาพ โดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ เมื่อจำแนกเป็นรายด้านของงานวิชาการ พบว่า งานการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการ เรียนการสอนในสถานศึกษา งานการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน งานการวิจัยเพื่อ พัฒนาคุณภาพการศึกษา และงานการนิเทศการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และงานการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ่ ต่อไป

ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพใน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่เสนอของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวม จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ โดยวิธีการของเซฟเฟ่

วงจรคุณภาพ	\bar{X}	การเปรียบเทียบตามขั้นตอน (PDCA) เป็นรายคู่			
		การวางแผน (P) (Sig)	การดำเนินตามแผน (D) (Sig)	การตรวจสอบ (C) (Sig)	การปรับปรุงแก้ไข (A) (Sig)
		3.80	3.72	3.54	3.53
การวางแผน (P)	3.80	-	.08 (.568)	.29 (.062)	.29 (.062)
การดำเนินตามแผน (D)	3.72	-	-	.21* (.017)	.21* (.017)
การตรวจสอบ (C)	3.54	-	-	-	.00 (1.00)
การปรับปรุงแก้ไข (A)	3.53	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ โดย ภาพรวม จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ พบว่า ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข แต่ไม่ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 กับขั้นตอนการวางแผน นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ วงจรคุณภาพขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

ตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพใน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตาม ขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยวิธีการ ของเชฟเฟ่

วงจรคุณภาพ	\bar{X}	การเปรียบเทียบตามขั้นตอน (PDCA) เป็นรายคู่			
		การวางแผน (P)	การดำเนินงานตามแผน (D)	การตรวจสอบ (C)	การปรับปรุงแก้ไข (A)
		(Sig)	(Sig)	(Sig)	(Sig)
		4.00	3.86	3.46	3.47
การวางแผน (P)	4.00	-	.14 (.286)	.54** (.000)	.53** (.000)
การดำเนินงานตามแผน (D)	3.86	-	-	.40** (.000)	.39** (.000)
การตรวจสอบ (C)	3.46	-	-	-	.01 (.998)
การปรับปรุงแก้ไข (A)	3.47	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.11 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนก ตามขั้นตอนของวงจรด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่า ขั้นตอนการวางแผนและ ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนมีความแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผน และขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

ตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพใน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอน ของวงจรคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยวิธีการของเซฟเฟ

วงจรคุณภาพ	\bar{X}	การเปรียบเทียบตามขั้นตอน (PDCA) เป็นรายคู่			
		การวางแผน (P)	การดำเนินงานตามแผน (D)	การตรวจสอบ (C)	การปรับปรุงแก้ไข (A)
		(Sig)	(Sig)	(Sig)	(Sig)
		3.97	3.90	3.68	3.69
การวางแผน (P)	3.97	-	.09 (.763)	.31** (.001)	.30** (.001)
การดำเนินงานตามแผน (D)	3.90	-	-	.22* (.032)	.21* (.039)
การตรวจสอบ (C)	3.68	-	-	-	.01 (1.000)
การปรับปรุงแก้ไข (A)	3.69	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนก ตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า ขั้นตอนการ วางแผนมีความแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 และขั้นตอนการดำเนินตามแผนมีความแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบและ ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้ วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

ตารางที่ 4.13 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพใน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่เสนอแนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตาม ขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยวิธีการของเซฟเฟ่

วงจรคุณภาพ	\bar{X}	การเปรียบเทียบตามขั้นตอน (PDCA) เป็นรายคู่			
		การวางแผน (P)	การดำเนินตามแผน (D)	การตรวจสอบ (C)	การปรับปรุงแก้ไข (A)
		(Sig)	(Sig)	(Sig)	(Sig)
		3.98	3.89	3.79	3.71
การวางแผน (P)	3.98	-	.09 (.648)	.19 (.062)	.27** (.003)
การดำเนินตามแผน (D)	3.89	-	-	.10 (.566)	.18 (.110)
การตรวจสอบ (C)	3.79	-	-	-	.08 (.784)
การปรับปรุงแก้ไข (A)	3.71	-	-	-	-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.13 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนก ตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ขั้นตอน การวางแผนมีความแตกต่างกับขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

ตารางที่ 4.14 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพในการ บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตาม ขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยวิธีการของ เชฟเฟ่

วงจรคุณภาพ	\bar{X}	การเปรียบเทียบตามขั้นตอน (PDCA) เป็นรายคู่			
		การวางแผน (P)	การดำเนิน ตามแผน (D)	การตรวจสอบ (C)	การปรับปรุง แก้ไข (A)
		(Sig)	(Sig)	(Sig)	(Sig)
		3.28	3.25	3.16	3.14
การวางแผน (P)	3.28	-	.05 (.956)	.28* (.018)	.20 (.161)
การดำเนินตามแผน (D)	3.25	-	-	.23 (.077)	.15 (.407)
การตรวจสอบ (C)	3.16	-	-	-	.08 (.840)
การปรับปรุงแก้ไข (A)	3.14	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตาม

ขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ขั้นตอนการวางแผนมีความแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช่วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบ

ตารางที่ 4.15 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนนะของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยวิธีการของเซฟเฟ่

วงจรคุณภาพ	\bar{X}	การเปรียบเทียบตามขั้นตอน (PDCA) เป็นรายคู่			
		การวางแผน (P) (Sig)	การดำเนินตามแผน (D) (Sig)	การตรวจสอบ (C) (Sig)	การปรับปรุงแก้ไข (A) (Sig)
		3.67	3.57	3.44	3.42
การวางแผน (P)	3.67	-	.10 (.630)	.23* (.038)	.25* (.025)
การดำเนินตามแผน (D)	3.57	-	-	.13 (.469)	.15 (.380)
การตรวจสอบ (C)	3.44	-	-	-	.02 (.999)
การปรับปรุงแก้ไข (A)	3.42	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ขั้นตอนการวางแผนมีความแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

ตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยวิธีการของเซฟเฟ่

วงจรคุณภาพ		การเปรียบเทียบตามขั้นตอน (PDCA) เป็นรายคู่			
		การวางแผน \bar{X} (P)(Sig)	การดำเนิน ตามแผน (D) (Sig)	การตรวจสอบ (C)(Sig)	การปรับปรุง แก้ไข (A)(Sig)
		3.91	3.84	3.72	3.72
การวางแผน (P)	3.91	-	.07(.863)	.19(.073)	.19*(.049)
การดำเนินตามแผน (D)	3.84	-	-	.12(.366)	.12(.285)
การตรวจสอบ (C)	3.72	-	-	-	.00(.999)
การปรับปรุงแก้ไข (A)	3.72	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพด้านด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาพบว่า ขั้นตอนการวางแผนมีความแตกต่างกับขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ผลวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา นำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ดังแสดงในตารางที่ 4.17-4.20 ดังนี้

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ตารางที่ 4.17 ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขั้นตอนใน วงจรคุณภาพ	ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานศึกษา									F (Sig)
		ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
การวางแผน (Plan)	1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.00	.62	มาก	3.93	.62	มาก	4.16	.66	มาก	1.71 (.183)
	2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.95	.66	มาก	3.95	.66	มาก	4.02	0.65	มาก	.27 (.761)
	3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผล การเรียน	4.06	.64	มาก	3.87	.71	มาก	4.00	.78	มาก	1.05 (.353)
	4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.35	.83	ปานกลาง	3.24	.86	ปานกลาง	3.25	.86	ปานกลาง	2.77 (.65)
	5. การนิเทศการศึกษา	3.77	.68	มาก	3.54	.70	มาก	3.84	.70	มาก	.21 (.811)
	6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	3.94	.70	มาก	3.82	.64	มาก	4.07	.70	มาก	1.83 (.164)
	รวมเฉลี่ย	3.85	.68	มาก	3.73	.69	มาก	3.89	.73	มาก	1.38 (.255)

ตารางที่ 4.17 ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน (ต่อ)

ขั้นตอนใน วงจรกิจภาพ	ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานศึกษา									F (Sig)
		ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
การดำเนิน ตามแผน (Do)	1. การหลักสูตรของสถานศึกษา	3.86	.71	มาก	3.80	.61	มาก	3.95	.68	มาก	.41 (.665)
	2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.97	.61	มาก	3.82	.64	มาก	3.99	.75	มาก	1.12 (.327)
	3. การวัดผลประเมินผลและเทียบ โอนผล การเรียน	3.89	.64	มาก	3.81	.59	มาก	4.05	.70	มาก	1.27 (.282)
	4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.28	.85	ปานกลาง	3.26	.79	ปานกลาง	3.20	.76	ปานกลาง	4.29* (.015)
	5. การนิเทศการศึกษา	3.62	.66	มาก	3.40	.78	ปานกลาง	3.79	.73	มาก	1.79 (.170)
	6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.86	.62	มาก	3.75	.60	มาก	4.14	.68	มาก	2.89 (.058)
	รวมเฉลี่ย	3.75	.68	มาก	3.64	.67	มาก	3.85	.72	มาก	2.38 (.095)

ตารางที่ 4.17 ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน (ต่อ)

ขั้นตอนใน วงจรกิจภาพ	ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานศึกษา									F (Sig)
		ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
การตรวจสอบ (Check)	1. การหลักสูตรของสถานศึกษา	3.53	.65	มาก	3.40	.65	ปานกลาง	3.46	.74	ปานกลาง	.71 (.494)
	2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.81	.62	มาก	3.57	.87	มาก	3.72	.73	มาก	2.12 (.123)
	3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผล การเรียน	3.84	.69	มาก	3.70	.68	มาก	3.90	.74	มาก	1.88 (.155)
	4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.18	.82	ปานกลาง	3.16	.87	ปานกลาง	3.14	.82	ปานกลาง	2.71 (.069)
	5. การนิเทศการศึกษา	3.57	.59	มาก	3.30	.86	ปานกลาง	3.54	.69	มาก	1.24 (.291)
	6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.84	.66	มาก	3.56	.78	มาก	3.90	.68	มาก	3.91* (.022)
รวมเฉลี่ย		3.63	.67	มาก	3.45	.79	ปานกลาง	3.61	.73	มาก	2.80 (.064)

ตารางที่ 4.17 ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน (ต่อ)

ขั้นตอนใน วงจรกิจภาพ	ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานศึกษา									F (Sig)
		ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่			
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
การปรับปรุง แก้ไข (Act)	1. การหลักสูตรของสถานศึกษา	3.49	.60	ปานกลาง	3.44	.73	ปานกลาง	3.50	.80	ปานกลาง	.11 (.900)
	2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	3.76	.66	มาก	3.60	.84	มาก	3.76	.64	มาก	2.55 (.081)
	3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผล การเรียน	3.79	.67	มาก	3.61	.85	มาก	3.81	.68	มาก	1.14 (.323)
	4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.30	.75	ปานกลาง	3.00	.87	ปานกลาง	3.12	.82	ปานกลาง	2.37 (.096)
	5. การนิเทศการศึกษา	3.57	.65	มาก	3.30	.87	ปานกลาง	3.40	.78	ปานกลาง	1.56 (.213)
	6. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.91	.67	มาก	3.84	.63	มาก	3.72	.74	มาก	4.30* (.015)
รวมเฉลี่ย		3.64	.67	มาก	3.47	.80	ปานกลาง	3.55	.74	มาก	2.39 (.094)
รวมเฉลี่ยทั้งสิ้น		3.72	.51	มาก	3.54	.58	มาก	3.75	.62	มาก	2.44 (.090)

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านในแต่ละขั้นตอนของวงจรคุณภาพ พบว่า ด้านงานนิเทศการศึกษา ขั้นตอนการดำเนินตามแผน และด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับการใช้วงจรคุณภาพมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น จึงทำการทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ต่อไป

ตารางที่ 4.18 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษาขั้นตอนการดำเนินตามแผน โดยวิธีการของเชฟเฟ่

สถานศึกษา	\bar{X}	การเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่		
		ขนาดเล็ก (Sig)	ขนาดกลาง (Sig)	ขนาดใหญ่ (Sig)
		3.62	3.40	3.79
ขนาดเล็ก	3.62	-	.27 (.103)	.12 (.716)
ขนาดกลาง	3.40	-	-	.39* (.035)
ขนาดใหญ่	3.79	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนก ตามขนาดสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มีระดับการใช้วงจรคุณภาพมีความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพของสถานศึกษาขนาดใหญ่สูงกว่า สถานศึกษาขนาดกลาง

ตารางที่ 4.19 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพใน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาด สถานศึกษาด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการตรวจสอบ โดยวิธีการของ เชฟเฟ

สถานศึกษา	\bar{X}	การเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่		
		ขนาดเล็ก (Sig)	ขนาดกลาง (Sig)	ขนาดใหญ่ (Sig)
		3.84	3.56	3.72
ขนาดเล็ก	3.84	-	.28 (.071)	.06 (.937)
ขนาดกลาง	3.56	-	-	.34 (.072)
ขนาดใหญ่	3.72	-	-	-

จากตารางที่ 4.19 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สก ักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการ บริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา ขั้นตอนการตรวจสอบ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีระดับการใช้วงจรคุณภาพไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนเฉลี่ยระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข โดยวิธีการของเซฟเฟ่

สถานศึกษา	\bar{X}	การเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามขนาดสถานศึกษาเป็นรายคู่		
		ขนาดเล็ก (Sig)	ขนาดกลาง (Sig)	ขนาดใหญ่ (Sig)
		3.91	3.84	3.72
ขนาดเล็ก	3.91	-	.24 (.105)	.12 (.702)
ขนาดกลาง	3.84	-	-	.36* (.033)
ขนาดใหญ่	3.72	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่มีระดับการใช้วงจรคุณภาพมีความแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพของสถานศึกษาขนาดใหญ่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์

ผลวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ นำเสนอข้อมูลโดยใช้ความถี่จำแนกเป็นรายด้าน ดังแสดงในตารางที่ 4.21-4.26 ดังนี้

ตารางที่ 4.21 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ตามทัศนะของครู ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรยังไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง	30	1	ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ร่วมกับคณะครูอย่างต่อเนื่อง	25
2	การสนับสนุนงบประมาณทรัพยากร และบุคลากรในการทำงานไม่เพียงพอ	22	2	ควรสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการทำงานให้เพียงพอ	20
3	การอบรม ประชุมชี้แจงไม่ต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติงานขาดความชัดเจน	18	3	ควรจัดอบรม ประชุมชี้แจงอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนัก และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน	15
4	ผู้ที่รับมอบหมายงาน ขาดความรู้ ความเข้าใจ และความรับผิดชอบ	14	4	ควรสำรวจความรู้ ความสามารถ และมอบหมายงานอย่างชัดเจน	4
5	การกำหนดเป้าหมายกว้างเกินไป และไม่ชัดเจน	13	5	ควรกำหนดเป้าหมายเป็นรูปธรรม และให้ชัดเจน	10
6	การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุการใช้หลักสูตรไม่ตรงตามสภาพจริงขาดการนำผลการวิเคราะห์	13	6	ควรศึกษาให้แท้จริงเพื่อวิเคราะห์ ปัญหาและสาเหตุได้ตรงประเด็น	9
7	ปัญหาเพื่อไปปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจังขาดความเข้าใจในการ	11	7	ควรนำปัญหาที่พบ ไปปรับปรุงแก้ไขให้ครบทุกปัญหา	7
8	จัดทำรายงานการใช้หลักสูตร	8	8	ควรแนะนำการจัดทำรายงานการใช้หลักสูตรให้กับคณะครู	5

จากตารางที่ 4.21 แสดงให้เห็นว่า ด้านงานหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรนั้น พบปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด 3 ประการ ตามลำดับ คือ การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรยังไม่ทั่วถึงและต่อเนื่องมากที่สุด รองลงมา คือ การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการทำงานไม่เพียงพอ และการอบรม ประชุมชี้แจง ไม่ต่อเนื่อง ทำให้การปฏิบัติงานขาดความชัดเจน

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ร่วมกับคณะครูอย่างต่อเนื่องมากที่สุด รองลงมา คือ ควรสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการทำงานให้เพียงพอ และควรจัดอบรม ประชุมชี้แจงอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนักและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน

ตารางที่ 4.22 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ตามทัศนะของครู ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ	24	1	ควรสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ และบริหารให้คุ้มค่าที่สุด	15
2	การนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง	15	2	ควรนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	12
3	ไม่นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ปัญหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข	13	3	ควรนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	10
4	จัดอบรม ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนน้อยครั้ง	8	4	ควรจัดอบรม ประชุมชี้แจง การจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น	5
5	ไม่มีการจัดทำรายงานการจัดการเรียนการสอนจากคณะครู	6	5	ควรกำหนดให้ครูทุกคนจัดทำรายงานการจัดการเรียนการสอน	4
6	การกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนขาดความชัดเจนและไม่แน่นอน	3	6	ควรกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจนและแน่นอน	2

จากตารางที่ 4.22 แสดงให้เห็นว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น พบ ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด 3 ประการ ตามลำดับ คือ การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอมากที่สุด รองลงมา คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง และไม่นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ปัญหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอและบริหารให้คุ้มค่าที่สุดมากที่สุด รองลงมา คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และควรนำผลการวิเคราะห์ปัญหา

ตารางที่ 4.23 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรรูปภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ตามทัศนะ ของครูผู้สอน ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	งบประมาณ บุคลากร และวัสดุ อุปกรณ์ ในการ วัดผลและ ประเมินผลไม่เพียงพอ	25	1	ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และ วัสดุ อุปกรณ์ ในการ วัดผลและ ประเมินผลให้เพียงพอ	18
2	การวัดผลและประเมินผลไม่ เป็นไปตามแผนที่วางไว้	19	2	ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้มี การวัดผลและประเมินผลเป็นไป ตามแผน	15
3	ไม่ได้นำผลสรุปจากการวัดผลและ ประเมินผลไปปรับปรุงแก้ไข	12	3	ควรนำผลการประเมินหรือปัญหา ไปปรับปรุงแก้ไข	7
4	ขาดการวิเคราะห์ปัญหาและ สาเหตุจากการ วัดผลและ ประเมินผล	9	4	ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาและ สาเหตุเพื่อนำไปวางแผนต่อไป	5
5	การกำหนดเป้าหมายไม่ได้ดูตาม สภาพจริง	6	5	ควรตรวจสอบสภาพจริงก่อน กำหนดเป้าหมาย	3
6	มีการจัดประชุมชี้แจงคณะครูน้อย ครั้ง	5	6	ควรมีการประชุมชี้แจงหรือหารือ เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน	4

จากตารางที่ 4.23 แสดงให้เห็นว่า การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนนั้น พบ ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด 3 ประการ ตามลำดับ คือ งบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการ

วัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอมากที่สุด รองลงมา คือ การวัดผลและประเมินผลไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ และไม่ได้นำผลสรุปจากการวัดผลและประเมินผลไปปรับปรุงแก้ไข

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการวัดผลและประเมินผลให้เพียงพอ มากที่สุด รองลงมา คือ ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้มีการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนเป็นไปตามแผน และควรนำผลการประเมินหรือปัญหาไปปรับปรุงแก้ไข

ตารางที่ 4.24 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ ตามทัศนะ ของครูผู้สอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	งบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนไม่เพียงพอ	32	1	ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์เพื่อการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เพียงพอ	21
2	จัดอบรม ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับคณะครูน้อยครั้ง	20	2	ควรจัดอบรม ประชุมชี้แจง การการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น	16
3	การนิเทศ กำกับ ติดตาม การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ต่อเนื่อง	16	3	ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	13
4	การมอบหมายผู้รับผิดชอบการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ชัดเจน	13	4	ควรมอบหมายให้ครูทุกคนทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	7
5	ขาดการประเมินการวิจัยในชั้นเรียนที่มีรูปแบบและระบบที่ชัดเจน	12	5	ควรประเมินผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแผนที่กำหนด	7
6	การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุขาดความชัดเจนในการนำไปปรับปรุงแก้ไขไม่มีการจัดทำรายงานวิจัยในชั้นเรียนจากคณะครู	11	6	ควรวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุร่วมกัน	8
7		10	7	ก่อนดำเนินการปรับปรุงแก้ไข ควรกำหนดรูปแบบการรายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจน	5

จากตารางที่ 4.24 แสดงให้เห็นว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น พบปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด 3 ประการ ตามลำดับ คือ งบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนไม่เพียงพอ มากที่สุด รองลงมา คือ จัดอบรม ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับงานวิจัยในชั้นเรียนให้กับคณะครูน้อยครั้ง และการนิเทศ กำกับ ติดตาม การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์เพื่อการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เพียงพอมากที่สุด รองลงมา คือ ควรจัดอบรม ประชุมชี้แจง การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มากขึ้น และควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.25 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้งานจริงคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ตามทัศนะของครู ด้านการนิเทศการศึกษา

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	การนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม การนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามแผน	26	1	ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามแผนที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง	18
2	การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร ในการนิเทศการศึกษาไม่เพียงพอ	17	2	ควรสนับสนุนงบประมาณ และให้มีการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน	11
3	ไม่มีการประเมินผลการนิเทศ การศึกษาตามแผนที่กำหนด	13	3	ควรประเมินผลการนิเทศการศึกษา ตามแผนที่กำหนดอย่างจริงจัง	8
4	ไม่มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ ที่เกี่ยวข้องจากการนิเทศการศึกษา	10	4	ควรร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ เพื่อวางแผนและปรับปรุงแก้ไขต่อไป	6
5	ไม่มีการอบรม ประชุมชี้แจงคณะ ครูในการนิเทศการศึกษา	6	5	ควรจัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อ ดำเนินการร่วมกัน ในการนิเทศ การศึกษาต่อไป	5
6	ขาดการปรับปรุงแก้ไขปัญหา การนิเทศการศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4	6	ควรปรับปรุงแก้ไขปัญหาจากการ วิเคราะห์อย่างต่อเนื่อง	3
7	ไม่มีการจัดทำรายงานการนิเทศ การศึกษา	3	7	ควรจัดให้มีการทำรายงานและ สรุปลผลการนิเทศการศึกษา	2

จากตารางที่ 4.24 แสดงให้เห็นว่า การนิเทศการศึกษานั้น พบปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด 3 ประการ ตามลำดับ คือ การนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามแผนมากที่สุด รองลงมา คือ การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรในการนิเทศการศึกษาไม่เพียงพอ และไม่มีการประเมินผลการนิเทศภายในตามแผนที่กำหนด

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามแผนที่กำหนดอย่างต่อเนื่องมากที่สุด รองลงมา คือ ควรสนับสนุนงบประมาณ และให้มีการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และควรประเมินผลการนิเทศการศึกษิตตามแผนที่กำหนดอย่างจริงจัง

ตารางที่ 4.26 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ตามทัศนะ ของครูผู้สอน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ที่	ปัญหา	ความถี่	ที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1	การดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายและแผนที่กำหนด	13	1	ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้เป็นไปตามแผนอย่างต่อเนื่อง	9
2	การจัดอบรม ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาน้อยครั้ง	9	2	ควรจัดอบรม ประชุมชี้แจง เพื่อสรุปปัญหาและกำหนดแนวทางเพิ่มเติม	6
3	ขาดการนำผลการประเมินผลไปวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ	7	3	ควรนำผลประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและวางแผนต่อไป	4
4	การสนับสนุนงบประมาณ และบุคลากรในการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ไม่เพียงพอ	4	4	ควรสนับสนุนงบประมาณ และบุคลากรให้เพียงพอ	2

จากตารางที่ 4.26 แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้น พบปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด 3 ประการ ตามลำดับ คือ การดำเนินงานการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายและแผนที่กำหนดมากที่สุด รองลงมา คือ การจัด

อบรม ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาน้อยครั้ง และขาดการนำผลการประเมินผลไปวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ

ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่องมากที่สุด รองลงมา คือ ควรจัดอบรม ประชุมชี้แจง เพื่อสรุปปัญหาและกำหนดแนวทางเพิ่มเติม และควรนำผลประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและวางแผนต่อไป

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
- 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรกิจภาพ
- 3) เพื่อเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
- 4) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

5.2 สมมติฐานการวิจัย

- 1) การใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของครูผู้สอนตามขั้นตอนของวงจรกิจภาพ มีระดับการใช้วงจรกิจภาพแตกต่างกัน

2) การใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอนที่มีขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการใช้วงจรกิจภาพแตกต่างกัน

5.3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ โดยกำหนดวิธีการวิจัย ดังนี้

5.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,696 คน
- 2) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากตารางการสุ่มตัวอย่างของ ยามานะ (Yamane อ้างถึงในธีรวุฒิ เอกะกุล, 2543 : 84) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 694 คน

5.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 1) ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน ตามกรอบแนวคิดการบริหารงาน วิชาการ จำนวน 6 งาน คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษาการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 66 ข้อ โดยกำหนดระดับความคิดเห็นไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และให้ค่าน้ำหนักคะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open End) สำหรับครูโดยระบุปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 6 งาน คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแบบวิเคราะห์และแจกแจงความถี่ จำนวน 6 ข้อ

2) คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่าดัชนีความเห็นพ้องต้องกัน (IOC = Index of Item - Objective Congruence) แต่ละข้อไม่ต่ำกว่า .8 และนำไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หากความเที่ยง (Reliability) กับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach) สอบถามการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 66 ข้อ ได้ค่าความเที่ยง .99

5.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
- 2) ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 3) ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อขอให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
- 4) ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งให้ส่งแบบสอบถามคืนกลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างภายในระยะเวลาที่กำหนด

5) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบูรณ์เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

5.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การตรวจสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาพิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 655 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.38

2) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจัดระเบียบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู และวิเคราะห์ระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู จำแนกตามขั้นตอนของวงจรกิจภาพใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครู จำแนกตามขนาดสถานศึกษาใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) และทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ตอนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรกิจภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู โดยประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End) ในตอนที่ 3 ของแบบสอบถามมาวิเคราะห์ (Content Analysis) และทำการแจกแจงความถี่

5.4 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการศึกษาวิจัย เรื่อง การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปรากฏผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและได้ข้อค้นพบ ตามสมมติฐาน ดังนี้

1) ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้วงจรคุณภาพอยู่ในระดับมาก คือ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา ตามลำดับ และข้อที่ปฏิบัติดีน้อยกว่างานอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของงานวิชาการ จำแนกตามขั้นตอน พบว่า มีระดับการใช้วงจรคุณภาพ ดังนี้

1.1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีระดับการใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ พบว่า ขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ขั้นตอนการวางแผน และขั้นตอนการดำเนินการตามแผน และขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ คือ ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข และขั้นตอนการตรวจสอบ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการตามแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีระดับการใช้วงจรคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ ทุกขั้นตอนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ขั้นตอนการวางแผน และขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข และขั้นตอนการตรวจสอบตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีระดับการใช้วงจรคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ ทุกขั้นตอนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ

ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการตามแผนการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

1.4) ด้านการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีระดับการใช้วงจรคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ ทุกขั้นตอนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการตามแผนการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.5) ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีระดับการใช้วงจรคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ ขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ขั้นตอนการวางแผน และขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ตามลำดับ ขั้นตอนที่ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการตามแผนการนิเทศการศึกษา

1.6) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีระดับการใช้วงจรคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามขั้นตอนการใช้วงจรคุณภาพ ทุกขั้นตอนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ มอบหมายผู้รับผิดชอบเพื่อให้ดำเนินการตามแผนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2) ผลการเปรียบเทียบระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการแต่ละด้านโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

เมื่อทดสอบรายคู่จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพโดยวิธีการของเซฟเฟ่ พบว่าระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นตอนการดำเนินตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของงานวิชาการทั้ง 6 งาน จำแนกตามขั้นตอน พบว่า

2.1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินตามแผนแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

2.2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และขั้นตอนการดำเนินตามแผนแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

2.3) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนแตกต่างกับขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพ ขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

2.4) ด้านการวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบ

2.5) ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนแตกต่างกับขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพ ขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

2.6) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนแตกต่างกับขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยค่าเฉลี่ยของระดับการใช้วงจรคุณภาพ ขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

3) การเปรียบเทียบระดับการใช้งจรงคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแต่ละขนาดสถานศึกษาไม่มีความแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้านของงานวิชาการในแต่ละขั้นตอนของวงจรงคุณภาพ พบว่า ด้านงานนิเทศภายใน ขั้นตอนการดำเนินตามแผน ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับการใช้งจรงคุณภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หากทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเซฟเฟ พบว่า

3.1) ด้านงานนิเทศภายใน ขั้นตอนการดำเนินตามแผน ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้งจรงคุณภาพของสถานศึกษาขนาดใหญ่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

3.2) ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการตรวจสอบ ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้งจรงคุณภาพของสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ไม่มีความแตกต่างกัน

3.3) ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้งจรงคุณภาพของสถานศึกษาขนาดใหญ่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้งจรงคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทั้ง 6 งาน พบว่า ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ การนิเทศ กำกับติดตาม ไม่เป็นไปตามแผน รองลงมาคือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของงานวิชาการ ปรากฏดังนี้

4.1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้งจรงคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ 3 ประการที่มีความถี่มากที่สุดตามลำดับ คือ การนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรยังไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไข ปัญหา คือ ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ร่วมกับคณะครูอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหารองลงมาคือ การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการทำงานไม่เพียงพอ ควรแก้ไขโดยสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการทำงานให้เพียงพอ และปัญหาการอบรม ประชุมชี้แจงไม่ต่อเนื่องทำให้การปฏิบัติงานขาดความชัดเจน ควรแก้ไขโดยจัดอบรม ประชุมชี้แจงอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความตระหนักและแก้ไขปัญหาร่วมกัน

4.2) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สรุปรูปปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาคำการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ 3 ประการที่มีความถี่มากที่สุดตามลำดับ คือ ขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์เพื่อการวิจัยในชั้นเรียนให้เพียงพอ ส่วนปัญหารองลงมา คือ จัดอบรม ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับคณะครูบ่อยครั้ง ควรแก้ไขโดยจัดอบรม ประชุมชี้แจง การทำวิจัยในชั้นเรียนให้มากขึ้น และปัญหาการนิเทศ กำกับ ติดตามการวิจัยในชั้นเรียน ไม่ต่อเนื่อง ควรแก้ไขปัญหาโดย ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สรุปรูปปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาคำการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ 3 ประการที่มีความถี่มากที่สุดตามลำดับ คือ การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษายังไม่เพียงพอ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอและบริหารให้คุ้มค่าที่สุด ส่วนปัญหารองลงมา คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียน การสอน ไม่ต่อเนื่อง ควรแก้ไขโดย ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และปัญหาไม่นำผลการประเมินมาวิเคราะห์ปัญหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข ควรแก้ไขปัญหาคือ ควรนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4.4) ด้านการนิเทศการศึกษา สรุปรูปปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาคำการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ 3 ประการที่มีความถี่มากที่สุดตามลำดับ คือ การนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการนิเทศการศึกษาไม่เป็นไปตามแผน แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามแผนที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหารองลงมา คือ การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากรในการนิเทศภายในไม่เพียงพอ ควรแก้ไขโดยสนับสนุนงบประมาณ และให้มีการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และปัญหาไม่มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาตามแผนที่กำหนด ควรแก้ไขปัญหาคือ ควรประเมินผลการนิเทศการศึกษาตามแผนที่กำหนดอย่างจริงจัง

4.5) ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน สรุปรูปปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาคำการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ 3 ประการที่มีความถี่สูงมากที่สุดตามลำดับ คือ งบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการวัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอ แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการวัดผลและประเมินผลให้เพียงพอ ส่วนปัญหารองลงมา คือ การวัดผลและประเมินผลไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ควรแก้ไขโดยมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้มีการวัดผลและประเมินผล

เป็นไปตามแผน และปัญหาไม่ได้นำผลสรุปจากการวัดผลและประเมินผลไปปรับปรุงแก้ไข ควรแก้ไขโดยนำผลการประเมินหรือปัญหาไปปรับปรุงแก้ไข

4.6) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ 3 ประการที่มีความถี่สูงมากที่สุดตามลำดับ คือ การดำเนินงานการประกันคุณภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมายและแผนที่กำหนด แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหารองลงมา คือ การจัดอบรม ประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาน้อยครั้ง ควรแก้ไขโดยจัดอบรม ประชุมชี้แจง เพื่อสรุปปัญหาและกำหนดแนวทางเพิ่มเติม และปัญหาขาดการนำผลการประเมินผลไปวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ ควรแก้ไขโดยนำผลประเมินมาวิเคราะห์เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขและวางแผนต่อไป

5.5 การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1) ระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวมจำนวน 6 งาน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือการใช้วงจรคุณภาพจัดเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 12) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546 : 55) ได้กำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก โดยให้สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

หากพิจารณาแต่ละด้านของงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช้วงจรคุณภาพระดับมาก คือ การนิเทศการศึกษา รองลงมาคือ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พัชรีย์ โต้ะเสง (2546 : 50) ที่พบว่า พฤติกรรมการบริหาร

งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ในด้านงานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านงานการเรียนการสอน ด้านงานวัดผลและประเมินผล และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัชระ สุยะลังกา (2545 : 37-38) ที่พบว่า ผู้บริหารได้ปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศภายในสถานศึกษา และการวัดผลและประเมินผลในทุกกิจกรรม

หากพิจารณางานที่ปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่นๆ คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีระดับการใช่วงจรคุณภาพระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะงานวิจัยในชั้นเรียนจัดเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน และผู้บริหารสถานศึกษามองว่างานวิจัยในชั้นเรียนจัดเป็นหน้าที่ของครูผู้สอน จึงทำให้ขาดการสนับสนุน และส่งเสริม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัลภา ฐริปัญญา (2546 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ในด้านนโยบายและแผนปฏิบัติงาน การนิเทศติดตาม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์การจัดให้ครูเข้ารับการอบรม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดิ์ดา อุปณาใต้ (2544 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ส่วนมากผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ได้ดำเนินการเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งด้านนโยบายการวิจัยในชั้นเรียน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้าวัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยในชั้นเรียน

2) การเปรียบเทียบระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการแต่ละด้านโดยภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของระดับการใช่วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินการตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของงานวิชาการ จำแนกตามขั้นตอน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีระดับการใช่วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินการตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีระดับการใช่วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบ ด้านงานจัดการเรียนการสอน มีระดับการใช่วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนและขั้นตอนการดำเนินการตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ด้านการนิเทศการศึกษา มีระดับการใช่วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบและขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ด้านงานวัดผลและประเมินผล มีระดับการใช่วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผน

สูงกว่าขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา มีระดับการใช่วงจรคุณภาพ ขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข

ที่ผลการวิจัยปรากฏดังนี้อาจเป็นเพราะระดับการปฏิบัติงานในสาระแต่ละขั้นตอนของ วงจรคุณภาพ ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน ขั้นตอนการตรวจสอบ และขั้นตอนปรับปรุงแก้ไขแตกต่างกัน และการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนของวงจรคุณภาพขาด ความต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จำรัส นองมาก (2545 : 115-127) ที่กล่าวว่า จุดบกพร่อง ของการดำเนินงานของสถานศึกษาคือเมื่อได้วางแผนดำเนินงานไว้แล้วไม่ได้นำไปปฏิบัติอย่าง จริงจัง แต่ปฏิบัติจริงเป็นอีกอย่าง หรือบางแห่งมีการนำไปใช้เหมือนกัน แต่เป็นไปในลักษณะต่าง คนต่างทำ ขาดการกำกับติดตาม หรือประสานงานการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร และการ ตรวจสอบและประเมินผลเป็นการหาข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางานตามหลักการ บริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ จึงต้องใช้ผลจากการตรวจสอบและประเมินเป็นข้อมูลเพื่อประโยชน์ ในการดำเนินงานต่อไป แต่ปัญหาที่พบคือ ไม่ได้มีการปรับปรุงการดำเนินงานจากผลของการ ตรวจสอบกันอย่างจริงจัง และหลายเรื่องที่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานพบข้อบกพร่อง เรียบร้อยแล้ว แต่ก็ยังทำใหม่อยู่เช่นเดิม และผู้มีอำนาจที่จะผลักดันให้มีการปรับปรุงแก้ไขก็ไม่ เห็นความสำคัญข้อเท็จจริงที่ได้จากการประเมิน จากผลการวิจัยของ พิณี ภาควง (2545 : 85) พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับการใช่วงจรคุณภาพขั้นตอนการวางแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบ และ ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนสูงกว่าขั้นตอนการตรวจสอบ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงษ์พิช รุ่งเป้า (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีกระบวนการบริหารด้านการวางแผนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการดำเนินงานตามแผน ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ และด้านการประเมินผล ตามลำดับ

3) ผลการเปรียบเทียบระดับการใช่วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนคติของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับการใช่วงจร คุณภาพในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจ เป็นเพราะทุกสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ต่างก็ใช้หลักการ บริหารงานอย่างมีคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2545 : 12) ที่กล่าวว่า การบริหารงานอย่างมีคุณภาพหรือใช่วงจรคุณภาพในการบริหาร งานจัดเป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นใน ชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ถวัลย์ มาศจรัส (2546 : 16) ที่กล่าวว่า การบริหารที่มี นัยร้อย พัน หรือหมื่นรูปแบบนั้นล้วนแต่มีแก่นร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ วงจร

คุณภาพ อีกทั้ง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2546 : 55) ที่ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 13 โดยให้สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา และจากผลการวิจัยของ ฉลอง ขำมาศ (2544 : 63) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมการใช้วงจรควบคุมคุณภาพในการปฏิบัติงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหาร โรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พินิจ ภาณุภูมิ (2545 : 94) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับการใช้วงจรคุณภาพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

หากพิจารณาเป็นรายด้านในแต่ละขั้นตอน พบว่า ด้านงานนิเทศภายใน ขั้นตอนการดำเนินตามแผน และด้านงานประกันคุณภาพการศึกษา ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่มีระดับการใช้วงจรคุณภาพแตกต่างกับสถานศึกษาขนาดกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ ดังนี้

3.1) ด้านการนิเทศการศึกษา ขั้นตอนการดำเนินตามแผน มีระดับการใช้วงจรคุณภาพของสถานศึกษาขนาดใหญ่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความพร้อมและดำเนินงานอย่างเป็นระบบมากกว่าขนาดกลาง ในการมอบหมายผู้รับผิดชอบที่เหมาะสมและชัดเจน มีการจัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการดำเนินการ มีการสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร บุคลากร และดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม การนิเทศภายในตามแผนที่กำหนด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเร็ง (2546 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ในขั้นตอนการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารควรมีบทบาทในการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานตามความสามารถ โดยคณะครুর่วมกันพิจารณามอบหมายงาน หรือบางสถานศึกษาให้เสนอความต้องการแล้วผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้พิจารณา สำหรับการนิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงาน จะใช้วิธีการพัฒนาองค์กรโดยสร้างทีมงานให้เข้มแข็ง เน้นการทำงานเป็นทีม และกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร สอดคล้องกับผลการวิจัยและแนวคิดของ อธิป อังคสุทธิพงษ์ (2545 : 115) ได้ศึกษาสมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า สมรรถภาพด้านการมอบหมายงาน บุคลากรส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ กระจายความรับผิดชอบและมอบหมายหน้าที่ให้ผู้ร่วมงาน ได้ปฏิบัติผลการของผู้บริหารจะได้มีเวลาปฏิบัติงานสำคัญและที่มีความจำเป็น นอกจากนั้นยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจเปิดโอกาสให้บุคลากรฝึกฝนเรียนรู้งาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนในการมอบหมายงานดำเนินงานตามขั้นตอน ติดตาม และประเมินผลอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องระลึกอยู่เสมอว่าการมอบหมายงานให้ครูในสถานศึกษารับผิดชอบ เพื่อต้องการให้มีประสิทธิภาพ

มากยิ่งขึ้น และเรียนรู้งานนั้นเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาด ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบโดยตรง จะเห็นได้ว่าการมอบหมายงานเป็นสมรรถภาพสำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องมีเพื่อให้ครูเกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เกิดประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายจากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้สมรรถภาพด้านการมอบหมายงานบุคลากรส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการ หรือสถานศึกษานานกลาง อาจพบปัญหาเช่นเดียวกับผลการวิจัยและแนวคิดของ เจริญศรี พันปี (2546 : 118) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบการนิเทศภายในน้อยกว่าการบริหารงานวิชาการด้านอื่นๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้เกียรติ เชื่อใจและเชื่อมั่นว่าครูมีความสามารถในการปฏิบัติการสอนได้ หรืออีกส่วนหนึ่ง อาจจะมาจากข้อจำกัดในด้านเวลาและบุคลากรที่จะทำหน้าที่นิเทศภายใน และครูมักจะมีใจกว้างใจกันเมื่อต้องทำหน้าที่นิเทศเพื่อนครู ไม่กล้าบอกจุดบกพร่องของเพื่อนครูหรืออาจบอกแล้วเพื่อนครูไม่ยอมรับ

3.2) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข มีระดับการใส่ใจจรคุณภาพของสถานศึกษานานกลางใหญ่สูงกว่าสถานศึกษานานกลาง อาจเนื่องจากสถานศึกษานานกลางมีความพร้อมในด้านบุคลากรในอันที่จะสามารถแต่งตั้งบุคลากรเพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานได้เต็มที่และครอบคลุมตลอดขั้นตอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สวาท นาคเสน (2546 : 311) ที่กล่าวว่า การบริหารและการจัดการอย่างมีระบบของการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า สถานศึกษานานกลางมีสภาพการดำเนินการบริหารและการจัดการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างมีระบบมากกว่าสถานศึกษานานกลาง และแนวทางการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาที่เกิด โดยการนำผลการประเมินไปวางแผนในระยะต่อไป จัดให้มีการทำรายงานเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความชัดเจน และหากผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถ จะนำผลจากการปฏิบัติงานขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขไปวางแผนในการดำเนินงานครั้งต่อไป และสอดคล้องกับระบบการบริหารงานตามแนวคิดของ ภิรมย์ จำดี (2547 : 87) ที่กล่าวว่า การวางแผนเป็นการช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบการทำงานที่เป็นจริงและพร้อมในการเริ่มต้นลงมือปฏิบัติ การกำหนดขอบเขตของปัญหาให้ชัดเจน กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย กำหนดวิธีการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายให้ชัดเจน และถูกต้องแม่นยำที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ และนำผลการวางแผนกำหนดทางเลือกไปปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีวิสัยทัศน์ ประสบการณ์ และความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษานานกลางเล็กส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารบรรจุใหม่ ซึ่งยังต้องอาศัยประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ความรู้ความเข้าใจ การปรับตัวในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยอาศัยวงจรคุณภาพให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด จึงอาจทำให้ผลการปฏิบัติงานขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข แตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษานานกลางใหญ่

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อสรุปโดยรวมแล้ว แสดงให้เห็นว่า ระดับการใช้วงจรคุณภาพของสถานศึกษาขนาดใหญ่สูงกว่าสถานศึกษานขนาดกลางซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เสริมศักดิ์ ปัญญาใส (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีการปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนบริหารงานวิชาการมากกว่าสถานศึกษานขนาดกลาง

4) ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมจำนวน 6 งาน พบว่า ปัญหาที่มีความถี่มากที่สุด คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ไม่เป็นไปตามแผน รองลงมาคือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของงานวิชาการ ปรากฏดังนี้

4.1) ปัญหาด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรยังไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ร่วมกับคณะครูอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลวิจัยและแนวคิดของ สมสุข วงศ์สกุล (2545 : 82) ที่พบว่า การที่สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรตามความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปฏิบัติค่อนข้างน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษายังไม่ได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นอย่างจริงจัง ประกอบกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชร โต้ะเฮง (2546 : 50) ที่พบว่า พฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านงานหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการส่งเสริมการจัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ติดตาม กำกับให้ครูในสถานศึกษาใช้หลักสูตรได้ตรงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อำนวย เข้มสอาด (2539 : 155) ที่กล่าวว่า ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตร ไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิธีดำเนินการส่งครูเข้ารับการอบรม วิธีการใช้หลักสูตร สำหรับการติดตามประเมินการใช้หลักสูตร ผู้บริหารจะใช้วิธีการไปตามปัญหาการเรียนการสอนที่ครูประสบและช่วยแก้ปัญหา แต่บางครั้งการ ได้ถามปัญหาที่ไม่ได้รับข้อมูลที่เป็นจริง จึงจำเป็นต้องหาวิธีการสนับสนุน คือ การศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน

4.2) ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือ การสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ แนวทางการแก้ไข ปัญหา คือ ควรสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอและบริหารให้คุ้มค่าที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตรา กาญจนวิบูลย์ (2539 : 186) ที่พบว่า ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ปัญหการบริหารงานจัดการเรียนการสอน คือ สถานที่ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และห้องพิเศษไม่เพียงพอต่อการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอน

สาเหตุเนื่องจาก งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ แนวทางแก้ไข คือ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาเพิ่มขึ้น

4.3) ปัญหาด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน คือ งบประมาณบุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการวัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอ แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการวัดผลและประเมินผลให้เพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตรา กาญจนวิบูลย์ (2539 : 187) ที่พบว่า ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ปัญหการบริหารงานวัดผลและประเมินผล คือ เอกสาร วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือที่จำเป็นต่อการใช้วัดผลและประเมินผลไม่เพียงพอ สาเหตุเนื่องจาก งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ แนวทางแก้ไข คือ หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาเพิ่มขึ้น

4.4) ปัญหาด้านการพัฒนาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คือ ขาดแคลนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรจัดสรรงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์เพื่อการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เพียงพอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศักดิ์ดา อุปมาใต้ (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า สถานศึกษาส่วนมาก ยังไม่ได้สนับสนุน ด้านงบประมาณ ด้านเวลา ด้านแหล่งศึกษาค้นคว้า วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมืออำนวยความสะดวกสำหรับการทำวิจัยในชั้นเรียน และจากผลการวิจัยของ วรเชษฐ จันทร์ภิรมย์ (2546 : บทคัดย่อ) พบปัญหาการบริหารงานวิชาการด้านการวิจัยและการพัฒนา คือ ครูและบุคลากรในสถานศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรดำเนินการส่งเสริมและจัดอบรมให้ความรู้และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4.5) ปัญหาด้านการนิเทศการศึกษา คือ การนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการนิเทศภายในไม่เป็นไปตามแผน แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามตามแผนที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสงค์ พงษ์ (2541 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ขาดการวางแผนในการดำเนินการนิเทศ การกำหนดนโยบายการนิเทศไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยและแนวคิดของ พัฒนะ เส็งเรียบ (2545 : 124) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า งานด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากแต่อยู่ในระดับต่ำสุดของผลการวิจัย ทั้งนี้ เนื่องจากในสภาพความเป็นจริงในการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาถึงแม้สถานศึกษาจะได้กำหนดนโยบายและมาตรการด้านการนิเทศไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาอีกทั้งหน่วยงานเบื้องบนจะได้เร่งรัดให้สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพแต่ในทางปฏิบัติจริงครูไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศมากนัก และที่สำคัญผู้บริหารไม่ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

4.6) ปัญหาด้านการพัฒนากระบวนทัศน์คุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การดำเนินงานการประกันคุณภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมายและแผนที่กำหนด แนวทางการแก้ไขปัญหาคือ ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรรณี ใจเพิ่ม (2546 : 65-66) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจที่จะบริหารจัดการภายใต้เงื่อนไขของทรัพยากร คน เงิน วัสดุ และการจัดการ ที่มีอยู่อย่างจำกัด และเป็นผู้บริหารมีหน้าที่ในการกำหนด นโยบาย เป้าหมาย และแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป มีการจัดบุคลากร เทคโนโลยีและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน โดยการติดตามผลการปฏิบัติงานที่จัดตั้งขึ้นตามแผนปฏิบัติการบริหารของสถานศึกษา แล้วนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคคล เพื่อให้มีศักยภาพสูงขึ้น และที่สถานศึกษาเป็นองค์กรที่สรรค์สร้างความเป็นมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่ดีมีกลไกของการพัฒนาที่สอดคล้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ และเกิดขึ้นในความร่วมมือร่วมใจจากบุคคลทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

อย่างไรก็ตาม ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า แม้จะมีปัญหาประเด็นรายชื่อในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 แต่เมื่อสรุปโดยรวมแล้ว แสดงให้เห็นว่า ปัญหาที่มีมากที่สุด คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ไม่เป็นไปตามแผน รองลงมา คือ ขาดการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ดังนั้น จึงน่าจะเป็นข้อมูลหรือประเด็นที่เป็นประโยชน์ที่ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องนำไปพิจารณาวางแผนปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพต่อไป

5.6 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้ข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

5.6.1 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ดังนั้น หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับนโยบาย จึงควรสนับสนุนส่งเสริมเรื่องต่อไปนี้

- 1) ควรดำเนินการส่งเสริมและจัดอบรมให้ความรู้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
- 2) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินและตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ ของสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและปรับปรุง / แก้ไขปัญหา เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้
- 3) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการนิเทศศึกษา ได้แก่ ทีมคุณภาพของสถานศึกษา และจัดกลุ่มการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน หรือนิเทศภายในสัจจรเชิงระบบ
- 4) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น งบประมาณ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าต่อการจัดการศึกษาให้มากที่สุด

5.6.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับปฏิบัติการ ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เข้ากับการบริหาร สถานศึกษาในการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

- 1) สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุ หาวิธีการแก้ไขปัญหา นำไปกำหนดเป้าหมายและวางแผน
- 2) สถานศึกษาควรดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบและขั้นตอน และให้ความสำคัญกับขั้นตอนการตรวจสอบด้านการประเมินผลตามแผนที่กำหนด การวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไขปัญหา ด้านการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิด นำผลการประเมินไปวางแผนต่อไป และรายงานผลเพื่อเป็นบันทึกหลักฐานการดำเนินงานที่ผ่านมา
- 3) สถานศึกษาควรให้ผู้บริหารและคณะครูมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัญหา และวิเคราะห์หาจุดเด่นและจุดด้อยในการบริหารงานวิชาการแล้วกำหนดเป้าหมายและวางแผน เพื่อให้สามารถดำเนินงานภายใต้บริบทของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

4) สถานศึกษาควรจัดอบรม ประชุมชี้แจงให้ผู้บริหารและคณะครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานวิชาการและรับทราบเป้าหมายที่ตรงกัน อีกทั้งช่วยกันวิเคราะห์ปัญหาและแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อสามารถดำเนินงานไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขั้นตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ควรศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 4) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : เสริมสิน พีรี เพรส ซิสเต็ม, 2545.
- เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3, สำนักงาน. รายงานผลการประเมินการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET). เพชรบูรณ์: ผู้แต่ง, 2555.
- _____. “สรุปข้อมูลจำนวนนักเรียน ครู ปีการศึกษา 2555.” เพชรบูรณ์, 2555. (อัคราเนนา) คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 4 โรงเรียนการบริหารงานวิชาการ พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, 2534.
- _____. เอกสารประกอบการบรรยายหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษาระดับสูง. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว, 2536.
- _____. ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว, 2545.
- _____. เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา คู่มือปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว, 2540.
- _____. เอกสารนิเทศทางไกล คู่มือผู้บริหาร โรงเรียนในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว, 2540.
- _____. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาคณะกรรมการ โรงเรียน. กรุงเทพฯ:ครูสภาลาดพร้าว, 2540.
- _____. การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: การศาสนา, 2544.
- _____. เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานบริหารในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.
- _____. แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมิน ภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี, 2545.
- _____. ชุดเสริมประสบการณ์การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เล่ม 1 แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.
- คณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2547.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- _____ .แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตามกฎกระทรวง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด, 2550.
- _____ .“รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2546.” [Online] เข้าถึงได้จาก : <http://www.moe.go.th/inspec6/Quality/Qap6.htm>, 6 ตุลาคม 2548.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการปฏิบัติการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545.
- ครุรักษ์ ภิรมย์รักษ์. การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 4. ชลบุรี : งามช่าง, 2544.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารงานสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์, 2545.
- จันทร์พิมพ์ วงศ์ประชารัตน์. ทิศทางการวิจัยในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์, 2545.
- จิตรา กาญจนวิบูลย์. “การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- จรัส นองมาก. การประกันคุณภาพการศึกษาอย่างถูกต้องและมีความสุข. กรุงเทพมหานคร : พิสิทธ์การพิมพ์, 2545.
- เจริญศรี พันปี. “ความพึงพอใจของครูต่อพฤติกรรมคุณธรรมและการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2546.
- ฉลอง ขำมาก. “พฤติกรรมการใช้วงจรมุมคุณภาพในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2544.
- ชัยพจน์ รั๊กงาม. “การวิจัยในชั้นเรียน.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : <http://library.riu.ac.th/research/r003/190639.htm>, 16 ตุลาคม 2547.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. “ความสัมพันธ์เชิงคาโนนิกอกระหว่างภาวะผู้นำวิวรรต การใช้อำนาจ ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความมุ่งมั่นความพยายามของครู ความพอใจในงาน และแรงจูงใจในการปฏิรูปสถานศึกษา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2551.
- ชูศรี สุวรรณโชติ. *หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย, 2544.
- เชาวลิต สังคะสิน. “ปัญหาการวางแผนการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดกระบี่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- ถวัลย์ มาศจรัส. *PDCA: นวัตกรรมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการเขียนหนังสือสำหรับครูและผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่, 2546.
- ทิพวรรณ ยุทธโยธิน. *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จูจีนไทย, 2523.
- โทชาวะ บุญจิ. “คิดใหม่ ทำใหม่ ด้วยไอเซ็น.” แปลโดย ชไมพร สุธรรมวงศ์. สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น). กรุงเทพฯ: ส. เอเชียเพรส, 2544.
- ธีระ รุญเจริญ. “รายงานการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในประเทศไทย.” กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น, 2545.
- ธีรวุฒิ เอกะกุล. *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. อุบลราชธานี : สถาบัน ราชภัฏอุบลราชธานี, 2543.
- ธีรศักดิ์ เลื่อยไธสง. *การนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์, 2550.
- นิพนธ์ ภูรินาย. “รายงานการวิจัยการพัฒนาการนิเทศเพื่อให้โรงเรียนพัฒนาตนเอง.” ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2, 2535.
- นิภัทรา สังข์มณี. “การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ตามทักษะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, 2548.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นิเรก หอมรส. “การบริหารงานวิชาการโรงเรียนกัณดาร ตำบลวารี อำเภอแม่สรวย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2.” สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏเชียงราย, 2548.
- บำรุง มีสุข. “การศึกษาความต้องการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2546.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธ์. *การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: B & B Publishing, 2535.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. “การวัดผลและประเมินผลสำหรับครูมืออาชีพ.” *วารสารวิชาการ*. 1 (2545) : 73.
- เบญจพร ทองโอ. “ศึกษาบทบาทการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของครูและผู้บริหาร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2546.
- ประนอมศรี จันทนวงษ์. *การศึกษาผลการพิจารณาของ ก.ค. ในการกำหนดให้ข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ได้รับเงินเดือนในระดับ 9 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2544-2545*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2547.
- ประยูร ชินสุวรรณ. “การศึกษาบทบาทการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2546.
- ปริทรรศน์ พันธบุรุษย์. *TQM ภาคปฏิบัติ: เทคนิคการแก้ปัญหาแบบ “สี่ยาม่า”*. กรุงเทพฯ: ส.ส.ท., 2545.
- ปรีดา บุญยะโหดระ. “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต, 2535.
- _____. *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี, 2544.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ปรุงสุคนธ์ พลเสน. “ทักษะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาที่มีการนิเทศภายในดีเด่น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2541.
- พกา แสงสุวรรณ. *เอกสารคำสอนวิชาบริหาร 300 การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ม.ป.ป.
- พงษ์พิช รุ่งเป้า. “การศึกษากระบวนการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาและขวัญกำลังใจของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2545.
- พนัส หันนาคินทร์. *หลักการบริหารโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2524.
- _____. *การมัธยมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พิงแฉศ, 2528.
- พรรณี ใจเพิ่ม. “ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารกับผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2546.
- พัชรี ไฉะเฮง. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพะอ่า จังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2546.
- พัฒนา เส็งเรียบ. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2545.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. *การวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้: ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร, 2544.
- พินิจ ภาคภูมิ. “การใช้วงจรคุณภาพในมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2545.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พิสมัย ถีตะแก้ว. *หลักสูตรและการจัดการประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2535.
- กัญญา โสธร. *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศ.ส.การพิมพ์, 2523.
- ภิรมย์ ขำดี. “การดำเนินงานตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนด้วยวงจรเดมิ่งของผู้บริหาร
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏนครปฐม, 2547.*
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. “นิยามและความหมาย.” [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก :
<http://www.csc.ku.ac.th/~qa-csc/niyam.html>, 4 กุมภาพันธ์ 2548.
- เยาวพา เดชะคุปต์. *การจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ : แม็ค, 2542.
- รัชนิย์ พรรคพานิช. *ผู้บริหาร:การนิเทศภายใน*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ พรินติ้ง กรุ๊ป, 2532.
- รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตาม
เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี, 2546.
- รุ่ง พูนสวัสดิ์. *หลักบริหารการศึกษาในโรงเรียน*. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, น.ป.ป.
- รุ่งทิวา จักรกร. *ประสบการณ์วิชาชีพครู*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ, 2529.
- เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ. *การจัดการคุณภาพ : จาก TQC ถึง TQM, ISO 9000 และการประกันคุณภาพ*.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บพิศการพิมพ์, 2545.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
สุวีริยาสาส์น, 2543.
- เลิศณรงค์ พูนเกิดมะเรียง. “การศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน
โครงการ โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2546.*
- วรเชษฐ์ จันทร์ภิรมย์. “การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอแม่ทาจังหวัดลำพูน.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการ
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.*

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วัชร สุธะลังกา. “การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2545.
- วัลภา ภูริปัญญา. “การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูและกระบวนการบริหารของผู้บริหารเพื่อส่งเสริม
การทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐ์วราราม สังกัดกรุงเทพมหานคร.”
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2546.
- วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร และสุพิชญา ธีระกุล. *การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา
เบื้องต้น*. สมุทรปราการ: ขนิษฐาการพิมพ์, 2520.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี. *คุณภาพ คือ การบูรณาการ*. กรุงเทพฯ: ส.ส.ท., 2545.
- วิวัฒน์ ตู้อัจฉริยะ. *คู่มือนิเทศภายในโรงเรียนเพื่อมาตรฐานการศึกษา เล่มที่ 1 พื้นฐานการนิเทศ
การศึกษา*. นครราชสีมา: สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โนนแดง จังหวัดนครราชสีมา,
2542.
- วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. *การแก้ปัญหาแบบควีซี*. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี, 2547.
- วีระวัฒน์ งอยผาลา. “ระดับการใช้กระบวนการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏสกลนคร, 2545.
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ และเฉลิมชัย หาญกล้า. “คุณภาพ: ความสำเร็จที่ต้องเริ่มจากภายในสถานศึกษา.”
วารสารวิชาการ. 1 (มกราคม 2546) : 52-53.
- ศักดิ์ดา อุปมาใต้. “การศึกษาศภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนใน โรงเรียนประถมศึกษา เขต
พัฒนาคุณภาพศึกษาลุ่มน้ำพอง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2544.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. *การวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์, 2546.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. *การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา ลำดับที่ 3*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร, 2545.
- _____. *คู่มือการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: การศาสนา, 2540.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร, 2545.
- _____. *ชุดอบรมศึกษานิเทศก์ การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร, 2533.
- _____. *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาการบริหารระบบคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร, 2539.
- _____. *แนวทางการบริหาร โรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร, 2543.
- _____. *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎหมายกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.
- _____. *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. ม.ป.ท., 2546.
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์. *การประกันคุณภาพในสถานศึกษา*. นนทบุรี: จตุพร ดีไซน์, 2554.
- สมคิด สร้อยน้ำ. *หลักการสอน*. อุตรธานี: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุตรธานี, 2540.
- สมศักดิ์ สีนุระวะเชษฐ์. *มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2542.
- สมสุข วงศ์สกุล. "การบริหารคุณภาพงานวิชาการด้วยวัฏจักรเดิมิ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5." *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏนครปฐม*, 2545.
- สุรัตน์ สุทธิชัชวาล. "รูปแบบการพัฒนาคุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียน." *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์*, 2555.
- สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ. *หลักการบริหารการศึกษา*. สงขลา: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสงขลา, 2555.
- สวาท นาคเสน. *บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2544-2545*. สำนักงานบัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏเลย, 2546.
- สิทธิชัย เวศสุวรรณ. "การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการนิเทศการงานวิชาการในโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี." *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*, 2541.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สันต์ ธรรมบำรุง. *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: การศาสนา, 2527.
- สุขพัชรา ชิมเจริญ. *การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. ฉะเชิงเทรา: ประสานมิตร, 2545.
- สุชาติ พลศักดิ์. “การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านจันทม อำเภอบางขัน จังหวัดศรีสะเกษ.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.*
- สุนีย์ ภูพันธ์. *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร*. เชียงใหม่: The Knowledge Center, 2546.
- สุพิน บุญชูวงศ์. *หลักการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2532.
- สุภาเพ็ญ จริยะเศรษฐ์. *ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย*. กาญจนบุรี: ภาควิชาทดสอบและวิจัย การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2542.
- สุมิตร คุณานุกร. *หลักสูตรและการสอน*. ม.ป.ท., 2518.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. “การนิเทศภายใน: หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียน.” *วารสารวิชาการ*. 8 (มิถุนายน 2545): 26-31.
- สุวิมล ว่องวานิช. *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.
- เสริมศรี ลักษณะศิริ. *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร, 2540.
- เสริมศักดิ์ ปัญญาใส. “การปฏิบัติงานตามกระบวนการวางแผนบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2542.*
- หวน พันธุ์พันธ์. *การบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2528.
- อชิป อังคสุทธิพงษ์. “สมรรถภาพทางการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี.” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.*
- อนุศักดิ์ สมิตสันต์. *การบริหารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ม.ป.ป.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อมรศักดิ์ พุ่มสวัสดิ์. “กระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.
- อรัญญ์ มูลคำ และสุวิทย์ มูลคำ. *Child centred: storyline method: การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2544.
- อำนวยการ เยี่ยมสอาด. “การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 7.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2539.
- อำภา บุญช่วย. *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้งเฮาส์, 2537.
- อินทิรา บุญยาทร. *หลักการสอน*. กรุงเทพฯ: โปรแกรมวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2542.
- อุทัย บุญประเสริฐ. *หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: เอส ดี เพรส, 2540.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. *100 คำถาม-คำตอบเกี่ยวกับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาระดับพื้นฐาน และอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฟีนนี่, 2544.
- อีโตชิ คูเมะ. *Management by quality (MBQ)*. แปลโดย ปรีชา ลีถานุกรม, สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น). กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพรส, 2540.
- American Association of School Administrations. *Staff relations in school Administration*. Washington: A department of the National Education Association Of the United States, 1955.
- Barnard, Chester I. *The functions of the executive*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1953.
- Bastien, Charles. *QC sources*. New Jersey: IAQC Press, 1983.
- Eileenin Birmingham University. *Education management & administration*. New Jersey: The Alden Press, 2000.
- Good, Carter V. *Dictionary of education*. New York: Mc Graw-Hill Book, 1973.
- Gulick, Luther and Urwick, L. (eds). *Papers on the science of administration*. New York: Institute of Public Administration Columbia University, 1937.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Harris, Ben M. *Supervision in Education*. 3rd ed. Englewood Cliff, New Jersey
Prentice – Hall, Inc, 1985.

Lillrank, Paul and Kano, Noriaki. *Continuous improvement: Quality Control Circles
In Japanese industry*. The University of Michigan: AEIOU, 1989.

Mycoted, comp. “Plan Do Check Act (PDCA)” [Online] available at :

<http://www.mycoted.com/creativity/techniques/pdca.php>, 2 July 2004.

Sergiovanni, Thomas J., Burlingame, Martin, Coombs, Fred D., and Thurston, Paul W.
Educational governance and administration. Englewood Cliffs, New Jersey:
Prentice–Hall, 1980.

Paul Lillrank and Noriaki Kano. *Continuous improvement: Quality Control Circles
In Japanese industry*. The University of Michigan: AEIOU, 1989.

Sergiovanni, Thomas J., Burlingame, Martin, Coombs, Fred D., and Thurston, Paul W.
Educational governance and administration. Englewood Cliffs, New Jersey:
Prentice–Hall, 1980.

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เกี่ยวกับการวิจัย

1. หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
2. หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ Try out
3. หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก อ.พหลโยธิน Muang-Ake, Paholyothin Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

ที่ ศษ. 4800/232

30 กรกฎาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
เรียน ผศ.ธานี สุขเกษม อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

- สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางอรชยา เขียวมณี รหัสนักศึกษา 5507999 นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานตามทัศนะครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	ประธานกรรมการ
2. รศ.คมคาย หมื่นสาย	กรรมการ
3. รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง	กรรมการ
4. รศ.ประทุมม์ แป้นสุวรรณ	กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจำตัวนักศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของ
นักศึกษาในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัยให้นักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยด้วย
จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: เชษฐสุดา สุริยะ
โทร: 02-997 2222 ต่อ 1257

ที่ ศธ ๐๔๑๐๘.๐๓๖/๒๕๕

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบูรณ์ เขต ๓ อำเภอบึงสามพัน
จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๖๐

๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุญาตครูให้ในการเก็บข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....

ด้วย มหาวิทยาลัยรังสิต ขออนุญาตครูให้ นางอรุษา เขียวมณี นักศึกษารหัส
๕๕๐๗๕๕๕ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา กำลังดำเนินการวิจัย เรื่อง เรื่อง "การใช้วงจรคุณภาพในการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓" ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา EDU ๖๕๕ วิทยานิพนธ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ จึงขอความร่วมมือจาก
สถานศึกษาในสังกัด ให้ความอนุเคราะห์ นางอรุษา เขียวมณี ในการเก็บข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นางสนธิ์จิ๋ว ปิณฑอง)

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต ๓
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต ๓

กลุ่มอำนาจการ

กลุ่มงานสารบรรณ

โทร. ๐๕๖-๗๓๑-๒๕๖ ต่อ ๐

โทรสาร. ๐๕๖-๗๓๑-๗๗๒

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก อ.พหลโยธิน Muang-Ake, Paholyothin Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

ที่ ศษ. 4800/232

30 กรกฎาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
เรียน นายสุวัฒน์ ศรีศาสตร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกองทุล (พิทักษ์ราษฎร์วิทยาการ)
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

- สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางอรช่า เขียวมณี รหัสนักศึกษา 5507999 นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานตามทัศนะครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	ประธานกรรมการ
2. รศ.คมคาย หมื่นสาย	กรรมการ
3. รศ.ดร.บุญเลิศ ส่องสว่าง	กรรมการ
4. รศ.ประทุม แป้นสุวรรณ	กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจำตัวนักศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของ
นักศึกษาในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัยให้นักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยด้วย
จกเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. รุจา ผลสวัสดิ์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: เชษฐสุดา สุริยะ
โทร: 02-997 2222 ต่อ 1257

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University T. (66) 2997 2200-30
เมืองเอก ก.พ.หทัยธนี Muang-Ake, Pathumthani Rd. F. (66) 2791 5757
จ.ปทุมธานี 12000 Pathumthani 12000, Thailand E. info@rsu.ac.th

ที่ ศษ. 4800/232

30 กรกฎาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย
เรียน นายวรากร ฐานะวิจิตร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

- สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยนางอรชยา เขียวมณี รหัสนักศึกษา 5507999 นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานตามทัศนะครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
ซึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิชา EDU 695 วิทยานิพนธ์ โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. ดร.ราชันย์ บุญธิมา	ประธานกรรมการ
2. รศ.คมคาย หมีนสาย	กรรมการ
3. รศ.ดร.บุญเลิศ สองสว่าง	กรรมการ
4. รศ.ประทุม แบนสุวรรณ	กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประจำตัวนักศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มี
ความรู้ความสามารถในเรื่องนี้โดยเฉพาะ และคำแนะนำของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเครื่องมือของ
นักศึกษาในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิตขอความอนุเคราะห์ที่ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
เครื่องมือวิจัยให้นักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยด้วย
จกเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร. รุจา ผลสวัสดิ์)
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน: เชษฐสุดา สุริยะ
โทร: 02-997 2222 ต่อ 1257

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่องการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ตามทัศนะของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือครูผู้สอนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

3. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 66 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open End) จำนวน 6 ข้อ

ความน่าเชื่อถือของข้อสรุปในงานวิจัยครั้งนี้ขึ้นอยู่กับการให้ข้อมูลของท่าน จึงขอความกรุณากรอกข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง อันจะก่อให้เกิดผลสรุปที่ถูกต้องมีความเที่ยงตรงในการวางแผน ส่งเสริม และการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางอรชา เขียวมณี

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรังสิต

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อที่เป็นสภาพจริงของท่านเอง

ข้อที่	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	อายุ ☐ ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 30 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป
3	ประสบการณ์ในตำแหน่งครูวิชาการ ☐ น้อยกว่า 5 ปี ☐ 5 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 16 – 20 ปี ☐ มากกว่า 20 ปี
4	วุฒิการศึกษาสูงสุด ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
5	ขนาดสถานศึกษา ☐ เล็ก (จำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน) ☐ กลาง (จำนวนนักเรียน 121 – 300 คน) ☐ ใหญ่ (จำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 1-2

คำชี้แจง โปรดพิจารณาระดับการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาของท่าน ทั้ง 7 งาน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา และ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมการใช้อยู่ในระดับใด โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับการใช้ตามความเป็นจริงที่ปรากฏในแต่ละช่อง ซึ่งอธิบายความหมายได้ ดังนี้

หมายเลข 5 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้ในระดับ **มากที่สุด**

หมายเลข 4 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้ในระดับ **มาก**

หมายเลข 3 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้ในระดับ **ปานกลาง**

หมายเลข 2 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้ในระดับ **น้อย**

หมายเลข 1 หมายถึง มีพฤติกรรมการใช้ในระดับ **น้อยที่สุด**

ข้อ ที่	การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการใช้				
		5	4	3	2	1
#	งานหลักสูตรและบริหารหลักสูตร การวางแผน (Plan) จัดให้มีการกำหนดเป้าหมาย การจัดทำหลักสูตรและการใช้ หลักสูตร.....	...	✓

การแปลความหมาย

จากตัวอย่างแสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการกำหนดเป้าหมาย
การจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตรคือ มีพฤติกรรมการใช้ในระดับ**มาก**

ข้อ	การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ การใช้วงจรคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวางแผน (PLAN)					
1	จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา.....					
2	จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....					
	การดำเนินการตามแผน (Do)					
3	มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผน การพัฒนา หลักสูตรของ สถานศึกษา.....					
4	จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมาย การ ดำเนินการตามแผน และการประเมินผล การพัฒนาหลักสูตร ของสถานศึกษา.....					
5	สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการจัดทำ หลักสูตรและการใช้หลักสูตร.....					
6	ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา.....					
	การตรวจสอบ (Check)					
7	จัดให้มีการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาตาม แผนที่กำหนด.....					
8	จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการ ประเมินผลการจัดทำหลักสูตรและการใช้หลักสูตร.....					
	การปรับปรุงแก้ไข (Act)					
9	จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดทำหลักสูตรและ การใช้หลักสูตร.....					
10	นำผลการประเมินไปวางแผนการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาใน ระยะต่อไป.....					
11	จัดให้มีการทำรายงานการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....					

ข้อ	การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ การใช้วงจรคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การวางแผน (PLAN)					
12	จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
13	จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบและการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					
14	การดำเนินการตามแผน (Do) มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....					
15	จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา....					
16	สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....					
17	ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....					
18	การตรวจสอบ (Check) จัดให้มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาตามแผนที่กำหนด.....					
19	จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....					
20	การปรับปรุงแก้ไข (Act) จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา.....					
21	นำผลการประเมินไปวางแผนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในระยะต่อไป.....					
22	จัดให้มีการทำรายงานการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา					

ข้อ	การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ การใช้วงจรคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
	ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวางแผน (PLAN)					
23	จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอน ผลการเรียน.....					
24	จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบและการ ประเมินผลการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน					
	การดำเนินการตามแผน (Do)					
25	มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน.....					
26	จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมาย การ ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลของการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน.....					
27	สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน.....					
28	ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการวัดผลประเมินผลและ การเทียบโอนผลการเรียน.....					
	การตรวจสอบ (Check)					
29	จัดให้มีการประเมินผลการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผล การเรียนตามแผนที่กำหนด.....					
30	จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการ ประเมินผลการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน					
	การปรับปรุงแก้ไข (Act)					
31	จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการวัดผลประเมินผลและ การเทียบโอนผลการเรียน.....					
32	นำผลการประเมินไปวางแผนการวัดผลประเมินผลและการเทียบ โอนผลการเรียนในระยะต่อไป.....					

ข้อ	การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ การใช้วงจรคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
33	จัดให้มีการทำรายงานการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผล การเรียน.....					
	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การวางแผน (PLAN)					
34	จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา..					
35	จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบและการ ประเมินผลการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....					
	การดำเนินการตามแผน (Do)					
36	มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการจัดทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....					
37	จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการ ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....					
38	สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการจัดทำวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....					
39	ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....					
	การตรวจสอบ (Check)					
40	จัดให้มีการประเมินผลการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามแผนที่กำหนด.....					
41	จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการ ประเมินผลการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....					
	การปรับปรุงแก้ไข (Act)					
42	จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา.....					
43	นำผลการประเมินไปวางแผนการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในระยะต่อไป.....					

ข้อ	การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ การใช้วงจรคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
44	จัดให้มีการทำรายงานการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
	ด้านการนิเทศการศึกษา การวางแผน (PLAN)					
45	จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการนิเทศการศึกษา.....					
46	จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบและการประเมินผลการนิเทศการศึกษา.....					
47	การดำเนินการตามแผน (Do) มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการนิเทศการศึกษา...					
48	จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมาย การดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการนิเทศการศึกษา.					
49	สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการนิเทศการศึกษา.....					
50	ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม การนิเทศการศึกษา					
	การตรวจสอบ (Check)					
51	จัดให้มีการประเมินผลการนิเทศการศึกษาตามแผนที่กำหนด					
52	จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการนิเทศการศึกษา.....					
	การปรับปรุงแก้ไข (Act)					
53	จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการนิเทศการศึกษา					
54	นำผลการประเมินไปวางแผนการนิเทศการศึกษา ในระยะต่อไป					
55	จัดให้มีการทำรายงานการนิเทศการศึกษา					
	ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวางแผน (PLAN)					
56	จัดให้มีการกำหนดเป้าหมายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					

ข้อ	การใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับ การใช้วงจรคุณภาพ				
		5	4	3	2	1
57	จัดให้มีการจัดทำแผนตามเป้าหมาย โดยกำหนดแนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และการประเมินผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					
58	การดำเนินการตามแผน (Do) มอบหมายผู้รับผิดชอบ เพื่อให้ดำเนินการตามแผนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					
59	จัดอบรม ประชุมชี้แจงคณะครูเพื่อให้ทราบเป้าหมายการดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					
60	สนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และบุคลากรในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					
61	ดำเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตามการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					
62	การตรวจสอบ (Check) จัดให้มีการประเมินผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามแผนที่กำหนด.....					
63	จัดให้มีการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการประเมินผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					
64	การปรับปรุงแก้ไข (Act) จัดให้มีการปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					
65	นำผลการประเมินไปวางแผนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระยะต่อไป.....					
66	จัดให้มีการทำรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง ท่านประสบปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของท่านอย่างไร และคิดว่าควรมีข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของท่านอย่างไร

ปัญหาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
<p>1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>2. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>2. ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>3. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

<p>ปัญหาการใช้วงจรคุณภาพในการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา</p>	<p>ข้อเสนอแนะการใช้วงจรคุณภาพ ในการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา</p>
<p>4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>5. ด้านการนิเทศการศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>5. ด้านการนิเทศการศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>6. ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>6. ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูง
ที่กรุณาตอบคำถามงานวิจัยในครั้งนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	อรชา เขียวมณี
วัน เดือน ปี เกิด	6 มกราคม 2521
สถานที่เกิด	จังหวัดเพชรบูรณ์ ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยนเรศวร ปริญญาการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์, 2543 มหาวิทยาลัยนเรศวร ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์, 2550 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, 2556
ที่อยู่ปัจจุบัน	42/1 หมู่ 2 ตำบลกองทุล อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านกองทุล (พิทักษ์ราษฎร์วิทยาคาร) อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครูชำนาญการ